

RAPORT

Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova

Retrospectiva anului 2025

Autor: Silvia Stepaniuc - Balmuş

Au contribuit: Nicolae Panfil, Mihaela Duca-Anghelici, Igor Bucataru

Design grafic şi machetare: Marina Bejenari

Asociaţia Promo-LEX

Str. Mitropolit Petru Movilă 23/13, Chişinău, Moldova

info@promolex.md

www.promolex.md

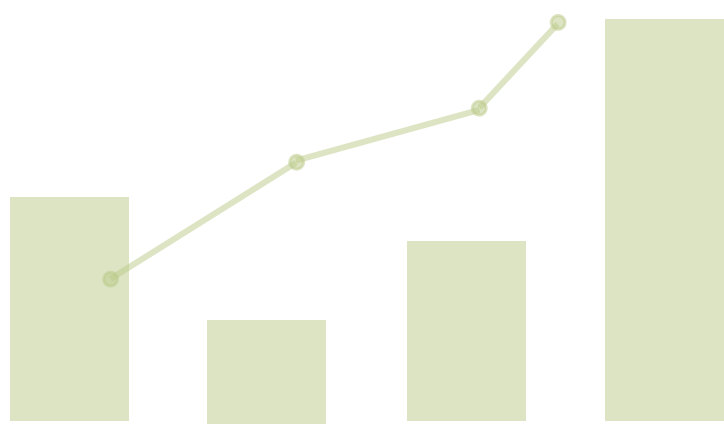
Promo-LEX

Promovarea democraţiei şi a drepturilor omului

SE DISTRIBUIE GRATUIT

Raportul a fost realizat cu suportul Suediei. Documentul este parte din proiectul „Democraţia în Acţiune: Consolidarea Integrităţii Electorale, Responsabilităţii Politice şi Participării Civice”, implementat de Asociaţia Promo-LEX, cu sprijinul Suediei şi al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii şi al Irlandei de Nord.

Opiniile exprimate în acest document aparţin exclusiv autorilor şi nu reflectă poziţia Ambasadei Suediei în Republica Moldova şi a Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii şi al Irlandei de Nord.

CUPRINS

SUMAR EXECUTIV.....	2
METODOLOGIA DE MONITORIZARE.....	4
I. EVOLUȚIA CADRULUI LEGAL PRIVIND FINANȚAREA PARTIDELOR POLITICE.....	6
II. SUPRAVEGHEREA, CONTROLUL ȘI INVESTIGAREA FINANȚĂRII PARTIDELOR POLITICE	10
2.1 EXERCITAREA ATRIBUȚIEI CEC DE SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL	10
2.2 EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR ORGANELOR DE INVESTIGAȚIE	19
III. EXERCITAREA ATRIBUȚIEI DE RAPORTARE DE CĂTRE PARTIDELE POLITICE.....	20
3.1 PREZENTAREA RAPOARTELOR FINANCIARE LA CEC	20
3.2 VENITURILE RAPORTATE ȘI SURSELE DE FINANȚARE.....	26
3.3 CHELTUIELILE RAPORTATE ȘI DESTINAȚIA ACESTORA	46
IV. MONITORIZAREA CIVICĂ A FINANȚĂRII PARTIDELOR POLITICE.....	48
4.1 MONITORIZAREA ACTIVITĂȚILOR DE PROMOVARE ALE PARTIDELOR POLITICE.....	48
4.2 ESTIMĂRILE PROMO-LEX PRIVIND CHELTUIELILE NERAPORTATE DE PARTIDELE POLITICE.....	50
RECOMANDĂRI.....	63
ABREVIERI	65
ANEXE.....	67

SUMAR EXECUTIV

Pe fundalul vulnerabilităților constatate în scrutinele din 2024, în special al finanțării ilegale, coruperii alegătorilor și implicării unor actori străini în promovarea politică și electorală, reținute inclusiv în rapoartele și opiniile Comisiei de la Veneția, Comisiei Europene și OSCE/ODIHR, în prima jumătate a anului 2025 au fost operate modificări importante ale cadrului legal privind activitatea și finanțarea partidelor politice. Acestea au fost transpuse prin adoptarea Legii nr. 100/2025, care a dus la modificarea Codului electoral, a Legii nr. 294/2007 privind partidele politice, a Codului penal și a Codului contravențional.

Prin aceste intervenții au fost implementate măsuri orientate spre consolidarea sancțiunilor pentru finanțarea ilegală, extinderea mecanismelor de control și transparență, clarificarea obligațiilor de raportare financiară și introducerea unor cerințe mai stricte privind auditul financiar al partidelor. Totodată, noile reglementări au vizat aplicarea unor sancțiuni mai efective pentru încălcările financiare și procedurale, reglementarea situațiilor de limitare a activității sau excludere din procesul electoral, precum și revizuirea termenelor de soluționare a litigiilor privind înregistrarea candidațiilor.

Dincolo de modificările normative, anul 2025 a evidențiat și aplicarea mai activă a mecanismelor de supraveghere și control asupra finanțării activității partidelor politice. În exercitarea acestor atribuții, Comisia Electorală Centrală (CEC) a constatat încălcări privind raportarea financiară, efectuarea donațiilor peste plafoanele legale, utilizarea unor servicii oferite cu titlu gratuit, precum și nerespectarea obligației de raportare inclusiv în cazul aplicării unor măsuri asiguratorii de limitare a activității. În consecință, Comisia a inițiat mai multe procese contravenționale, a sesizat Ministerul Justiției în vederea examinării aplicării măsurilor prevăzute de lege și a dispus, după caz, sancțiuni legate de lipsirea de alocații de la bugetul de stat.

Pe lângă măsurile de supraveghere și sancționare aplicate de CEC, combaterea finanțării ilegale a partidelor politice a continuat să fie abordată și prin instrumente penale. Potrivit Procuraturii Anticorupție, în anul 2025 au fost trimise în judecată 19 cauze penale privind finanțarea ilegală a partidelor politice și a concurenților electorali. Investigațiile au vizat membri și lideri ai unor formațiuni politice afiliate grupului criminal organizat asociat lui Ilan Șor, precum și persoane implicate în gestionarea fondurilor unor partide și blocuri politice succesoare, fiind documentate scheme de finanțare din surse interzise sau nedeclarate, utilizarea intermediarilor, remunerarea participanților la acțiuni politice, coruperea alegătorilor și falsificarea rapoartelor financiare.

Datele raportate de Centrului Național Anticorupție (CNA) și Procuratura Anticorupție (PA) confirmă amploarea acestor investigații. CNA a documentat 26 cauze penale și a aplicat sechestre de circa 20 mil. de lei, iar PA a raportat confiscări și amenzi de peste 326 mil. de lei au vizat cauze de finanțare ilegală.

În același registru al aplicării mecanismelor de control, raportarea financiară a partidelor politice a continuat să indice un nivel relativ ridicat de conformare formală. Astfel, 91% dintre partidele înregistrate au prezentat rapoartele pentru primul semestru al anului 2025, 94% – pentru al doilea semestru și 94% – rapoartele anuale, în ușoară scădere față de anul 2024. În același timp, se remarcă în continuare probleme privind calitatea informațiilor raportate. Această problemă se reflectă inclusiv în practica prezentării unor rapoarte financiare cu indicarea veniturilor și cheltuielilor „zero” de către unele partide politice care, pe parcursul anului 2025, au desfășurat activități politice și organizaționale.

Examinarea rapoartelor a evidențiat și unele dificultăți tehnice și operaționale generate de actualul mecanism de raportare electronică, inclusiv neconcordanțe între datele din rapoartele semestriale și cele anuale. Lipsa unei corelări automate între raportul pentru semestrul al doilea și raportul anual afectează uniformitatea raportării, integritatea datelor și capacitatea de verificare eficientă a fluxurilor financiare. În aceste condiții, rămâne necesară modernizarea arhitecturii sistemului electronic de raportare.

Pe lângă aspectele financiare, rapoartele prezentate către CEC relevă și o diminuare semnificativă a numărului de membri declarați de partidele politice. Deși în anul 2025 a fost înregistrat un singur partid

nou, comparativ cu patru în 2024, numărul total al membrilor raportați a scăzut cu peste 37 de mii, de la 173.948 în 2024 la 136.878 în 2025.

Datele raportate indică diferențe importante între formațiuni, cei mai mulți membri fiind declarați de PAS (15.616), PL (10.000) și PSRM (9.804). Comparativ cu anul precedent, au fost înregistrate atât creșteri semnificative ale numărului de membri declarați, în cazul PPVM (+4.100), MAN (+2.083) și PPMM (+823), cât și descreșteri importante, în cazul PR (-6.525), PPDA (-5.875) și PSRM (-4.203). În același timp, 25 de partide politice, reprezentând 44% din totalul celor înregistrate, au declarat sub 1.000 de membri, inclusiv unele formațiuni care au raportat zero membri, ceea ce indică o capacitate organizațională redusă sau inexistentă.

Potrivit datelor prezentate la CEC, 38 de partide politice au declarat venituri totale de aproximativ 98,2 mil. lei, dintre care 65% au fost concentrate la trei formațiuni: PAS – 37%, PSRM – 19% și PN – 9%, în timp ce celelalte 35 de partide au acumulat, cumulativ, 35% din venituri.

Alocațiile de la bugetul de stat au rămas principala sursă de finanțare pentru unele partide, reprezentând 60% din venituri, în scădere față de 75% în 2024, pe fondul creșterii veniturilor private, în special a donațiilor de la persoane fizice. Celelalte surse au fost donațiile de la persoane fizice – 24%, cotizațiile de membru – 9%, donațiile de la persoane juridice – 5% și activitățile economice – 1%.

Venituri din alocații de la bugetul de stat au raportat 29 de partide politice, în valoare totală de 58,7 mil. lei. Și în acest caz se observă o concentrare ridicată, doar trei partide acumulând circa 76% din alocații: PAS a beneficiat de 49% din total, PSRM – 22%, iar PN – 5%. Totodată, 9 partide nu au primit 2,04 mil. lei din finanțarea publică, ca urmare a deciziilor CEC privind suspendarea alocațiilor sau aplicarea altor măsuri pentru abaterile constatate.

Venituri din cotizații de membru au fost raportate doar de 18 partide, în valoare de aproape 9 mil. lei, cu cca. 7,3 mil. lei mai mult decât în 2024. Cele mai multe cotizații au fost colectate de PSRM – 45%, MAN – 24% și PRIM – 16%. Raportat la numărul membrilor declarați, cele mai mari ponderi ale celor care au achitat cotizații au fost înregistrate de PAM – 213%, MAN – 92% și PAS – 81%. Totodată, în 13 dintre cele 18 partide, președintele nu a achitat cotizația de membru.

Donații financiare, atât de la persoane fizice cât și juridice, au fost raportate de 25 de partide, în valoare totală de 28,9 mil. lei, de două ori mai mult decât în anul 2024. Cele mai mari volume ale donațiilor au fost înregistrate de PAS – 35%, PN – 18% și PSRM – 11%. Donațiile de la persoane fizice au fost colectate preponderent prin transfer bancar – 88%, iar 12% au fost efectuate în numerar. În funcție de sursele de venit declarate de donatori, 84% au provenit din salarii, 8% din pensii, iar 8% din alte surse, inclusiv burse, indemnizații și dividende.

Cu referire la cheltuieli, 38 de partide au raportat un total de 95,7 mil. lei, dintre care 61% au provenit din alocații de la bugetul de stat, iar 39% – din alte surse. Cele mai mari cheltuieli au fost raportate de PAS – 38%, PSRM – 20% și PN – 9%. Pe destinații, principalele cheltuieli au vizat programele pentru tineri și femei – 20%, retribuirea muncii – 16%, producerea și difuzarea spoturilor publicitare – 13%, precum și presa și materialele promoționale – 13%.

Pe lângă datele declarate la CEC, monitorizarea Promo-LEX relevă activități și cheltuieli care nu se regăsesc integral în raportarea oficială. În 2025, monitorii Promo-LEX au observat, în cazul a 39 de partide politice, inclusiv al formațiunilor cu activitatea limitată - cel puțin 6.949 de activități de promovare și evenimente, inclusiv întruniri și agitație politică, campanii sociale, proteste, manifestări publice, activități statutare, deplasări interne și externe. Cele mai multe activități au fost observate în cazul Blocului Patriotic – 25%, PAS – 18% și PRIM – 15%.

În baza activităților observate, Promo-LEX a estimat pentru 33 de partide politice cheltuieli neraportate de peste 20 mil. lei, echivalentul a 22% din totalul cheltuielilor declarate la CEC. Cele mai mari cheltuieli neraportate au fost estimate pentru PSRM – 22%, PN – 11%, PRIM și MAN – câte 9%, PPVM și PCRM – câte 8%.

După destinație, cele mai multe cheltuieli estimate ca neraportate au vizat locațiunea și întreținerea sediilor, precum și telecomunicațiile – 29%, presa și materialele promoționale – 24%, respectiv recompensele voluntarilor/agitatorilor – 21%.

METODOLOGIA DE MONITORIZARE

Raportul are drept scop prezentarea constatărilor Promo-LEX efectuate în rezultatul monitorizării finanțării partidelor politice prin prisma observării și estimării costurilor activităților desfășurate de acestea, precum și a raportării finanțelor partidelor către organul mandatat – CEC. Perioada de gestiune este anul calendaristic 2025, cu excepția perioadei de colectare a semnăturilor, a campaniei electorale pentru alegerile locale noi și parlamentare.

Din totalul de 66 de partide politice înregistrate la Agenția Servicii Publice (ASP) până la 31 decembrie 2025, trei partide politice au fost dizolvate prin hotărârile instanțelor judecătorești (P. Reg.,¹ PC,² și PMUEM³). Promo-LEX a vizat în raportul de monitorizare partidele politice care au prezentat rapoarte financiare la CEC și/sau a căror activitate a fost observată în teritoriu de către monitorii Promo-LEX. Volumul de informații analizate conține atât date calitative, cât și cantitative cu privire la finanțarea partidelor politice pentru anul 2025. Aceasta a permis reconstituirea tabloului general al activităților partidelor politice desfășurate în perioada de referință.

Astfel, au fost analizate 6.949 de formulare completate de monitorii Promo-LEX în baza activităților promoționale desfășurate de 39 de formațiuni politice – subiecți ai monitorizării civice. Toți monitorii implicați în procesul de monitorizare au fost instruiți în ceea ce privește scopul, obiectivele, metodologia și instrumentele de lucru. Pe lângă raportarea activităților de promovare, au mai fost analizate 172 de formulare ce prezintă activitățile operaționale a 20 partide politice.

De asemenea, au fost analizate rapoartele financiare semestriale, rapoartele anuale pentru anul 2025, precum și rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale, prezentate la Comisia Electorală Centrală pe parcursul anului de către partidele politice și publicate pe pagina oficială a instituției. Datele aferente au fost extrase de asociație la data de 16 aprilie 2026, iar estimările efectuate au fost realizate în baza informațiilor disponibile în spațiul public la situația din 31 mai 2026.

Prin acest raport, Promo-LEX urmărește sporirea calității raportării financiare a partidelor, a indicatorilor de transparență și conformitate cu norma legală, dar și a activității organului de supraveghere și control. Scopul final al raportului este de a îmbunătăți practicile existente în domeniu și de a preveni cazurile de încălcare a legislației, promovând bunele practici de raportare financiară de către partidele politice.

Monitorizarea și evaluarea activităților partidelor a fost efectuată prin metoda utilizării datelor deschise, prin scanarea platformelor online ale subiecților monitorizați (rețelele de socializare), paginile web ale partidelor, discuții informale cu actorii din comunitate (APL, agenți economici, cetățeni). Deși Asociația Promo-LEX nu este un organ de anchetă, constatările sale din procesul de monitorizare în teren au fost însoțite de probe foto și video, care au fost plasate pe platforma online <https://electorala.monitor.md/>.

Echipa centrală a elaborat formulare tipizate pentru colectarea datelor cantitative și calitative privind activitatea partidelor politice. Datele colectate de către monitorii au fost plasate pe platforma internă securizată de raportare a Promo-LEX, fiind analizate, validate și sintetizate de către echipa centrală. Monitorii au completat două tipuri de rapoarte: 1) pentru fiecare eveniment major observat direct în 2025, la fața locului sau raportat retrospectiv de monitorii, în baza informației colectate din mediul online; 2) pentru cheltuielile operaționale observate în teritoriu (sedii, angajați, voluntari implicați, transport etc.).

¹ Conform hotărârii Judecătoriei Bălți sediu Central din 17 aprilie 2025 (dosar nr. 2-1550/2025).

² Conform hotărârii Colegiului Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru din data de 30.07.2025, dosar nr. 2-25042851-02-2-04072025.

³ Conform hotărârii Judecătoriei Chișinău sediu Centru din 9 iunie 2025 (dosar nr. 2-6198/2025).

Analista finanțelor partidelor politice a sistematizat și a analizat informațiile colectate de monitori, a estimat cheltuielile partidelor și le-a comparat cu informațiile oficiale din rapoartele prezentate la CEC. Totodată, constatările obținute au fost raportate la cadrul legal în vigoare în anul 2025, fiind evaluată conformitatea acestora.

CAPITOLUL I

EVOLUȚIA CADRULUI LEGAL PRIVIND FINANȚAREA PARTIDELOR POLITICE

Finanțarea partidelor politice este reglementată de un cadru juridic consolidat, care include Constituția Republicii Moldova, Legea privind partidele politice, Codul electoral, Codul contravențional, Codul penal, precum și alte acte normative aferente acestui proces, asupra cărora au fost operate mai multe amendamente, inclusiv pe parcursul anului 2025.

Modificările legislative operate au urmărit consolidarea mecanismelor de prevenire și combatere a corupției electorale și a finanțării ilegale, întărirea instrumentelor de monitorizare și control asupra activității partidelor politice, precum și instituirea unor măsuri de intervenție și restricționare în raport cu activitățile considerate contrare integrității proceselor democratice și electorale.

Principalele reglementări introduse/modificate în 2025, vizează:

➤ *Calendarul de audit*⁴:

Termenul limită pentru prezentarea rapoartelor de audit financiar către CEC și Curtea de Conturi este stabilit pentru data de 15 mai. Această extindere (față de termenul anterior de 31 martie) permite o procesare mai riguroasă a datelor financiare.

➤ *Combaterea corupției electorale*⁵:

Legislația sancționează nu doar oferirea, ci și promisiunea de bunuri, servicii sau alte foloase în scopul influențării alegătorilor. Pedepsele cu închisoarea variază între 2 și 15 ani, iar sancțiunile au fost înăsprite pentru faptele săvârșite în interesul grupurilor criminale organizate, prin utilizarea fondurilor publice sau a finanțării externe ilegale.

➤ *Sanțiuni pentru finanțare ilegală*⁶:

Finanțarea ilegală a partidelor politice și a concurenților electorali, inclusiv prin intermediul grupurilor criminale organizate sau al surselor externe interzise, este sancționată cu pedepse sporite și amenzi de până la 20.000 u.c..

➤ *Reglementarea blocurilor politice/electorale*⁷:

Cadrul legal stabilește condițiile privind constituirea și activitatea blocurilor politice/electorale, inclusiv aspectele ce țin de responsabilitatea membrilor acestora pentru activitățile și cheltuielile desfășurate în comun, precum și de raportarea financiară aferentă activității blocului electoral.

➤ *Reglementarea donațiilor efectuate de gospodăriile țărănești*⁸:

Prevederile privind sursele de finanțare ale partidelor politice, stabilesc în mod specific condițiile aplicabile donațiilor efectuate de gospodăriile țărănești.

⁴ Art.31 alin. (1) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

⁵ Art. 181¹ alin. (1), (1¹), (1²) și (1³) din Codul penal al R.M nr. 985/2002.

⁶ Art. 181³ alin. (1) și (2) din Codul penal al R.M nr. 985/2002.

⁷ Art. 56 alin. (3¹) lit. c) din Codul electoral 325/2022.

⁸ Art.26 alin. (1) lit.a) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

➤ *Separarea filantropiei de politică*⁹:

În contextul recomandărilor GRECO privind consolidarea transparenței finanțării partidelor politice și prevenirea formelor indirecte de promovare și finanțare politică, cadrul legal interzice informarea publicului despre activitățile filantropice și de sponsorizare desfășurate de competitorii electorali sau de persoanele vizate de legislația privind declararea averii și intereselor personale. Totodată, persoanele respective au obligația de a publica anual rapoarte privind activitățile filantropice și de sponsorizare desfășurate.

➤ *Interdicția succesiunii partidelor neconstituționale*¹⁰:

Cadrul legal interzice crearea sau utilizarea unor partide politice pentru continuarea activității formațiunilor declarate neconstituționale. Instanțele de judecată pot constata existența unui partid succesor în baza conexiunilor, similitudinilor de structură, conducere, finanțare, organizare sau obiective politice. Aceste noi reglementări au fost contestate la Curtea Constituțională încă în septembrie 2025, însă până în mai 2026 nu a fost emisă nicio hotărâre sau decizie a Curții Constituționale asupra acestora¹¹.

➤ *Registrele membrilor de partid*¹²:

Partidele politice au obligația de a ține și actualiza permanent registrele membrilor de partid, structurate potrivit organizațiilor teritoriale. Cadrul legal impune prezentarea acestor registre către CEC și ASP în termenele și formele stabilite de autoritățile competente¹³. Totodată, au fost introduse termene exprese pentru actualizarea registrelor, astfel încât înscrierile inițiale urmează a fi efectuate în termen de cel mult 7 zile de la înregistrarea partidului politic, iar modificările ulterioare privind dobândirea, suspendarea sau încetarea calității de membru – în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la survenirea acestora. De menționat că aceste prevederi au fost contestate la Curtea Constituțională¹⁴, însă sesizarea a fost declarată inadmisibilă prin Decizia nr. 113 din 12 august 2025.

➤ *Responsabilitatea privind evidența membrilor*¹⁵:

Organele executive centrale ale partidelor politice poartă răspundere pentru corectitudinea datelor incluse în registrele membrilor de partid și pentru prezentarea acestora autorităților competente. Neprezentarea registrelor poate constitui temei pentru limitarea activității partidului politic.

➤ *Actualizarea statutelor și programelor politice*¹⁶

Partidele politice sunt obligate să notifice ASP, în termen de 15 zile, toate modificările și completările operate asupra statutului, programului și listei membrilor care cad sub incidența legislației privind declararea averii și intereselor personale. Neprezentarea acestor informații până la începutul perioadei electorale poate atrage interdicția de participare la alegeri. În contextul alegerilor parlamentare din 2025, aceste reglementări au contribuit la reducerea numărului partidelor eligibile pentru participare ca concurenți de la 53 în anul 2021 la 33 în anul 2025.

➤ *Mecanismele de limitare a activității partidelor*¹⁷:

Cadrul legal permite limitarea activității partidelor politice în cazul neprezentării registrelor membrilor, al finanțării ilegale, al acțiunilor de corupere electorală sau al altor activități care afectează ordinea constituțională și procesele democratice.

⁹ Art. 24 alin. (1¹) și (2¹) din Legea nr. 1420/2002 cu privire la filantropie și sponsorizare.

¹⁰ Art. 3 alin. (1¹)–(1³) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

¹¹ [Sesizarea nr. 194g](#) din 02.09.2025 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice

¹² Art. 6 alin. (5) și (6) și introducerea art. 7¹ din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

¹³ [Registrul](#) membrilor de partid. Formular tipizat ASP.

¹⁴ [Sesizarea nr. 182g](#) din 08.08.2025 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 11 alin. (7) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice

¹⁵ Art. 7¹ alin. (3) și art. 21 alin. (1¹) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

¹⁶ Art. 10 și art. 11 alin. (5)–(7) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

¹⁷ Art. 21 alin. (1¹)–(3⁵) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice.

➤ *Procedura standard de limitare*¹⁸:

Ministerul Justiției acordă partidului politic un termen de până la 30 de zile pentru remedierea încălcărilor constatate. Dacă acestea nu sunt înlăturate, Curtea de Apel Centru poate dispune limitarea activității partidului politic pentru o perioadă de până la 12 luni. Evidențiem că anterior termenul maxim al limitării era de 6 luni.

➤ *Procedura urgentă de limitare*¹⁹:

În situațiile care implică amenințări la adresa securității statului, subminarea proceselor electorale, finanțare ilegală, corupere electorală pe scară largă, dezinformare, propagandă extremistă sau spălare de bani, Ministerul Justiției poate solicita direct instanței limitarea imediată a activității partidului politic, inclusiv prin aplicarea măsurilor asiguratorii pe durata examinării cauzei. În practică, mecanismul măsurilor asiguratorii a fost deja aplicat în cazul partidului PRIM, a cărui activitate a fost limitată prin măsură asiguratorie încă din septembrie 2025, pe fondul suspiciunilor de finanțare ilicită. Potrivit constatărilor Promo-LEX, suspendarea activității a continuat și după finalizarea scrutinului electoral, deși termenul legal de examinare a unor asemenea litigii este de până la două luni.

➤ *Accelerarea examinării cauzelor privind coruperea electorală*²⁰:

Pentru infracțiunile privind coruperea electorală și finanțarea ilegală a proceselor electorale sunt stabilite termene accelerate de urmărire penală și examinare judecătorească, în scopul asigurării unei intervenții rapide și eficiente în cauzele ce afectează integritatea procesului electoral.

➤ *Protecția datelor cu caracter personal la întruniri*²¹:

În cazul colectării semnăturilor în cadrul întrunirilor publice, listele pot conține doar informații limitate privind persoanele participante: nume, prenume, anul nașterii, localitatea de domiciliu, numărul de telefon și semnătura. Organizatorii au obligația de a prelucra datele exclusiv în scopul pentru care acestea au fost colectate și cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

➤ *Sanționarea coruperii la întruniri organizate*²²:

Pretinderea, acceptarea, primirea, oferirea sau promisiunea de bani, bunuri ori alte foloase pentru participarea la întruniri organizate, proteste sau alte acțiuni publice este sancționată contravențional, fiind extinse mecanismele de prevenire a mobilizării organizate pentru o recompensă materială. În acest context, reamintim de poziția Promo-LEX²³, potrivit căreia noile prevederi pot genera ingerințe disproporționate asupra libertății de întrunire și a libertății de exprimare, în special din cauza formulării vagi a normei, a riscului de aplicare abuzivă și a lipsei unor consultări publice suficiente în procesul de adoptare a amendamentelor privind acest subiect.

➤ *Colectarea neautorizată a semnăturilor*²⁴:

Colectarea semnăturilor pentru susținerea candidaților sau inițierea referendumurilor de către persoanele neautorizate constituie contravenție și se sancționează cu amendă.

➤ *Consolidarea sancțiunilor electorale contravenționale*²⁵:

A fost extinsă răspunderea pentru desfășurarea agitației electorale în afara termenelor legale, precum și pentru implicarea în activități de agitație electorală a organizațiilor necomerciale dar și a subiecților neînregistrați în calitate de concurenți electorali.

¹⁸ Art. 21 alin. (2) și (3) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

¹⁹ Art. 21 alin. (3¹) și (3⁵) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

²⁰ Art. 20 alin. (4¹), art. 322 alin. (3¹), art. 342 și art. 351 alin. (3³) din Codul de procedură penală al R.M. nr. 122/2003.

²¹ Art.18 alin. (3) și (4) din Legea nr.26/2008 privind întrunirile.

²² Art.47 alin. (1) și introducerea art. 47² din Codul contravențional al R.M nr.218/2008.

²³ [Declarația](#) Promo-LEX din 08.05.2025: Amendamentul privind sancționarea coruperii pentru întruniri organizate este adoptat netransparent și încalcă libertatea de întrunire.

²⁴ Art.51¹ din Codul contravențional al R.M nr.218/2008.

²⁵ Art.49 și art.52 din Codul contravențional al R.M nr.218/2008.

În concluzie, modificările legislative introduse prin Legea nr. 100/2025 reprezintă o intervenție importantă și, în mare parte, necesară în contextul riscurilor majore constatate în ultimele scrutine, inclusiv coruperea alegătorilor, finanțarea politică ilicită, interferența străină și utilizarea unor mecanisme indirecte de influențare a proceselor electorale. Totodată, *Opinia*²⁶ Comisiei de la Veneția asupra legii 100/2025 evidențiază că legitimitatea acestor măsuri nu depinde doar de scopul urmărit, ci și de claritatea normelor, proporționalitatea restricțiilor, existența unor garanții procedurale efective și aplicarea imparțială de către instituțiile responsabile.

În acest sens, Promo-LEX constată că Legea nr. 100/2025 consolidează instrumentele puse la dispoziția autorităților publice pentru prevenirea și combaterea corupției electorale, însă extinde, în același timp, aria de intervenție a statului în domenii sensibile pentru pluralismul politic, libertatea de asociere, libertatea de exprimare și concurența electorală. Prin urmare, aplicarea noilor mecanisme de prevenire și sancționare trebuie să fie însoțită de criterii clare și previzibile, control judiciar efectiv, transparență instituțională și o delimitare riguroasă între conduita ilegală și activitățile politice, civice sau de exprimare protejate într-o societate democratică.

Totodată, în pofida progreselor realizate în consolidarea mecanismelor de combatere a corupției electorale și a finanțării ilegale, anumite aspecte relevante pentru transparența finanțării politice și electorale continuă să necesite reglementări mai clare.

Un prim aspect vizează activitățile și finanțările realizate indirect sau prin intermediul terților. În lipsa unor reguli mai explicite privind transparența, asumarea, raportarea și delimitarea activităților permise și interzise, persistă riscul utilizării unor mecanisme indirecte de influențare a proceselor electorale și de eludare a regulilor privind finanțarea politică și electorală. Potrivit aceleiași Opinii a Comisiei de la Veneția, eventualele reglementări suplimentare în acest domeniu trebuie însă să urmărească transparența și prevenirea finanțării opace, fără a restrânge nejustificat activitatea legitimă a societății civile, mass-mediei, sindicatelor sau altor actori sociali.

Un alt aspect vizează transparența finanțării activităților desfășurate de partidele politice în perioada electorală, dar înainte de începerea nemijlocită a campaniei electorale. Deși, în această etapă, partidele politice pot desfășura activități politice curente, de informare publică, analiza proceselor electorale din anul 2025²⁷ arată că unele dintre acestea pot avea, prin conținut, intensitate, format și scop, un impact electoral similar activităților de campanie, chiar dacă nu conțin îndemnuri directe de vot. Această constatare este în concordanță cu observațiile și recomandarea Comisiei de la Veneția privind necesitatea existenței unor reguli și orientări clare referitoare la activitățile desfășurate în perioada preelectorală, „...pentru a limita posibilele abuzuri ale partidelor politice care încearcă să eludeze reglementările privind finanțarea campaniilor prin desfășurarea de activități în timpul unei perioade „preelectorale””²⁸.

În consecință, Promo-LEX consideră necesară dezvoltarea în continuare a cadrului normativ privind activitățile și finanțările realizate de terți în context politic și electoral, precum și privind transparența cheltuielilor efectuate de partidele politice în perioada electorală, înainte de începerea campaniei electorale. Aceasta nu presupune interzicerea activităților politice legitime ale partidelor în afara campaniei electorale, ci instituirea unor mecanisme adecvate de transparență, raportare și monitorizare, astfel încât impactul financiar al acestor activități asupra competiției electorale să nu fie cunoscut doar ulterior, prin rapoartele semestriale sau anuale ale partidelor politice.

De asemenea, este oportună instituirea unui mecanism periodic de evaluare a impactului Legii nr. 100/2025, cu implicarea instituțiilor independente și a societății civile, pentru a identifica din timp eventualele efecte neintenționate, disproporționate sau aplicări neuniforme ale cadrului normativ.

²⁶ *Opinia* privind legea 100/2025 conținând un set de modificări legislative care vizează combaterea corupției electorale, adoptată de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 146-a sesiuni plenare (Veneția, 6-7 martie 2026).

²⁷ *Raportul nr. 2* al Misiunii Promo-LEX de observare a Alegerilor Parlamentare din 28 septembrie 2025, pag. 37-39.

²⁸ *Opinia* privind legea 100/2025 conținând un set de modificări legislative care vizează combaterea corupției electorale, adoptată de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 146-a sesiuni plenare (Veneția, 6-7 martie 2026), par. 41.

CAPITOLUL II

SUPRAVEGHEREA, CONTROLUL ȘI INVESTIGAREA FINANȚĂRII PARTIDELOR POLITICE

2.1 Exercițarea atribuției CEC de supraveghere și control

2.1.1 Activitatea CEC privind reglementarea procesului de finanțare a partidelor politice

În iulie 2025, CEC a adoptat modificări la Regulamentul privind finanțarea activității partidelor politice și la Regulamentul privind finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale²⁹, prin care au fost introduse/ajustate noțiuni precum „persoane fizice”, „bloc electoral” și „candidat independent”. Totodată, au fost operate ajustări privind evidența și raportarea financiară, inclusiv a donațiilor și a cheltuielilor declarate prin SSI „Control financiar”, fiind detaliate categoriile de raportare pentru publicitatea online, inclusiv prin evidențierea distinctă a publicității în internet și în rețelele sociale.

Ulterior, în vederea consolidării mecanismelor de supraveghere a finanțării politice, în cadrul exercitării atribuțiilor de supraveghere pentru anul 2025, CEC a inclus în procesul de verificare și monitorizarea activităților de publicitate politică desfășurate în mediul online, inclusiv prin examinarea informațiilor privind promovarea realizată pe platformele digitale și rețelele sociale. În acest proces, autoritatea electorală a verificat corespunderea dintre activitățile de promovare observate în spațiul online și cheltuielile reflectate de partidele politice în rapoartele privind gestiunea financiară. În acest scop, CEC a analizat datele din biblioteca de reclame „Meta”, precum și informațiile disponibile pe platforma „Google Ads Transparency”, contrapuse cu rapoartele financiare prezentate de partidele politice și cu extrasele bancare privind rulajele din conturi.

De asemenea, la sfârșitul anului 2025, CEC a aprobat Metodologia de auditare a partidelor politice în baza procedurilor convenite³⁰. Acesta include elemente specifice activității de realizare a auditului partidelor politice și care ar trebui să contribuie la reflectarea mai transparentă a activității acestora.

2.1.2 Activitatea CEC privind supravegherea și controlul finanțelor partidelor politice

Potrivit cadrului legal, CEC este responsabilă de supravegherea și controlul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. Totodată, autoritatea are obligația de a asigura transparența procesului de raportare financiară a partidelor politice prin publicarea pe pagina sa web oficială a rapoartelor privind gestiunea financiară, în format reutilizabil. De asemenea, și Curtea de Conturi, în conformitate cu prevederile care îi reglementează activitatea, exercită controlul asupra utilizării alocațiilor acordate partidelor politice de la bugetul de stat.³¹

În baza celor expuse, constatăm că CEC asigură publicarea rapoartelor financiare prin intermediul SSI „Control Financiar”, însă formatul în care acestea sunt publicate nu corespunde în totalitate principiilor datelor deschise, fiind dificilă descărcarea, prelucrarea și analizarea informațiilor. Totodată, rapoartele sunt

²⁹ HCEC nr.3635 din 7 iulie 2025.

³⁰ HCEC nr. 4256 din 16 decembrie 2025.

³¹ Pct.94 din Regulamentul CEC privind finanțarea activității partidelor politice.

publicate fragmentat, pe compartimente distincte, fără posibilitatea generării și descărcării unui raport financiar complet într-un format unitar și ușor de prelucrat.

Cu referire la supravegherea și controlul finanțării partidelor politice pentru anul 2025, în baza rapoartelor financiare semestriale și anuale ale acestora, CEC a adoptat 6 hotărâri³² în care s-a expus cu privire la informația inclusă în rapoartele menționate.

Astfel, în baza rapoartelor prezentate pentru primul semestru al anului 2025, au fost efectuate următoarele constatări de bază ale CEC:

- ✓ 58 de partide politice din 66 au prezentat rapoartele în termen, prin SSI „Control financiar”;
- ✓ 2 partide politice (PACE, PPPFM) au prezentat raportul cu depășirea termenului limită, prin SSI „Control financiar”, iar 2 partide (PSM) și (ȘANSĂ) au prezentat raportul în termen, însă pe suport de hârtie, astfel fiind considerate de Comisie ca neprezentate;
- ✓ 6 partide politice (PMUEM, PC, PR, PSM, ȘANSĂ, FASM) nu au prezentat rapoartele financiare prin intermediul SSI „Control Financiar”, dintre care 2 partide politice (P.Reg, PMUEM) au fost dizolvate prin decizii ale instanțelor de judecată, iar în cazul altor 4 partide politice (PSM, FASM, PC, ȘANSĂ), Comisia a sesizat Ministerul Justiției în vederea examinării aplicării măsurii de limitare a activității;
- ✓ 4 partide politice (PLD, PRM, NOI și AUR) au fost atenționate și obligate să prezinte rapoarte financiare corectate/ completate prin intermediul SSI „Control Financiar”, ca urmare a constatării unor informații lipsă și/sau deficiențe privind raportarea financiară;
- ✓ 1 partid politic (PSDE) a fost atenționat asupra necesității respectării cadrului legal privind finanțarea partidelor politice și i s-a permis prezentarea raportului financiar corectat prin SSI „Control Financiar”;
- ✓ 3 partide politice (PLD, PRM, PPN) au fost obligate să prezinte rapoartele corectate privind gestiunea financiară iar alte 3 partide politice (AUR, PNM, PSDE) au fost atenționate asupra necesității respectării cadrului legal și obligate să depună rapoartele corectate;
- ✓ 2 partide politice (PSE și UCSM) au fost atenționate de către CEC pentru neprezentarea în termen a informațiilor lunare privind utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat și efectivul de personal din staff-ul partidului;
- ✓ 1 partid politic (LOC) a fost atenționat de către CEC pentru admiterea virării în contul destinat alocațiilor de la bugetul de stat a altor surse financiare decât cele provenite de la bugetul de stat;
- ✓ 1 partid politic (PPVM) a fost lipsit de alocații de la bugetul de stat până la atingerea sumei de 69.538,70 lei acumulată din donațiile efectuate cu încălcarea prevederilor cadrului legal;
- ✓ 5 partide politice³³ au fost vizate de suspendarea virării alocațiilor de la bugetul de stat;
- ✓ 6 partide politice (PSM, PC, PACE, ȘANSĂ, FASM și PPPFM) au fost vizate de procese contravenționale inițiate de către agenții constatatori ai CEC pentru prezentarea tardivă sau neprezentarea rapoartelor financiare în termenul și/sau formatul stabilite de lege;
- ✓ 12 partide politice³⁴ pentru care au fost inițiate procese contravenționale pentru prezentarea în volum incomplet sau prezentarea neveridică a informației din raportul privind gestiunea financiară.

³² HCEC nr. 3665 din 19 iulie 2025, nr. 4205 din 14 noiembrie 2025, nr. 4298 din 20 ianuarie 2026, nr.4448 din 3 aprilie 2026, nr.4539 din 13 mai 2026 și nr. 4567 din 29 mai 2026 privind prezentarea și supravegherea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru perioada anului 2025 (semestrul I, semestrul II și anual).

³³ **PPVM** - începând cu luna noiembrie 2025 - suspendarea virării sumei de 42.000 lei, ca urmare a executării parțiale a obligației de a vira la bugetul de stat mijloace financiare utilizate și încasate cu încălcarea prevederilor legale și până la atingerea sumei de 69.538,70 lei, ca urmare a imposibilității executării obligației de a vira la bugetul de stat o donație încasată cu încălcarea plafonului legal admis; **PCRM** – suspendarea alocațiilor de la bugetul de stat pentru perioade de 4 luni și ulterior 2 luni, în baza sancțiunilor complementare aplicate de către CEC pentru încălcarea cadrului legal privind finanțarea politică și electorală; **PR** – suspendarea alocațiilor de la bugetul de stat pentru o perioadă de 4 luni, în baza sancțiunii complementare aplicate pentru încălcarea cadrului legal privind finanțarea politică și electorală; **CC** – suspendarea virării alocațiilor până la atingerea sumei de 135.900 lei, ca urmare a neexecutării obligației de a vira la bugetul de stat mijloace financiare primite contrar legii de la persoane fizice; **CUB** – suspendarea virării alocațiilor până la atingerea sumei de 20.000 lei, ca urmare a neexecutării obligației de a vira la bugetul de stat mijloace financiare primite contrar legii de la persoana juridică „FAUNUS-VLADNIC” S.R.L.

³⁴ PNM, PCRM, PSRM, PVE, PN, PPDA, PPPDA, PS, LOC, PPVM, CUB, MAN.

- ✓ 2 partide politice³⁵ pentru care au fost inițiate procese contravenționale pentru nerespectarea normelor privind finanțarea partidelor politice și efectuarea donațiilor cu depășirea plafonului legal admis.

În baza rapoartelor financiare prezentate pentru al doilea semestru al anului 2025, au fost efectuate următoarele constatări de bază ale CEC:

- ✓ 59 de partide politice din 63 au prezentat rapoartele în termenul stabilit și în format electronic, prin SSI „Control financiar”;
- ✓ 1 partid politic (PSM) a prezentat raportul financiar în termen, însă cu încălcarea modalității de prezentare (pe suport de hârtie), precum și cu deficiențe privind conținutul și semnarea acestuia, fiind considerat neprezentat;
- ✓ 3 partide politice (FASM, ȘANSĂ, PACE) nu au prezentat rapoartele financiare în termenul și formatul stabilit;
- ✓ 3 partide politice (MAN, NOI și ALDE) au fost atenționate și obligate de a prezenta rapoartele financiare corectate/completate prin intermediul SSI „Control Financiar”, ca urmare a constatării unor deficiențe privind raportarea financiară;
- ✓ 24 de partide politice³⁶ nu au prezentat listele numerice și nominale actualizate ale membrilor de partid care cad sub incidența legislației privind declararea averii și intereselor personale, fiind atenționate de către CEC asupra obligației de conformare cu cerințele cadrului legal;
- ✓ 5 partide politice (LOC, ALDE, UCSM, PPVP și PAS) au fost vizate de atenționări emise de către CEC pentru nerespectarea regulilor privind utilizarea conturilor destinate exclusiv alocațiilor de la bugetul de stat și admiterea încasării în aceste conturi a altor surse financiare decât cele provenite de la bugetul de stat;
- ✓ 1 partid politic (PCRM) a fost atenționat de către CEC pentru depășirea termenului de depunere pe contul curent al partidului a cotizațiilor încasate în numerar;
- ✓ 1 partid politic (PPAM - până la atingerea sumei de 190.000 lei) a fost sancționat prin lipsirea de alocații de la bugetul de stat ca urmare a refuzului de a vira benevol la bugetul de stat donația primită cu încălcarea prevederilor legale;
- ✓ 2 partide politice (UCSM și PPVP) au fost obligate de către CEC să transfere din conturile destinate alocațiilor de la bugetul de stat sumele de 74.936,19 lei și, respectiv 12 lei, transferate cu încălcarea prevederilor regulamentare (constatarea transferării în aceste conturi a unor mijloace financiare provenite din conturile „Fond electoral”);
- ✓ 4 partide politice (PSM, FASM, ȘANSĂ și PACE) au fost vizate de procese contravenționale inițiate de către agenții constataatori ai CEC pentru neprezentarea rapoartelor financiare în termenul și/sau formatul stabilite de lege;
- ✓ 3 partide politice (PAS, PPMM, PRIM) au fost vizate de procese contravenționale inițiate de către agenții constataatori ai CEC pentru nerespectarea normelor privind finanțarea partidelor politice și efectuarea donațiilor cu depășirea plafonului legal admis;
- ✓ 2 partide politice (PSM, FASM) pentru care CEC a sesizat suplimentar Ministerul Justiției în vederea inițierii procedurii de dizolvare pentru încălcarea repetată a obligației de a prezenta rapoartele privind gestiunea financiară;
- ✓ pentru 1 partid politic (ȘANSĂ) CEC a dispus anexarea noilor constatări la probatoriul existent în cadrul cauzei aflate pe rolul instanței de judecată privind dizolvarea partidului;
- ✓ 3 partide politice (PMUEM, PC, P.Reg) pentru care s-a dispus inițierea procedurii de lichidare și radiere din Registrul de stat al persoanelor juridice, acestea fiind deja dizolvate prin hotărâri judecătorești irevocabile.

³⁵ **PN** – donație de la persoana fizică Cristina Liubinski ce depășea cu 13.250,19 lei plafonul permis; **PPVM** – donație de la persoana fizică Dumitru Stasiev ce depășea cu 1.488,41 lei plafonul permis și donație de la persoana fizică Olesia Moraru ce depășea cu 74.538,70 lei plafonul permis.

³⁶ PSM, PLD, PPCD, POM, PSD, PE, PPDM, MRRM, PPRU, PCA, PPP, PRSM, PSP, PPFD, PPVP, PACE, ȘANSĂ, PPPPN, FASM, MRS, PPV, PPU, PPPFM, PPPPG.

În baza rapoartelor financiare anuale, au fost efectuate următoarele constatări de bază ale CEC:

- ✓ 59 de partide politice din 63 au prezentat rapoartele financiare în format electronic în termenul legal stabilit;
- ✓ 1 partid politic (PSM) a prezentat raportul în termen, însă doar pe suport de hârtie, contrar prevederilor legale, fiind considerat neprezentat în modul stabilit;
- ✓ 1 partid politic (MRS) a prezentat raportul peste termenul limită;
- ✓ 3 partide politice (UCSM, MRS, PPPFM) au creat și semnat parțial rapoartele în format electronic, însă acestea nu au fost validate din cauza lipsei semnăturii președintelui, fiind considerate neprezentate în termen;
- ✓ 5 partide politice (PSM, UCSM, ȘANSĂ, FASM, PPPFM) nu au prezentat rapoartele în termenul și/sau formatul stabilite de lege.

Măsurile de corectare și sancțiunile aplicate de CEC în rezultatul supravegherii finanțelor partidelor politice pentru anul 2025 au inclus:

- ✓ Atenționarea a 9 de partide politice (PLD, PRM, PPN, AUR, PNM, PSDE, MAN, NOI, ALDE) privind necesitatea raportării financiare suplimentare prin prezentarea informației lipsă și/sau corectarea erorilor admise;
- ✓ Atenționarea a 7 partide politice (PCRM, PPDA, ALDE, PPVP, PS, PNM, LOC) asupra neadmiterii utilizării contrar destinației a alocațiilor de la bugetul de stat destinate promovării și încurajării participării femeilor și tinerilor în procesele politice și electorale;
- ✓ Inițierea a 6 procese contravenționale în privința a 6 partide politice (PSM, ȘANSĂ, FASM, PPPFM, UCSM, MRS) pentru neprezentarea, prezentarea tardivă sau prezentarea necorespunzătoare a rapoartelor privind gestiunea financiară pentru anul 2025;
- ✓ Inițierea a 30 procese contravenționale în privința donatorilor (27 persoane fizice și 3 persoane juridice³⁷) care au făcut donații prin depășirea plafoanelor sau prin încălcarea regulilor stabilite de lege;
- ✓ Inițierea a unui proces contravențional în privința unui partid politic (NOI) cu privire la utilizarea serviciilor cu titlu gratuit din partea Primăriei municipiului Chișinău³⁸;
- ✓ Sesizarea Curții de Conturi privind verificarea corectitudinii utilizării de 7 partide politice (PCRM, PPDA, ALDE, PPVP, PS, PNM, LOC) a alocațiilor de la bugetul de stat, în mod special, pentru promovarea tinerilor și femeilor în procesele politice și electorale;
- ✓ Sesizarea Ministerului Justiției în cazul a 7 partide politice în vederea anexării la probatoriul existent în cadrul litigiilor aflate pe rolul instanțelor de judecată a constatărilor CEC și, după caz, aplicarea acțiunilor de limitare a activității (PSM, FASM), dizolvare (PC, ȘANSĂ) /lichidare (PMUEM, PC, PR).

În baza acțiunilor întreprinse de CEC și la solicitarea Ministerului Justiției, până la publicarea raportului, instanța de judecată a limitat activitatea a 13 partide politice, iar pentru 3 a dispus dizolvarea. Detalii privind măsurile aplicate și evoluția procedurilor sunt prezentate în tabelul nr.1.

³⁷ **PAS** – donație de la persoana fizică Tașca Victor ce depășea cu 19.970 lei plafonul permis și donație de la persoana juridică „MD DEVELOPMENTS (LONDON) LIMITED” în sumă de 193.000 lei efectuată cu încălcarea prevederilor legale; **PPMM** – donație de la persoana fizică Andrei Negrea ce depășea cu 2.083,32 lei plafonul permis și donație de la persoana fizică Andrei Poiată ce depășea cu 53.548,55 lei plafonul permis; **PRIM** – donație sub formă de servicii gratuite de la persoana fizică Olga Diacenco ce depășea cu 31.487,87 lei plafonul permis; iar **PPAM** – donație de la persoana juridică S.C. „QUADRO” S.R.L. în sumă de 190.000 lei efectuată cu încălcarea prevederilor legale.

³⁸ Art.26 alin. (6) lit. d) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice

Măsurile aplicate partidelor politice pentru încălcarea normelor privind finanțarea și raportarea financiară (2023–2025)

Măsurile aplicate	Specificație / Durată	2023	2024	2025
Solicitare limitare (finanțare ilegală)	General	ȘANSĂ	-	-
Solicitare limitare (rapoarte neprezentate/prezentate incomplet sau tardivă)	3 luni	-	POM, P.Reg., MRS, PSD	-
	6 luni	-	PC, PMUEM	-
	Nespecificat (pe durata examinării cauzei)	-	PR	PSM, FASM, ȘANSĂ
Limitarea activității (finanțare ilegală)	3 luni / General	-	ȘANSĂ	PRIM
Limitarea activității (rapoarte neprezentate/prezentate incomplet)	3 luni	-	NOI	-
În proces de dizolvare	-	-	-	PSM, FASM
Dizolvare	Definitiv	-	-	PMUEM, PC, P.Reg.

Evoluția măsurilor aplicate de către autoritățile competente în ultimii ani indică o intensificare a utilizării mecanismelor de sancționare prevăzute de cadrul legal privind finanțarea partidelor politice, în special pentru neprezentarea rapoartelor financiare și încălcarea normelor privind finanțarea activității partidelor politice. În acest context, considerăm relevantă prezentarea comparativă a numărului de partide dizolvate, aflate în procedură de dizolvare sau cu activitatea limitată.

Pe parcursul anului 2025, CEC a desfășurat trei misiuni de control complex a finanțării partidelor politice și concurențelor electorale, inițiate prin hotărârea nr. 3141 din 25 octombrie 2024 și ulterior prelungite de două ori, ultima dată până la 31 iulie 2025. Separat, prin hotărârea CEC nr. 3993 din 17 septembrie 2025, au fost inițiate alte două misiuni de control complex privind finanțarea PRIM și a Blocului Electoral „Patriotic”, termenul acestora fiind ulterior prelungit prin dispoziția nr. 25-a din 30 martie 2026 până la data de 29 mai 2026, după cum urmează:

- **Candidatul independent la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Victoria Furtună:** Ca rezultat al efectuării controlului³⁹, s-a constatat că informațiile reflectate în rapoartele privind gestiunea financiară prezentate CEC corespund, în mare parte, cu documentele contabile primare și alte documente justificative puse la dispoziția grupului de control. Totodată, au fost identificate resurse financiare neraportate, utilizate în interesul candidatului pentru activități precum dezvoltarea paginii web, realizarea spoturilor video și difuzarea sponsorizată a acestora, în sumă estimată de cel puțin 229.636 lei, fapte ce pot intra sub incidența art. 48¹ alin. (6) din Codul contravențional. De asemenea, s-a reținut că rapoartele privind finanțarea campaniei electorale și a grupului de inițiativă conțin informații prezentate incomplet sau potențial neveridice, urmând ca agenții constatatori ai CEC să examineze existența elementelor contravenționale și, după caz, să inițieze procedurile corespunzătoare.

Constatări similare privind cheltuielile estimate ca neraportate ale CI Victoria Furtună a prezentat anterior și Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie (3 noiembrie) 2024⁴⁰;

- **Cu privire la rezultatele controlului complex⁴¹ al finanțării FASM, PPV, ȘANSĂ și PR,** efectuat în temeiul hotărârii CEC nr. 3141 din 25 octombrie 2024: În urma controlului s-a constatat că entitățile

³⁹ HCEC nr.3789 din 14 august 2025.

⁴⁰ [Raportul final](#) al Misiunii de Observare Promo-LEX „Alegeri prezidențiale și referendum constituțional din 20 octombrie (3 noiembrie) 2024”, pag. 80.

⁴¹ HCEC nr. 3788 din 14 august 2025.

constituente ale blocului politic „Victorie” au desfășurat acțiuni coordonate, preponderent camuflate, în perioada preelectorală și electorală a alegerilor din 20 octombrie 2024, în scopul influențării rezultatelor scrutinelor, fiind reținute indicii privind coordonarea acestora de către Ilan Șor și continuitatea unor practici ilicite. Au fost identificate acțiuni ce pot constitui finanțare ilegală, inclusiv organizarea de întruniri, evenimente, transport, beneficii materiale, materiale promoționale și alte activități cu impact electoral, cu cheltuieli semnificative neraportate. Totodată, s-a constatat utilizarea structurii neînregistrate a blocului politic și refuzul de a prezenta documentele necesare stabilirii apartenenței de partid. În cazul PR au fost documentate 6 cazuri de finanțare ilegală prin depășirea plafonului legal de donații, fiind aplicate sancțiuni contravenționale. Cheltuielile totale estimate pentru evenimentele desfășurate în perioada de control (01.07.2024-31.10.2024) au fost de 2.914.826 lei, depășind plafonul legal. Pentru acest motiv au fost sesizate organele de urmărire penală pentru examinarea aplicării măsurilor legale, inclusiv privind limitarea activității sau dizolvarea partidelor, în funcție de constatări.

Constatări similare privind cheltuielile estimate ca neraportate ale blocului politic „Victorie” a prezentat anterior și Asociația Promo-LEX în cadrul raportului „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2024”⁴²;

- **Cu privire la rezultatele controlului complex⁴³ al finanțării concurentului electoral PPVM** în perioada campaniei electorale aferente alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024, efectuat în temeiul hotărârii CEC nr. 3141 din 25 octombrie 2024: În urma efectuării controlului s-au constatat acceptarea și utilizarea unor resurse financiare și materiale neraportate sau declarate necorespunzător, în sumă totală de 239.842,54 lei, precum și utilizarea unor donații în sumă de 524.310,42 lei cu încălcarea cadrului legal, fapte ce intră sub incidența legislației contravenționale. Totodată, au fost constatate cazuri de închiriere a sediilor și localurilor pentru organizarea activităților electorale prin intermediul unor persoane fizice, inclusiv membri și simpatizanți de partid, precum și utilizarea resurselor administrative fără contracte și fără achitarea corespunzătoare a serviciilor aferente (beneficierea de spații ale APL, fără contractarea corespunzătoare). De asemenea, s-a constatat contractarea transportului pentru deplasarea participanților la evenimente politice, inclusiv cu acoperirea cheltuielilor de transport din surse nedeclarate, precum și utilizarea de bunuri și servicii fără achitarea prealabilă a acestora. În consecință, au fost formulate recomandări privind transmiterea raportului spre examinare membrilor CEC, sesizarea organelor competente pentru constatarea contravențiilor și dispunerea măsurilor legale corespunzătoare.

Constatări similare privind cheltuielile estimate ca neraportate ale concurentului electoral PPVM a prezentat anterior și Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional din 20 octombrie (3 noiembrie) 2024⁴⁴;

Misiunile de control analizate mai sus se caracterizează, în primul rând, prin acțiunile CEC asupra partidelor asociate cu Ilan Șor (precum PR, FASM, PPV și ȘANSĂ), vizând în special perioada de după 1 iulie 2024 și continuând în prima jumătate a anului 2025. Această supraveghere a fost dublată de demersurile Ministerului Justiției, care a solicitat constatarea a patru partide ca succesoare ale partidului declarat neconstituțional.

Această complexitate juridică și politică a dus la prelungirea multor misiuni de control inițiate în 2024 până la finele lunii iulie 2025, autoritatea electorală invocând volum mare de date și necesitatea unei colaborări strânse cu Serviciul de Informații și Securitate (SIS). În acest context, controlul finanțării a fost un instrument important pentru asigurarea integrității scrutinului din septembrie, situație în care CEC a aplicat sancțiuni prevăzute de cadrul legal, mergând până la excluderea unor partide din listele de candidați din cauza încălcărilor repetate.

Ca răspuns direct la aceste provocări și pentru consolidarea instrumentelor legale, Parlamentul a adoptat în iunie 2025 modificări esențiale la legislația electorală și cea conexă. Aceste noi reglementări au fost

⁴² Raportul Promo-LEX „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2024”, pag. 53.

⁴³ HCEC nr. 3833 din 21 august 2025.

⁴⁴ [Raportul final](#) al Misiunii de Observare Promo-LEX „Alegeri prezidențiale și referendum constituțional din 20 octombrie (3 noiembrie) 2024”, pag. 80.

concepute pentru a înăspri sancțiunile și pentru a oferi CEC pârgھیile necesare de intervenție în combaterea finanțării politice ilegale.

- **Un alt caz relevant vizează** examinarea contestației⁴⁵ depuse în cadrul alegerilor parlamentare de PNM și a sesizării formulate de ALDE privind **presupusa finanțare ilegală a PRIM și a Blocului „Patriotic”**. CEC a constatat existența unor suspiciuni rezonabile privind utilizarea unor resurse financiare nedeclarate și posibila implicare în activități de finanțare ilegală a formațiunii politice și a concurentului electoral în alegerile parlamentare din septembrie 2025. În cadrul procedurii administrative au fost examinate informațiile prezentate de CNA, Procuratura Cahul și alte instituții competente, potrivit cărora mai multe persoane afiliate partidului erau vizate în cauze penale privind finanțarea ilegală, inclusiv prin distribuirea de mijloace financiare în plicuri, remunerarea activiștilor politici și utilizarea unor surse financiare cu proveniență neclară.

Totodată, CEC a reținut că, deși la etapa examinării nu existau suficiente probe pentru aplicarea sancțiunii maxime de anulare a înregistrării concurentului electoral, circumstanțele constatate justificau efectuarea unui control complex al finanțării activității partidului și a campaniei electorale a blocului electoral. În consecință, Comisia a admis parțial contestația și sesizarea, a aplicat Blocului „Patriotic” sancțiunea avertismentului pentru încălcarea prevederilor privind finanțarea partidelor politice, a dispus inițierea unui control complex al finanțării pentru perioada 1 mai – 31 august 2025 în cazul PRIM și pentru perioada 3 august – 1 octombrie 2025 în cazul blocului electoral, precum și transmiterea materialelor către Ministerul Justiției pentru examinarea aplicabilității prevederilor Legii nr.294/2007 privind partidele politice. Ulterior, prin hotărârea CEC nr. 4114 din 26 septembrie 2025, adoptată pentru executarea unei încheieri a Curții de Apel Centru, PRIM a fost exclus din cursa electorală, iar Blocul „Patriotic” a fost obligat să excludă din lista electorală candidații desemnați de această formațiune.

În urma controlului complex efectuat asupra finanțării activității PRIM pentru perioada 1 mai – 31 august 2025, CEC a constatat că partidul supus verificării a reflectat doar parțial veniturile și cheltuielile aferente activităților desfășurate. În special, au fost identificate servicii de locațiune oferite gratuit din partea a 8 autorități publice, 3 persoane juridice și o persoană fizică, evaluate la 2.100 lei, servicii de voluntariat prestate de 5 persoane fizice în valoare de 1.251,54 lei, precum și cheltuieli nedeclarate pentru deplasări, cazare și alimentare în sumă totală de 9.728,16 lei. Suplimentar, CEC a constatat utilizarea unor donații cu depășirea plafonului legal în cuantum total de 48.551,81 lei.

Ca urmare a constatărilor formulate, persoanele cu funcție de răspundere din cadrul partidului au fost sancționate contravențional cu amenzi în valoare totală de 18.000 lei pentru nereflectarea unor servicii și cheltuieli în rapoartele privind gestiunea financiară. De asemenea, persoanelor implicate în depășirea plafonului donațiilor le-au fost aplicate amenzi în valoare totală de 3.000 lei, iar sumele primite cu încălcarea prevederilor legale au fost transferate la bugetul de stat. Adicional partidul a fost somat să verse la bugetul de stat suma de 4.039,54 lei, servicii și beneficii neevaluate și nereflectate în rapoartele financiare, fiind obligat inclusiv să prezinte rapoarte financiare corectate. Totodată, raportul de control a fost transmis Centrului Național Anticorupție și Ministerului Justiției pentru anexarea acestuia la probatoriul existent în litigiul privind limitarea activității partidului.

- **În urma controlului complex efectuat asupra finanțării Blocului Electoral „Patriotic” pentru perioada 3 august – 1 octombrie 2025**, CEC a constatat că blocul electoral a reflectat doar parțial veniturile și cheltuielile aferente activităților desfășurate⁴⁶. În special, au fost identificate servicii de locațiune oferite fără contracte din partea a 24 instituții publice și 8 persoane juridice, evaluate în sumă totală de 4.300 lei, precum și 37 activități de voluntariat evaluate la 2.990,64 lei. Totodată, CEC a constatat utilizarea unor donații cu depășirea plafonului legal în cuantum total de 110.719,98 lei.

⁴⁵ HCEC nr.3993 din 17 septembrie 2025.

⁴⁶ [Hotărâre CEC](#) nr. 4565 din 29.05.2026 pentru aprobarea raportului cu privire la controlul complex al finanțării activității Blocului Electoral „Patriotic al Socialiștilor, Comuniștilor, Inima și Viitorul Moldovei” (constituit de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, Partidul Politic pentru Viitorul Moldovei și Partidul Politic Partidul Republican „INIMA MOLDOVEI”), pentru perioada 3 august – 1 octombrie 2025, efectuat în baza hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3993/2025.

Ca urmare a constatărilor formulate, au fost inițiate cauze contravenționale pentru neevaluarea și nerefectarea serviciilor de locațiune și voluntariat în rapoartele privind finanțarea campaniei electorale, inclusiv în privința unor persoane juridice care au acordat servicii contrar prevederilor Codului electoral. De asemenea, blocul electoral a fost somat să verse la bugetul de stat suma de 7.290,64 lei, reprezentând servicii și beneficii neevaluate și nerefectate în rapoartele financiare, fiind obligat inclusiv să prezinte rapoarte financiare corectate.

În cadrul verificării contractelor privind prestarea gratuită a serviciilor de transport, CEC a constatat existența unor suspiciuni rezonabile privind eventuala falsificare a semnăturilor și neconcordanțe privind utilizarea unor mijloace de transport pentru aceeași perioadă de către persoane diferite. În consecință, materialele acumulate au fost transmise organului de urmărire penală al Inspectoratului General al Poliției pentru examinare conform competențelor legale.

Toată informația reflectată în hotărârile CEC privind supravegherea și controlul finanțării partidelor politice pentru anul 2025 a fost sistematizată în „Raportul pentru anul 2025 privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă”⁴⁷, aprobat de CEC, potrivit cadrului legal, la 31 mai 2026 și transmis Parlamentului pentru examinare.

În același timp, experiența misiunilor de control desfășurate relevă necesitatea consolidării capacităților CEC și dezvoltării unor mecanisme mai eficiente de control și cooperare interinstituțională, inclusiv prin efectuarea unor controale complexe planificate periodic asupra activității partidelor politice, pe lângă controalele inițiate în baza sesizărilor sau suspiciunilor rezonabile.

2.1.3 Funcționalitatea modului SSI „Control Financiar”

Potrivit cadrului legal în vigoare, CEC utilizează, în procesul de raportare financiară a partidelor politice și a campaniilor electorale, modulul SSI „Control Financiar”, care constituie parte componentă a SIAS „Alegeri”. Prin intermediul acestui sistem informațional, partidele politice sunt obligate să prezinte rapoartele financiare semestriale și anuale, precum și toate corectările sau modificările aferente acestora, exclusiv în format electronic.

Hotărârile CEC⁴⁸ adoptate în procesul de supraveghere și control al finanțării partidelor politice relevă în continuare anumite dificultăți în utilizarea sistemului. Acestea s-au manifestat inclusiv prin imposibilitatea transmiterii unor rapoarte financiare prin intermediul platformei electronice și prin prezentarea unor rapoarte pe suport de hârtie, în afara platformei electronice obligatorii.

În urma analizei rapoartelor financiare publicate și a unei solicitări de informații adresate de Asociația Promo-LEX către CEC, au fost confirmate anumite carențe privind funcționarea modului SSI „Control Financiar”. În răspunsul oferit, CEC a menționat existența unor cazuri izolate de funcționare defectuoasă a sistemului și a unor erori ce afectează publicarea datelor pe pagina oficială a instituției, pentru remedierea cărora sunt efectuate lucrări de mentenanță. Autoritatea a mai explicat că unele diferențe dintre rapoartele semestriale și cele anuale sunt determinate de modul de raportare a informațiilor la data de 31 decembrie a anului de gestiune. Totodată, CEC a informat că, versiunea actuală a SSI „Control Financiar” nu mai corespunde în totalitate necesităților existente și că este în curs de dezvoltare o nouă versiune a sistemului.

Reamintim că pentru societatea civilă și alte entități interesate, funcționalitățile actuale ale SSI „Control Financiar” îngreunează analiza și prelucrarea informațiilor din rapoartele financiare, întrucât informațiile sunt afișate fragmentat, pe compartimente separate, fără generarea unui raport complet într-un format unitar, accesibil și compatibil în sens larg cu cerințele privind datele deschise.

⁴⁷ Hotărârea CEC nr. 4573 din 31 mai 2026 cu privire la aprobarea Raportului pentru anul 2025 privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă.

⁴⁸ HCEC nr. 3665 din 19 iulie 2025, nr. 4205 din 14 noiembrie 2025, nr. 4298 din 20 ianuarie 2026, nr. 4448 din 3 aprilie 2026, nr. 4539 din 13 mai 2026 și nr. 4567 din 29 mai 2026 privind prezentarea și supravegherea rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru perioada anului 2025 (semestrul I, semestrul II și anual).

În acest context, Promo-LEX reiterează necesitatea de a fi identificate soluții durabile și eficiente pentru remedierea problemelor tehnice existente, astfel încât informațiile din rapoartele financiare ale partidelor să poată fi publicate în format reutilizabil, respectând principiile datelor deschise.

2.1.4 Efectuarea auditului rapoartelor privind gestiunea financiară

Conform cadrului legal⁴⁹ consolidat, partidele politice ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion de lei sunt obligate să efectueze auditul situațiilor financiare și misiuni pe baza procedurilor convenite privind gestiunea financiară cel puțin o dată la trei ani. Rapoartele auditorului privind situațiile financiare și gestiunea financiară urmează a fi prezentate către CEC până la data de 15 mai, iar în cazul partidelor care beneficiază de alocații de la bugetul de stat, acestea se transmit și Curții de Conturi.

O modificare importantă pentru anul 2025 este implementarea noii Metodologii de efectuare a misiunii pe baza procedurilor convenite privind gestiunea financiară a partidelor politice⁵⁰, noua procedură devenind aplicabilă începând cu 30 decembrie 2025. Aceasta stabilește reguli stricte pentru auditori, menite să elimine abordările superficiale și să asigure o verificare riguroasă a legalității surselor de finanțare și a cheltuielilor partidelor politice.

Potrivit cadrului legal nemodificat, în anul 2025 cel puțin 9 partide politice (PAS, PSRM, PSDE, PN, PPPDA, PCRM, PLDM, PDCM, MAN) aveau obligația de a depune rapoartele de audit pentru anii 2022-2024 până la 31 martie 2025 la CEC. Astfel, până la data de 31 mai 2025, pe pagina oficială a CEC au fost publicate asemenea rapoarte pentru 5⁵¹ din cele 9 partide menționate. Ulterior însă, după expirarea termenului legal s-au conformat și PAS, PPPDA, PCRM și PDCM, fără ca CEC să adopte o hotărâre în acest sens.

Analiza rapoartelor de audit publicate a relevat menținerea practicilor constatate și anterior, auditorii limitându-se în mare parte la verificarea formală a documentelor justificative și a datelor reflectate în evidența contabilă și rapoartele financiare prezentate de partidele politice. Totodată, din conținutul rapoartelor nu rezultă efectuarea unor verificări privind veridicitatea tranzacțiilor sau realitatea efectivă a anumitor servicii, activități ori raporturi contractuale reflectate în documentele contabile. În același timp, niciunul dintre rapoartele de audit analizate nu a identificat neconcordanțe semnificative, deși monitorizările realizate de Promo-LEX pentru anul 2024 au semnalat existența unor cheltuieli neraportate considerabile în cazul mai multor partide politice.

Se remarcă faptul că, deși în cazul rapoartelor de audit aferente anilor 2022-2024 unele partide politice au prezentat rapoartele de audit după expirarea termenului legal, CEC nu a adoptat hotărâri și nu a formulat constatări explicite cu privire la aceste situații.

Separat, potrivit Raportului privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă în anul 2025, CEC a constatat conformarea la obligația de a prezenta rapoartele de audit și a rapoartelor asupra procedurilor convenite privind gestiunea financiară aferente anului 2023. Deși Comisia a identificat din timp partidele vizate (PR, PDCM, ȘANSĂ, CUB și MAN) și le-a informat cu privire la obligațiile legale aplicabile, 2 (PR, ȘANSĂ) din cele 5 partide politice care aveau această obligație, nu au prezentat rapoartele de audit în termenul stabilit de lege.

În privința rapoartelor de audit prezentate, CEC nu a formulat constatări și nu a reflectat public rezultatele examinării acestora. În consecință, nu este clar în ce măsură autoritatea a analizat constatările și concluziile cuprinse în rapoartele auditorilor.

⁴⁹ Art. 31 din [Legea nr.294/2007](#), privind partidele politice.

⁵⁰ Metodologia de efectuare a misiunii pe baza procedurilor convenite privind gestiunea financiară a partidelor politice, aprobată prin hotărârea Comisei Electorale Centrale nr. 4256/2025.

⁵¹ PN, PSDE, PSRM, PLDM, PAS.

2.2 Exercițarea atribuțiilor organelor de investigație

Potrivit cadrului legal, încălcările privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale pot atrage răspundere penală, iar investigarea acestor cauze este realizată de organele de urmărire penală competente, inclusiv CNA, sub conducerea sau cu participarea PA.

Conform datelor reflectate în rapoartele de activitate pentru anul 2025, pentru încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare și finanțarea ilegală a partidelor politice, CNA⁵² a documentat 20 de cauze penale pentru corupție electorală și 6 cauze pentru finanțarea ilegală, aplicând sechestre de circa 20 mil. de lei.

În paralel, PA⁵³ a raportat pentru aceeași perioadă condamnarea unor persoane cu confiscări și amenzi de peste 365 mil. de lei, dintre care aproximativ 326 mil. de lei vizează cauze ce țin de finanțare ilegală inclusiv a grupurilor de inițiativă și a concurenților electorali.

Din aceste rapoarte s-a concluzionat că în anul 2025, în instanțele de judecată s-au examinat cel puțin un dosar pentru finanțarea ilegală a partidelor politice (PR, ȘANSĂ) și 16 dosare pentru încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale. În două cauze penale înaintate în instanța de judecată la sfârșitul anului 2023 – Lozovan Irina/Gîrleanu Pavel și Nesterovschi Alexandr, în martie 2025 a fost pronunțată sentința instanței de judecată.

De reamintit că, în cazul deputatului Alexandr Nesterovschi, la 19 martie 2025, instanța de judecată a pronunțat o sentință de condamnare pentru finanțare ilegală a partidelor politice și corupere pasivă, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare, amendă și privarea de dreptul de a ocupa funcții publice. Totodată, în cazul deputatei Irina Lozovan și al lui Pavel Gîrleanu, la 31 martie 2025, instanța a pronunțat sentințe de condamnare pentru încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice prin acceptarea finanțării partidului politic din partea unui grup criminal organizat. Persoanele condamnate continuă să se eschiveze de la executarea pedepselor stabilite prin hotărârile instanțelor de judecată.

În opinia Promo-LEX, organele de investigație în domeniul combaterii finanțării ilegale a partidelor politice s-au confruntat cu provocări semnificative pe parcursul anului 2025, în special în contextul alegerilor parlamentare din septembrie 2025. În mod special poate fi remarcată complexitatea schemelor investigate, numărul mare de persoane vizate, dar și dificultățile întâmpinate în asigurarea executării pedepselor aplicate, în condițiile în care unele persoane recunoscute vinovate au reușit să se eschiveze de la executarea acestora.

Totodată, pe lângă supravegherea formațiunilor cu presupuse conexiuni cu Ilan Șor, Promo-LEX a reiterat necesitatea intensificării investigațiilor și în privința altor partide politice în cazul cărora persistau suspiciuni privind raportarea financiară incompletă⁵⁴.

⁵² Raportul de activitate al Centrului Național Anticorupție pentru anul 2025.

⁵³ Raportul de activitate al Procuraturii Anticorupție pentru anul 2025.

⁵⁴ [Raportul Promo-LEX](#) privind finanțarea partidelor politice în anul 2024, Capitolul II, pag. 14.

CAPITOLUL III

EXERCITAREA ATRIBUȚIEI DE RAPORTARE DE CĂTRE PARTIDELE POLITICE

3.1 Prezentarea rapoartelor financiare la CEC

3.1.1. Respectarea prevederilor legale privind prezentarea rapoartelor

Cadrul legal⁵⁵ obligă partidele politice să prezinte în format electronic la CEC rapoarte privind gestiunea financiară semestrial - până la 15 iulie și 15 ianuarie, și anual - până la 31 martie. Rapoartele respective urmează a fi prezentate și Curții de Conturi, în cazul partidelor politice beneficiare de alocații de la bugetul de stat. Instrumentul utilizat de CEC pentru prezentarea rapoartelor financiare în format electronic este modulul SSI „Control financiar”.

Potrivit informației disponibile pe pagina oficială a CEC, la situația din 31 mai 2026, pentru anul 2025 s-au constatat următoarele (a se vedea tabelul nr. 2):

- ✓ 91% (60 din 66) din partide au prezentat rapoartele privind gestiunea financiară pentru primul semestru 2025. În cazul a 9% (6 din 66) - acestea nu au prezentat raportul;
- ✓ 94% (59 din 63) din partide au prezentat rapoartele privind gestiunea financiară pentru al doilea semestru 2025. În cazul a 6% (4 din 63) - acestea nu au prezentat raportul;
- ✓ 94% (59 din 63) din partide au prezentat rapoartele anuale privind gestiunea financiară. În cazul a 8% (5 din 63) – acestea nu au prezentat raportul anual.

Tabelul nr. 2.

Prezentarea rapoartelor privind gestiunea financiară pentru anul 2025, potrivit informației disponibile pe pagina oficială a CEC

Statut	Primul semestru 2025		Al doilea semestru 2025		Anual 2025	
	Partide	Total	Partide	Total	Partide	Total
Au prezentat raportul	PSM, PSDE, PCRM, PAM, PLD, PPCD, MPSN, PL, POM, PSD, UCSM, PSRM, PVE, NOI, PN, PRM, PPN, UCM, PE, PPDM, PNL, PPMM, PLDM, MRRM, PPM, PSE, PPRU, PPRM, PPDA, PCA, ALDE, PR, PPPDA, AUR, PPP, PRSM, PSP, PPFD, PAS, PPVP, CC, PDMM, PONA, PPAM, PS, PDCM, PPPPN, PPVM, CUB, MAN, PNM, LOC, MRM, MRS, PPV, PPU, ACASĂ, PRIM, PPPPG, ȘANSĂ	60 din 66	PSM, PSDE, PCRM, PAM, PLD, PPCD, MPSN, PL, POM, PSD, UCSM, PSRM, PVE, NOI, PN, PRM, PPN, UCM, PE, PPDM, PNL, PPMM, PLDM, MRRM, PPM, PSE, PPRU, PPRM, PPDA, PCA, ALDE, PR, PPPDA, AUR, PPP, PRSM, PSP, PPFD, PAS, PPVP, CC, PDMM, PONA, PPAM, PS, PDCM, PPPPN, PPVM, CUB, MAN, PNM, LOC, MRM, MRS, PPV, PPU, PPPFM, ACASĂ, PRIM, PPPPG	59 din 63	PSM, PSDE, PCRM, PAM, PLD, PPCD, MPSN, PL, POM, PSD, PSRM, PVE, NOI, PN, PRM, PPN, UCM, PE, PPDM, PNL, PPMM, PLDM, MRRM, PPM, PSE, PPRU, PPRM, PPDA, PCA, ALDE, PR, PPPDA, AUR, PPP, PRSM, PSP, PPFD, PAS, PPVP, CC, PDMM, PACE, PONA, PPAM, PS, PDCM, PPPPN, PPVM, CUB, MAN, PNM, LOC, MRM, MRS, PPV, PPU,	59 din 63

⁵⁵ Art. 29, alin. (1) din [Legea](#) privind partidele politice și pct. 85 din [Regulamentul](#) CEC privind finanțarea activității partidelor politice, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1102 din 21 iunie 2023.

					ACASĂ, PRIM, PPPPG	
Nu au prezentat raportul	PC, PACE, FASM, PPPFM	6 din 66	PACE, ȘANSĂ, FASM	4 din 63	UCSM, PPPFM, ȘANSĂ, FASM	5 din 63

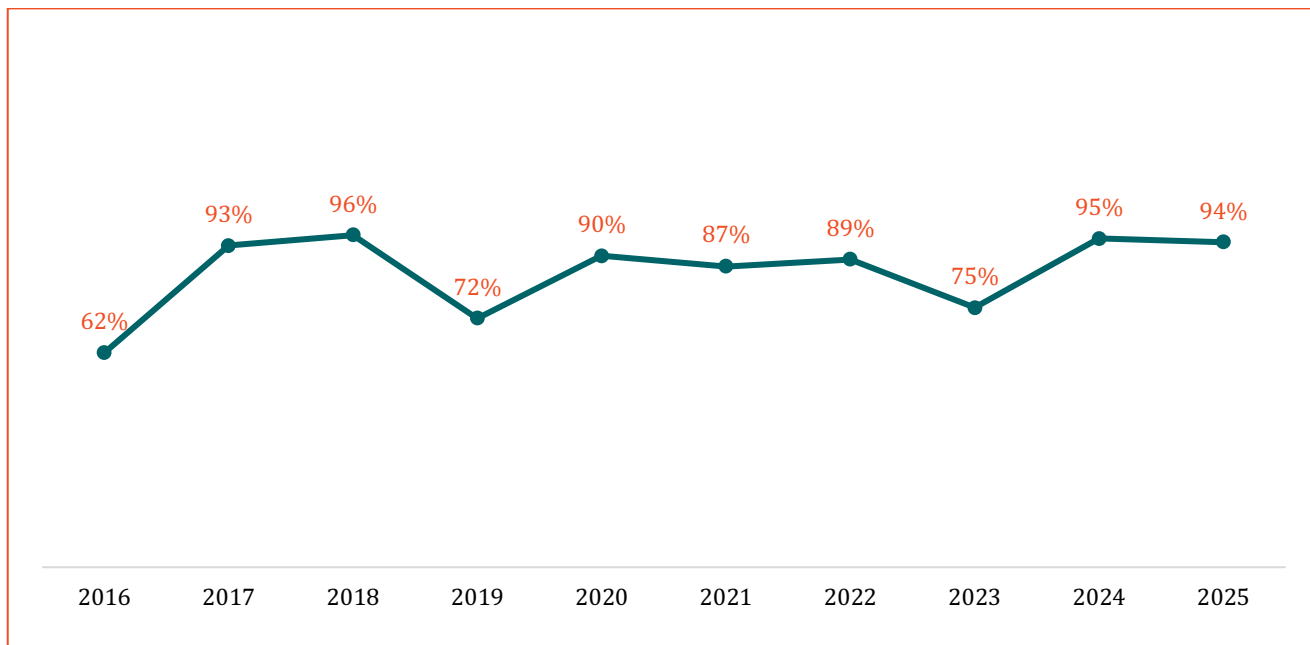
* În cazul partidelor politice evidențiate, rapoartele au fost prezentate pe suport de hârtie, ceea ce contravine prevederilor cadrului legal. CEC a luat act de acestea, însă nu s-a expus referitor la informația raportată.

Analiza comparativă a evoluției nivelului de conformare a partidelor politice la obligația de prezentare a rapoartelor anuale privind gestiunea financiară indică o diminuare nesemnificativă în anul 2025 față de anii precedenți: de la 95% în 2024 la 94% în 2025 (a se vedea graficul nr. 1).

Totodată se mențin anumite deficiențe privind calitatea raportării și a transparenței financiare a partidelor politice. Menționăm că, în cazul mai multor partide politice, inclusiv FASM⁵⁶, PR⁵⁷, PPV⁵⁸ și ȘANSĂ⁵⁹, care au desfășurat activități numeroase și au utilizat resurse semnificative pe parcursul anului 2025, acestea fie nu au prezentat rapoartele financiare, fie au raportat valori „zero” atât la venituri, cât și la cheltuieli (a se vedea subcapitolele 3.2 – Venituri raportate și sursa de finanțare, 3.3 – Cheltuieli raportate și destinația acestora, precum și capitolul IV – Monitorizarea civică a finanțării partidelor politice).

Graficul nr. 1

Ponderea prezentării rapoartelor anuale privind gestiunea financiară a partidelor politice

3.1.2. Analiza datelor generale din rapoartele privind gestiunea financiară

⁵⁶ Nu a prezentat rapoartele semestriale și cel anual 2025.

⁵⁷ A raportat venituri din donații materiale – majoritatea sub formă de servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială (oficii, servicii comunale, modificarea actelor la ASP și servicii canalizare).

⁵⁸ A prezentat rapoartele semestriale și cel anual 2025 cu valori „zero”.

⁵⁹ Nu a prezentat rapoartele semestriale și cel anual 2025.

În rezultatul analizei rapoartelor semestriale și anuale, Promo-LEX a constatat comiterea unor erori și/sau necompletarea diverselor rubrici din rapoartele financiare prezentate de partidele politice, după cum urmează:

- ✓ Raportarea sediilor deținute în locațiune, fără reflectarea corespunzătoare a cheltuielilor aferente locațiunii și întreținerii acestora, precum și existența unor cheltuieli reflectate, dar fără o legătură clară cu sediile respective (10 partide politice⁶⁰), aspect semnalat de Promo-LEX către CEC printr-un demers;
- ✓ Raportarea necorespunzătoare a cheltuielilor pentru campania electorală atât din mijloace financiare private, cât și din cele publice (4 partide politice⁶¹);
- ✓ Raportarea personalului încadrat fără reflectarea cheltuielilor aferente de personal, precum și înregistrarea cheltuielilor de personal, fără evidențierea corespunzătoare a personalului efectiv încadrat (cel puțin 9 partide politice⁶²);
- ✓ Raportarea datelor cu admiterea erorilor de completare (cel puțin în cazul a 15 partide politice, conform tabelului nr. 3).

În conformitate cu cadrul legal aplicabil, partidele politice au dreptul de a utiliza, în perioada campaniilor electorale, atât surse proprii private, cât și surse publice, prin intermediul contului „fond electoral”. Totodată, acestea au obligația de a asigura transparența integrală a utilizării acestor mijloace financiare, inclusiv prin reflectarea exhaustivă a cheltuielilor aferente campaniilor electorale în rapoartele financiare anuale prezentate la CEC⁶³.

Analiza efectuată relevă că, deși anumite cheltuieli au fost efectiv realizate prin intermediul conturilor de „fond electoral” în perioada campaniei, acestea nu au fost reflectate în totalitate în rapoartele anuale ale partidelor, pe segmentul „cheltuieli electorale”. Această discrepantă indică o lipsă de corelare între raportarea financiară aferentă campaniei electorale și cea anuală, afectând astfel transparența utilizării resurselor financiare.

În mod concret, astfel de discrepanțe au fost identificate în cazul partidelor PAS și PPAM, precum și în cazul MAN, care a participat la alegeri în cadrul Blocului „Alternativa”. Astfel, valoarea cheltuielilor pentru campania electorală nereflectate în rapoartele financiare anuale constituie pentru PAS – 225.000,00 lei, în cazul PPAM – 245.473,05 lei, iar pentru MAN (în cadrul Blocului „Alternativa”) – 232.364,77 lei. Totodată, în cazul AUR, în raportul anual prezentat la CEC se constată că partidul indică returnarea sumei rămase din contul „fond electoral” în contul curent al partidului, însă asemenea tranzacții nu se regăsesc în raportul final privind finanțarea campaniei electorale pentru alegerile parlamentare.

Tabelul nr. 3.

Erorile identificate în rapoartele financiare ale partidelor politice

<i>Partid politic</i>	<i>Tipul erorii</i>
ALDE	• În cazul a 18 cotizanți nu a fost indicat locul de muncă, iar pentru alți 18 cotizanți nu a fost declarată funcția deținută; • În cazul unei persoane juridice nu a fost indicată adresa de contact.
MAN	• În cazul a 17 cotizanți nu a fost indicat locul de muncă, iar pentru 6 cotizanți nu a fost declarată funcția deținută; • În cazul a 13 cotizanți la rubrica „sursa de venit” au fost declarate „alte venituri”, fără a fi specificată clar proveniența acestora.
PAM	• În cazul a 16 cotizanți nu a fost declarată funcția deținută, fiind utilizată mențiunea generică „muncitor”.

⁶⁰ MAN, PAS, PDMM, PPAM, PPN, PPVM, PRIM, PRM, PS, PVE.

⁶¹ AUR, MAN (Blocul Alternativa), PAS, PPAM.

⁶² AUR, LOC, MAN, MPSN, PL, PPFD, PPRM, PPVM, PRIM.

⁶³ Art. 51 alin.(10) și art. 57 alin. (3) din Codul electoral.

PAS	- În cazul a 251 de cotizanți nu a fost indicat locul de muncă, fiind utilizate mențiuni generice („angajat”, „antreprenor” sau lipsă date), iar pentru 742 de cotizanți nu a fost declarată funcția deținută, fiind utilizate mențiuni neconcludente („angajat”, „muncitor”, „lucrător” sau lipsă date); - În cazul a 38 de cotizanți nu s-a declarat „sursa de venit” a acestora; - În cazul a 16 persoane fizice nu a fost indicat locul de muncă, fiind utilizate formulări generale („angajat în sectorul public/privat”), iar pentru 291 de persoane fizice nu este indicată clar funcția deținută, fiind utilizate mențiuni precum „angajat”, „salariat”, „muncitor” etc..
PCRM	- În cazul unui cotizant nu este indicată clar funcția deținută, fiind utilizată mențiunea „lucrător”; - Din totalul de 53 de cotizanți, pentru 52 dintre aceștia, la rubrica „sursa de venit” a fost înscris necorespunzător textul „cotizații CR PCRM”, fiind raportată exclusiv suma totală a cotizațiilor colectate pe unități administrativ-teritoriale (oraș/raion), în quantum total, fără individualizarea sursei de venit.
PNM	- În cazul a 3 cotizanți nu a fost indicată funcția deținută, fiind utilizată mențiunea „angajat”; - În cazul a 3 persoane fizice nu a fost indicat locul de muncă, iar pentru alte 3 persoane fizice nu a fost indicată funcția deținută sau a fost utilizată mențiunea „angajat”.
NOI	În cazul unei persoane fizice nu a fost indicat nici locul de muncă, nici funcția deținută.
PDMM	În cazul a 3 persoane fizice nu a fost indicat locul de muncă, iar pentru 2 persoane fizice nu a fost indicată funcția deținută.
PN	În cazul a 7 persoane fizice nu a fost indicată funcția deținută sau a fost utilizată mențiunea „muncitor”.
PPAM	În cazul a 3 persoane fizice nu a fost indicat locul de muncă, iar pentru 3 persoane fizice nu a fost indicată funcția deținută.
PPDA	În cazul unei persoane fizice nu a fost indicat locul de muncă.
PPMM	În cazul unei persoane fizice nu a fost indicată funcția deținută.
PPRM	În raportul anual este reflectată colectarea cotizațiilor în quantum de 2.350 lei, iar în rapoartele semestriale această sumă nu se regăsește în rubrica venituri, nefiind înregistrat niciun cotizant.
PPVM	În cazul a 6 persoane fizice care au efectuat donații sub alte forme nu a fost indicat serviciul oferit partidului.
PRIM	În cazul a 50 persoane juridice care au efectuat donații sub alte forme nu a fost indicată adresa de contact.

În tabelul nr. 4 sunt reflectate datele generale raportate de partidele politice privind membrii de partid, filialele teritoriale, sediile proprii și cele în locațiune, precum și personalul încadrat pe parcursul anului 2025, comparate cu anii precedenți (2019 – 2024). Informația pentru anul 2025 a fost colectată din unul din raportatele prezentate de partidele politice pentru anul 2025 - din cel anual, iar în cazul lipsei datelor în acesta - din raportul pentru al doilea semestru, iar și în cazul lipsei acestora – din raportul pentru primul semestru 2025.

De menționat că datele prezentate reflectă conținutul rapoartelor disponibile pe pagina web a CEC la momentul colectării informațiilor (16 aprilie 2026), unele dintre acestea putând fi ulterior rectificate de către partidele politice, inclusiv în urma clarificărilor solicitate de CEC ca urmare a unui demers al Promo-LEX privind raportarea sediilor.

Tabelul nr. 4.

Evoluția datelor generale raportate de partidele politice, perioada 2019 - 2025, potrivit rapoartelor financiare prezentate la CEC⁶⁴

Date generale	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
Partide politice	46	50	55	57	61	65	63
Membri de partid	152.640	255.270	304.713	256.708	187.424	173.948	136.878
Filiale	382	447	567	517	412	376	377
Sedii proprii	0	13	14	12	10	11	5
Sedii în locațiune	212	233	193	169	186	165	202
Personal încadrat	141	222	208	206	200	184	180

⁶⁴ Datele din tabel reflectă informațiile conținute în rapoartele financiare descărcate de pe pagina web a CEC la data de 16 aprilie 2026. Pentru PAS și MAN au fost utilizate rapoartele disponibile la 29 mai 2026, iar pentru PRIM – raportul disponibil la 2 iunie 2026. Eventualele modificări operate ulterior de partidele politice nu sunt reflectate în prezenta analiză.

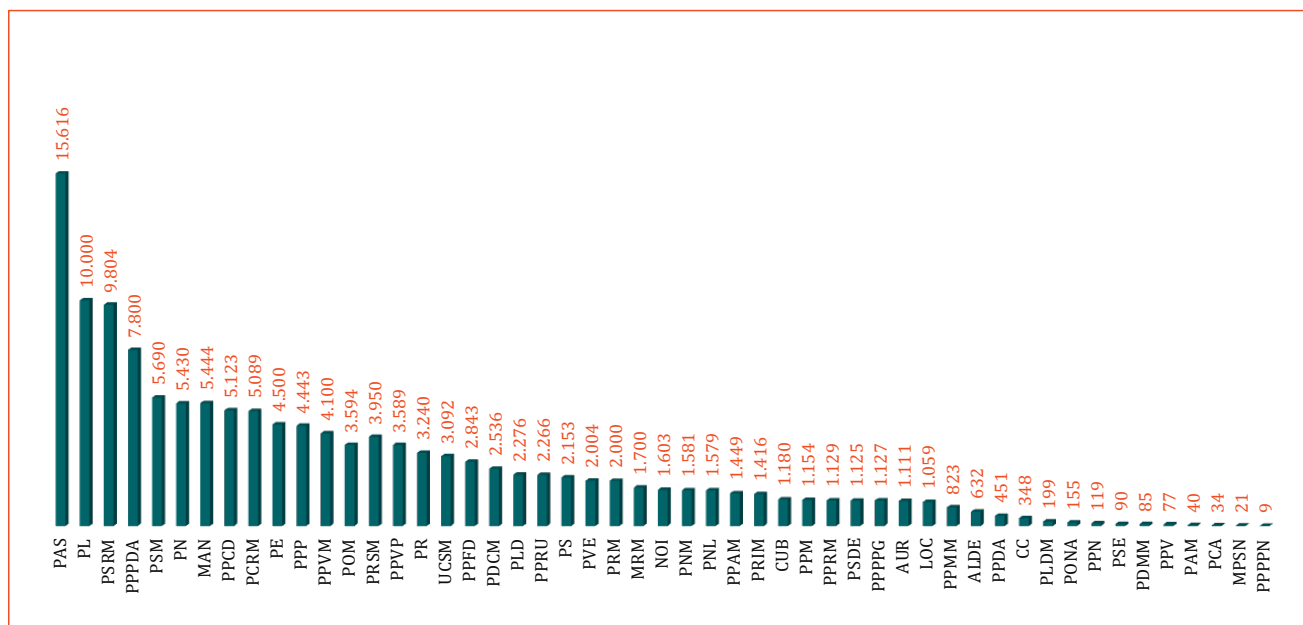
În comparație cu anii precedenți, se observă că majoritatea indicatorilor reflectați în tabel au înregistrat o evoluție descendentă. Deși numărul partidelor politice înregistrate a rămas relativ constant (în anul 2025 a fost înregistrat doar un partid politic nou), se constată o diminuare continuă și semnificativă a numărului de membri de partid declarați. Astfel, numărul total al membrilor de partid raportați a fost cu peste 37 de mii mai mic, comparativ cu 2024. Pentru anul 2025, ca număr de referință, a fost utilizată cifra de 63 de partide politice. Deși în Registrul de stat al persoanelor juridice, la 31 decembrie 2025, figurau 66 de partide, trei dintre acestea erau deja dizolvate prin hotărâri ale instanțelor de apel, urmând a fi radiate după finalizarea procedurilor legale.

Cel mai probabil că o astfel de dinamică se datorează inclusiv modificării cadrului legal care în prezent obligă partidele politice să completeze și să mențină actualizat în permanență registrul membrilor de partid, cu detalii corespunzătoare despre fiecare membru. Acest registru urmează a fi prezentat la CEC și ASP, iar neprezentarea constituie temei pentru limitarea activității partidului.

Pentru anul 2025, cei mai mulți membri de partid au fost raportați de PAS (15.616), PL (10.000) și PSRM (9.804) – a se vedea graficul nr. 2.

Graficul nr. 2

Membrii de partid raportați de partidele politice pentru anul 2025

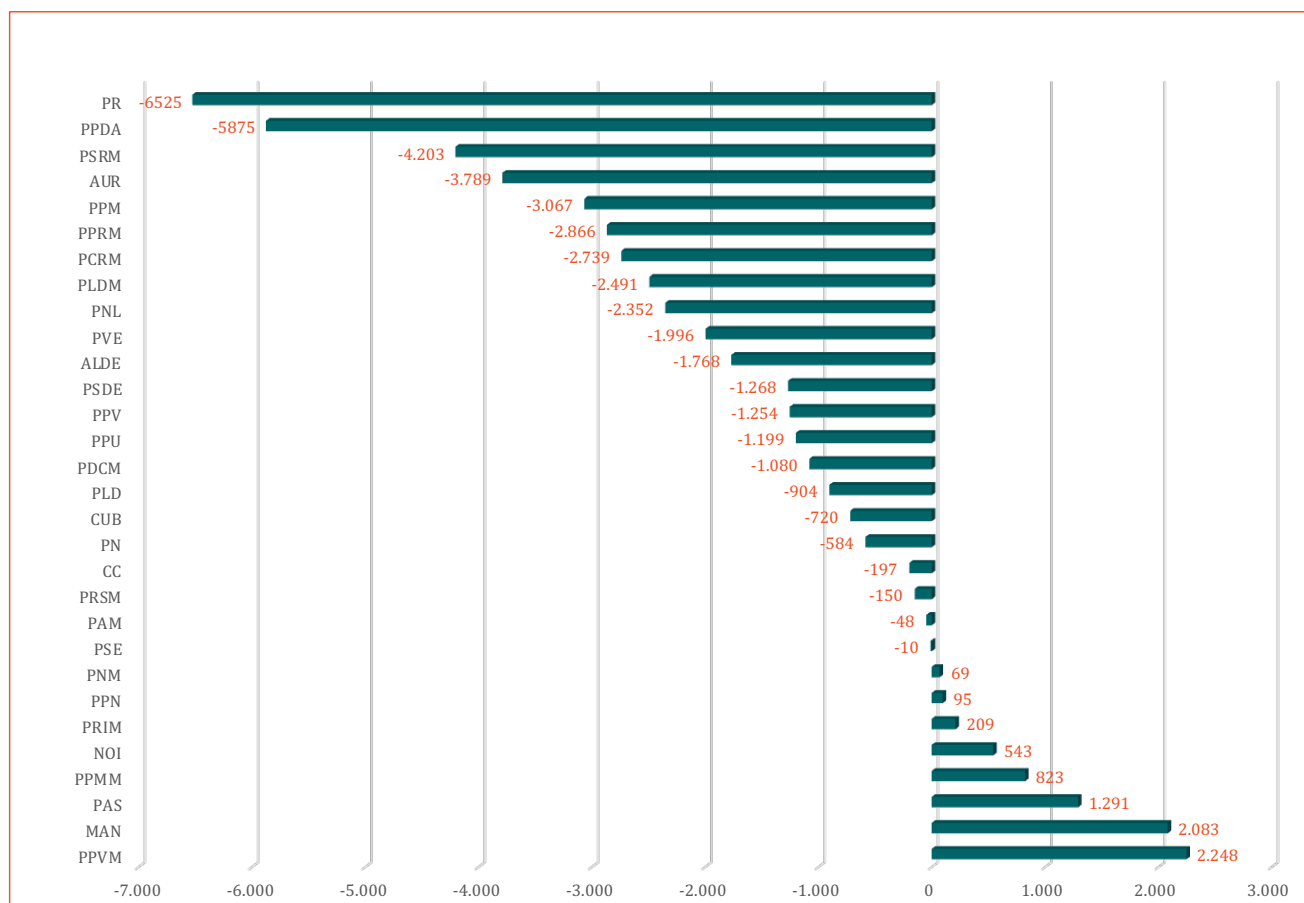

Comparativ cu anul 2024, cea mai mare creștere a numărului de membri de partid a fost raportată de PPVM (+2.248 membri), MAN (+2.083 membri) și PAS (+1.291 de membri), iar cea mai mare descreștere a fost înregistrată de PR (-6.525 membri) PPDA (-5.875 membri), PSRM (-4.203 membri) – a se vedea graficul nr. 3.

Totodată, analiza comparativă a datelor din anii precedenți relevă menținerea unor fluctuații privind numărul membrilor de partid declarați. În special, și în anul 2025 au fost raportate descreșteri importante ale numărului de membri în cazul unor partide politice, comparativ cu anul precedent.

În opinia Promo-LEX, această tendință poate fi explicată inclusiv prin noile obligații legale privind completarea și prezentarea registrelor actualizate ale membrilor de partid către CEC și ASP. În aceste condiții, unele partide politice fie nu au deținut o evidență exactă a membrilor în forma solicitată de autorități, fie noile cerințe de raportare au descurajat declararea apartenenței unor persoane la partid.

Evoluția numărului de membri de partid (2025 comparativ cu 2024)

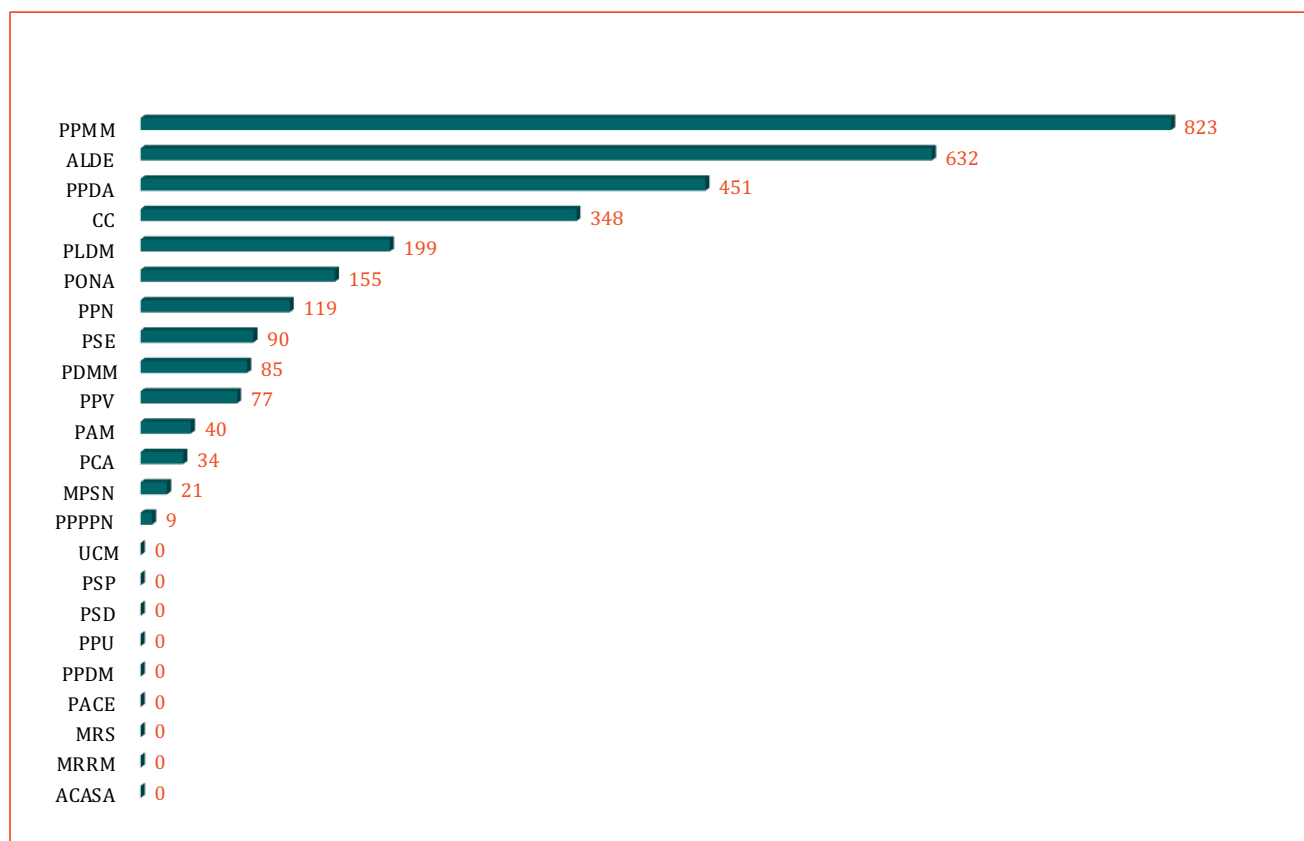

Cadrul legal stabilește că pentru înregistrarea unui partid politic, urmează a fi prezentată la ASP inclusiv lista membrilor partidului politic, al căror număr nu poate fi mai mic de 1.000 persoane la momentul solicitării înregistrării formațiunii politice⁶⁵.

Modificările operate în cadrul legal au introdus obligația partidelor politice de a prezenta anual până la data de 31 martie către CEC și ASP informația actualizată despre numărul de membri de partid, inclusiv prin digitalizarea registrelor de membri. Tot în acest context, neconcordanța datelor prezentate sau neactualizarea acestora poate atrage suspendarea alocațiilor de la bugetul de stat sau interdicția de a participa la scrutinele electorale.

La situația din 31 mai 2026, potrivit informației raportate la CEC, în cazul a 23 partide politice care au prezentat rapoartele financiare – ceea ce ar constitui 38% din totalul partidelor politice înregistrate, numărul de membri de partid raportați este mai mic decât limita obligatorie stabilită de cadrul legal pentru înregistrare (a se vedea graficul nr. 4).

⁶⁵ Art. 8, alin. 1, lit. d) din [Legea](#) nr. 294/2007 privind partidele politice.

Partidele politice cu mai puțini membri decât limita stabilită de cadrul legal pentru înregistrare

3.2 Veniturile raportate și sursele de finanțare

Partidele politice își pot finanța activitatea din: cotizații de membru; donații, inclusiv cele colectate în cadrul manifestărilor de agrement, culturale, sportive sau altor manifestări de masă organizate de partid; alocații de la bugetul de stat; alte venituri legal obținute⁶⁶. Cadrul legal permite partidelor politice acumularea veniturilor anuale din cotizații de membru și donații în limita a 0,1% din veniturile bugetului de stat⁶⁷.

Pentru anul 2025, Parlamentul a aprobat veniturile bugetului de stat în valoare de 75,8 mld. de lei. Prin urmare, limita maximă a veniturilor acumulate de un partid politic din cotizații și donații a fost de 75,8 mil. de lei.

Potrivit rapoartelor prezentate CEC pentru anul 2025, 21 de partide politice⁶⁸ au raportat venituri în valoare de „zero” lei, iar 38 de partide politice au raportat venituri în valoare totală de **98,2 mil. de lei**⁶⁹, dintre care 59 mil. de lei provin din alte surse decât donațiile și cotizațiile. Veniturile acumulate din cotizații și donații au constituit 37 mil. de lei, reprezentând aproximativ 49,2% din limita maximă a veniturilor ce puteau fi acumulate de fiecare partid politic din sursele indicate.

Așadar, în ceea ce privește dinamica financiară, se observă că în evoluția activității partidelor politice nu s-a înregistrat nici în acest an atingerea limitei maxime a veniturilor permise pentru anul 2025. A se vedea graficul nr. 5.

⁶⁶ Art. 25, alin. (1) din [Legea](#) privind partidele politice.

⁶⁷ Art. 26, alin. (3) din [Legea](#) privind partidele politice.

⁶⁸ Partidele politice care au declarat „0” (zero) venituri pentru anul 2025: ACASĂ, MRRM, MRS, PACE, PCA, PE, PLD, POM, PONA, PPCD, PPDM, PPPPG, PPPPN, PPU, PPV, PRSM, PSD, PSE, PSM, PSP, UCM.

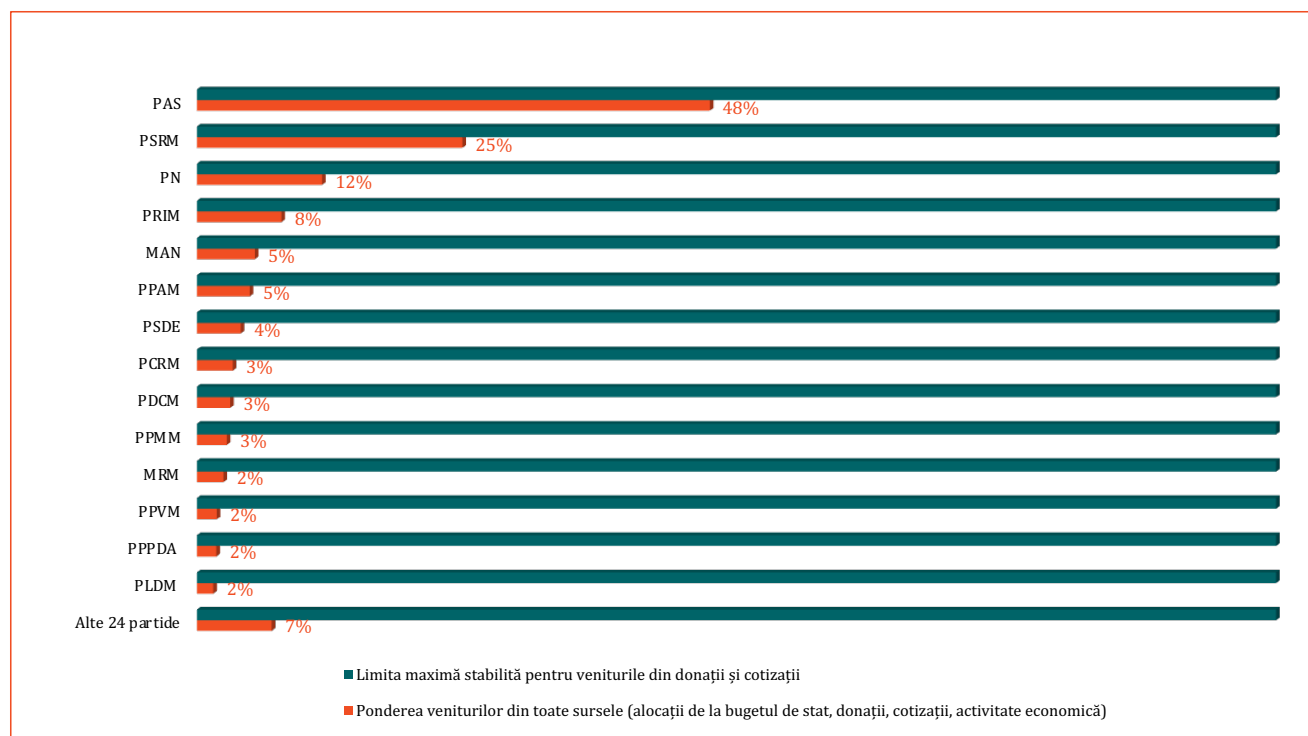
⁶⁹ Soldul inițial total raportat de partide a fost de 44,6 mil. de lei, iar soldul final – 47,2 mil. de lei.

Deși cadrul legal nu impune un plafon rigid asupra cheltuielilor de activitate curentă, niciun partid politic nu a reușit să acumuleze resurse care să se apropie de pragul superior al veniturilor totale stabilite legal, reflectând astfel o capacitate lentă de colectare a fondurilor.

În cazul PAS, care a raportat 37% din totalul veniturilor raportate de partidele politice pentru 2025, veniturile din toate sursele de finanțare raportate au constituit doar 48% din limita maximă admisă pentru veniturile din cotizații și donații.

Graficul nr. 5

Rata de executare a limitei de venit din donații și cotizații

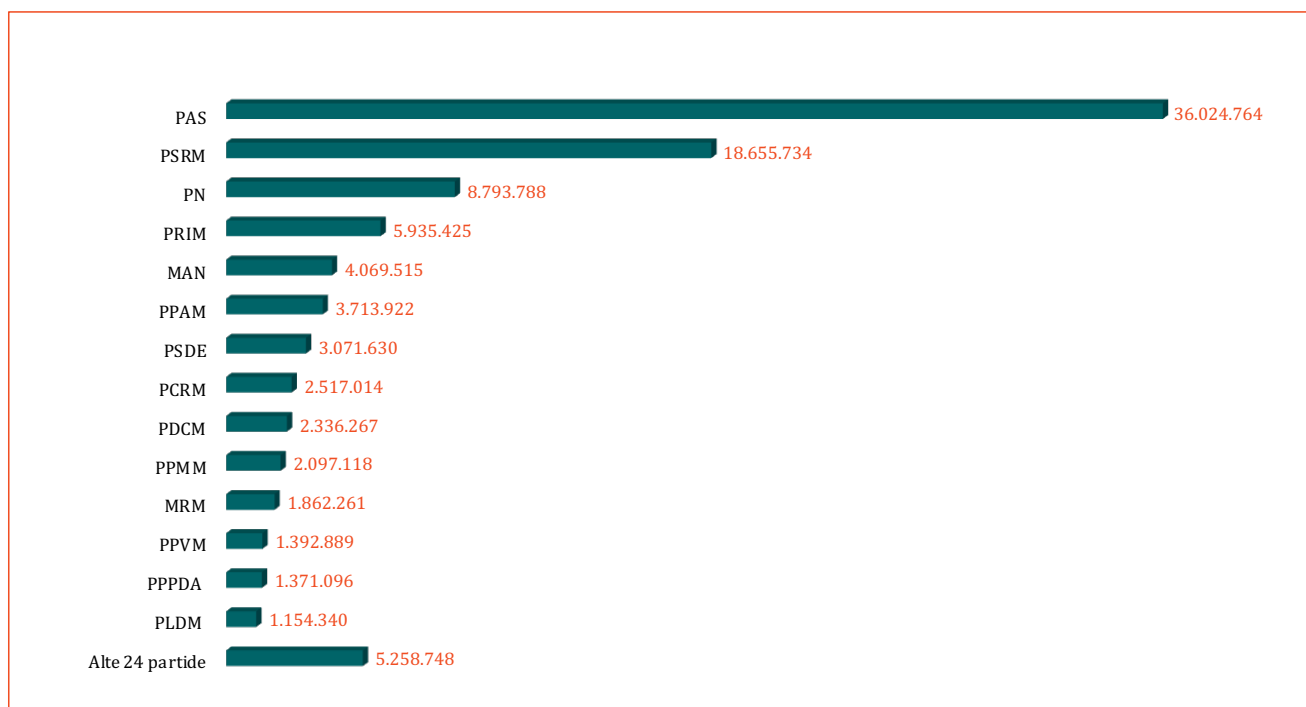

În opinia Promo-LEX, plafonul limită prevăzut de cadrul legal pentru veniturile acumulate doar din donații și cotizații este prea mare, urmând a fi analizată posibilitatea includerii în limita respectivă și a veniturilor acumulate din celelalte surse.

Cele mai multe venituri din toate sursele de finanțare prevăzute de lege, au fost raportate de PAS - 37%, PSRM - 19% și PN - 9% (a se vedea graficul nr. 6 și Anexa nr. 1). Prin urmare, 65% din totalul veniturilor au fost raportate de 3 partide politice (8%), și doar 35% din venituri – de celelalte 35 de partide (92%).

Graficul nr. 6

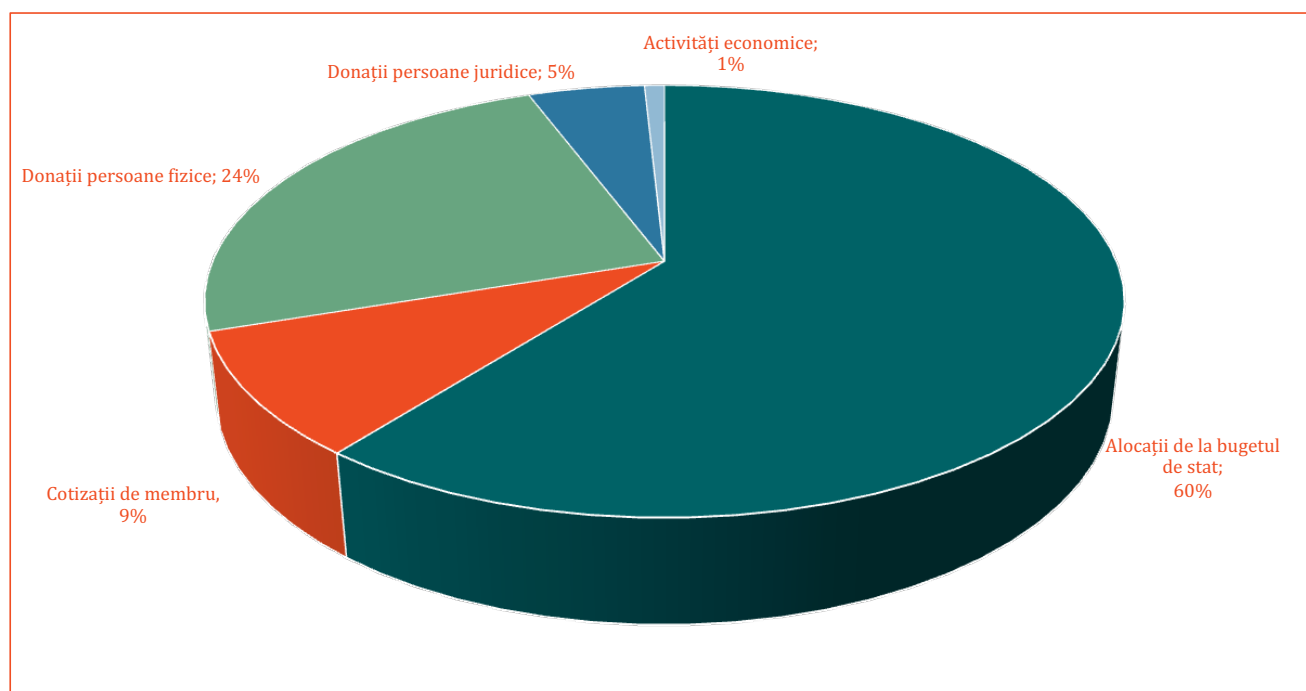
Veniturile raportate de partidele politice pentru anul 2025

Ca și în perioadele anterioare, principalele surse de venit financiar au fost alocațiile de la bugetul de stat (60%), urmate de donațiile de la persoane fizice (24%), cotizațiile de membru de partid (9%), donațiile de la persoane juridice (5%) și activitățile economice (1%) – a se vedea graficul nr. 7.

Graficul nr. 7

Sursele veniturilor financiare raportate de partidele politice

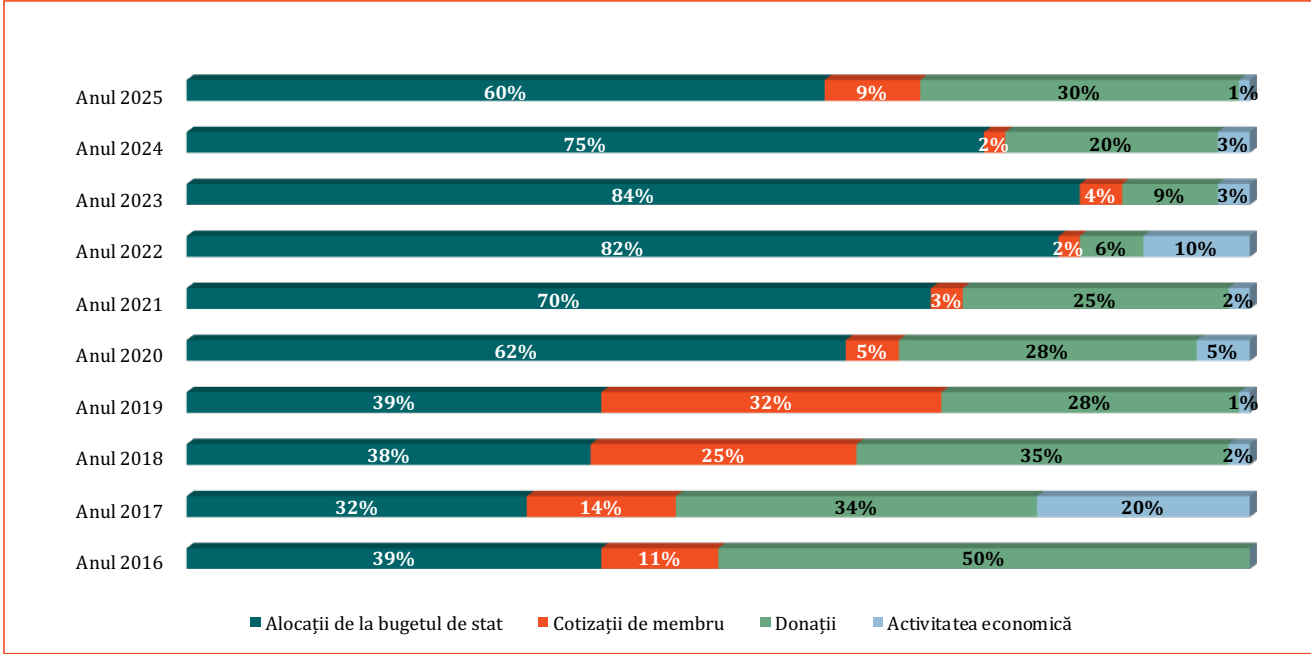
Comparativ cu anii precedenți, se observă totuși o diminuare treptată a dependenței partidelor politice din această sursă de finanțare. Astfel, în anul 2025, coraportul finanțării partidelor politice din alocațiile de la

bugetul de stat și din alte surse a constituit 60% - la 40% (a se vedea graficul nr. 8), comparativ, cu 75% - la 25% în anul 2024 și 84% - la 16% în anul 2023.

Diminuarea dependenței partidelor politice din alocațiile de la bugetul de stat reprezintă o evoluție pozitivă, inclusiv prin creșterea veniturilor provenite din donații și cotizații. În același timp, această tendință poate fi explicată și prin transferarea către bugetul de stat aproximativ a 3,3 mil. de lei din alocațiile destinate partidelor - fie din cauza lipsei unui cont bancar destinat alocațiilor, fie din cauza sancțiunilor aplicate de CEC (a se vedea subcapitolul 3.2.1).

Graficul nr. 8

Dinamica surselor de venit financiare ale partidelor politice

Anterior, Promo-LEX și-a exprimat îngrijorarea cu privire la nivelul ridicat de dependență a partidelor politice de finanțare din surse publice și capacitatea redusă a acestora de a atrage resurse financiare din partea cetățenilor. Totodată, datele pentru anul 2025 indică o creștere importantă a veniturilor provenite din donații și cotizații comparativ cu anii precedenți, inclusiv față de anul 2023, ceea ce poate sugera o implicare mai activă a unor partide politice în atragerea surselor private de finanțare.

În opinia Promo-LEX, această tendință reprezintă o evoluție pozitivă, întrucât contribuțiile financiare ale cetățenilor pot consolida relația dintre partide și susținătorii acestora, sporind nivelul de implicare și cultura politică. Cu toate acestea, partidele politice continuă să depindă totuși de alocațiile de la bugetul de stat, fiind necesară identificarea unor mecanisme care să încurajeze dezvoltarea finanțării din surse private și implicarea mai activă a cetățenilor în susținerea activității politice. În acest context, poate fi analizată oportunitatea revizuirii mecanismului de acordare a alocațiilor de la bugetul de stat, inclusiv prin examinarea unor formule care să stimuleze capacitatea partidelor politice de a atrage fonduri din surse private, în condiții de transparență și conformitate cu cadrul legal.

3.2.1 Alocațiile de la bugetul de stat

Potrivit cadrului legal⁷⁰, partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul CEC. Alocațiile respective se calculează pentru fiecare partid politic în funcție de voturile valabile acumulate de acestea în alegeri, după cum urmează:

- ✓ 30% proporțional cu performanțele obținute în alegerile parlamentare;
- ✓ 30% proporțional cu performanțele obținute în alegerile locale generale;
- ✓ 15% proporțional cu performanțele obținute în alegerile prezidențiale;
- ✓ 7,5% proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;
- ✓ 7,5% proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor locale;
- ✓ 5% proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor parlamentare;
- ✓ 5% proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor locale.

În anul 2025, în baza veniturilor aprobate la bugetul de stat⁷¹, CEC a planificat drept alocații 62,1 mil. de lei pentru 43 de partide politice. Dintre acestea, autoritatea electorală efectiv a transferat partidelor politice 58,9 mil. de lei (a se vedea graficul nr. 9), după cum urmează:

- ✓ 12 partide politice⁷² nu au primit 1,23 mil. de lei din cauza neprezentării CEC a datelor contului bancar destinat acestor venituri;
- ✓ 9 partide politice⁷³ nu au beneficiat de 2 mil. de lei din alocațiile de la bugetul de stat întrucât CEC a dispus în privința acestora suspendarea sau reținerea finanțării din alocațiile bugetare prin aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice, precum și obligarea de a vira la bugetul de stat mijloace financiare colectate cu abateri;
- ✓ 28 de partide politice au primit în total 58,9 mil. de lei.

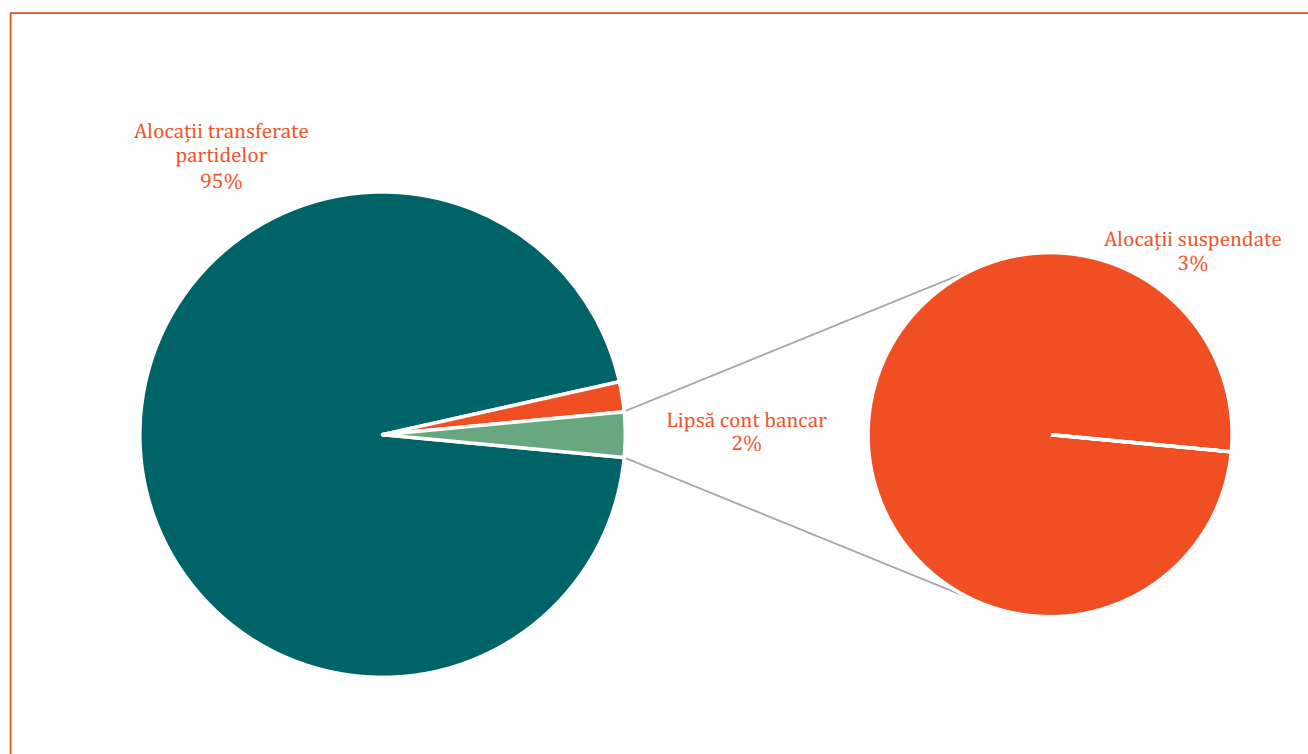
⁷⁰ Art. 27, alin. (1) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

⁷¹ Art. 2 lit. j) din Legea bugetului de stat pentru anul 2025, nr. 310/2025.

⁷² PLD - 16.252,38 lei, POM - 16.511,25 lei, NOI - 5.585,97 lei, PPN - 25.164,73 lei, P.Reg - 14.226,46 lei, PR - 705.457,78 lei, PACE - 243.266,15 lei, PONA - 11.778,30 lei, PPPPN - 2.584,33 lei, FASM - 181.032,12 lei, PBN(PPVM) - 3.728,40 lei, ACASĂ - 0 lei.

⁷³ PCRM - 1.018.422,52 lei, PNL - 530,72 lei, PPDA - 262.307,66 lei, PR - 141.091,56 lei, CC - 135.900,00 lei, FASM - 60.344,04 lei, PPVM - 87.728,40 lei, CUB - 20.000 lei, ACASĂ - 1.061,44 lei.

Pondere a alocațiilor de la bugetul de stat transferate partidelor din totalul alocațiilor planificate

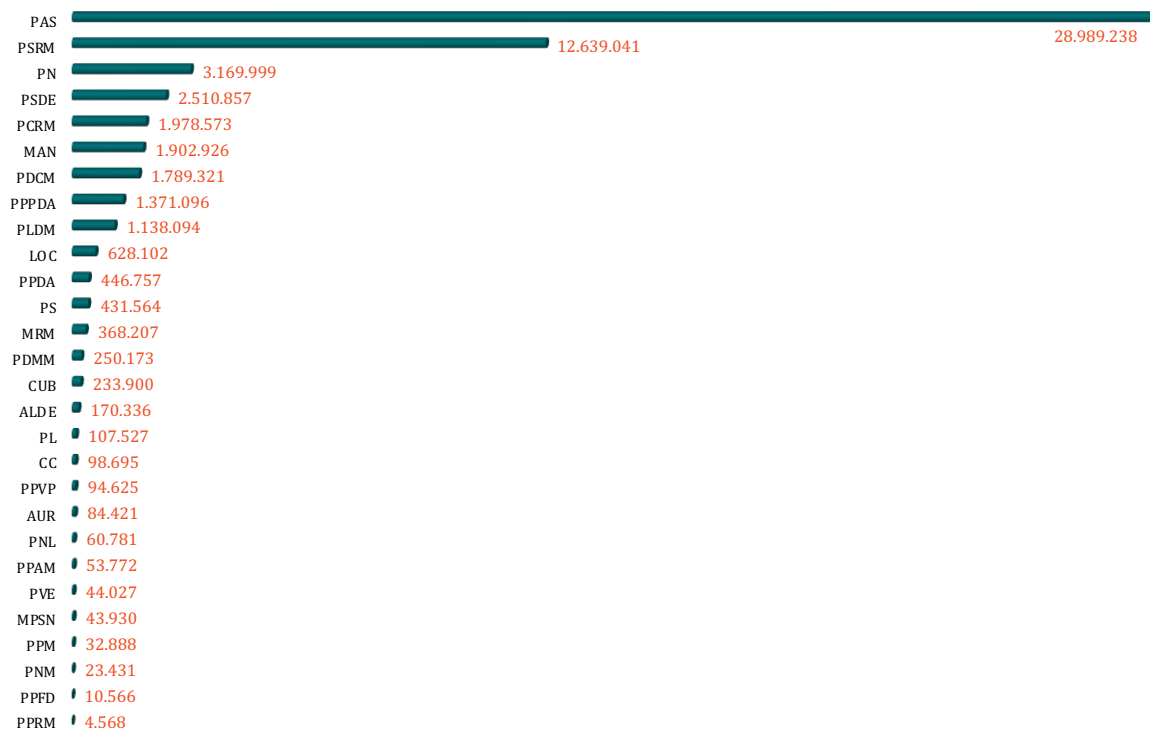

Potrivit rapoartelor prezentate CEC, venituri din alocații de la bugetul de stat au raportat 28 de partide politice, valoarea totală a acestora fiind de **58.677.417 de lei** aici (a se vedea graficul nr. 10 și Anexa nr. 1). Dintre acestea, 49% au fost transferate pentru PAS, 22% - PSRM, 5% - PN. Prin urmare, 76% din totalul alocațiilor de la bugetul de stat au fost transferate pentru 3 partide politice, toate fiind reprezentate în Parlament, iar 24% - celorlalte 25 de partide.

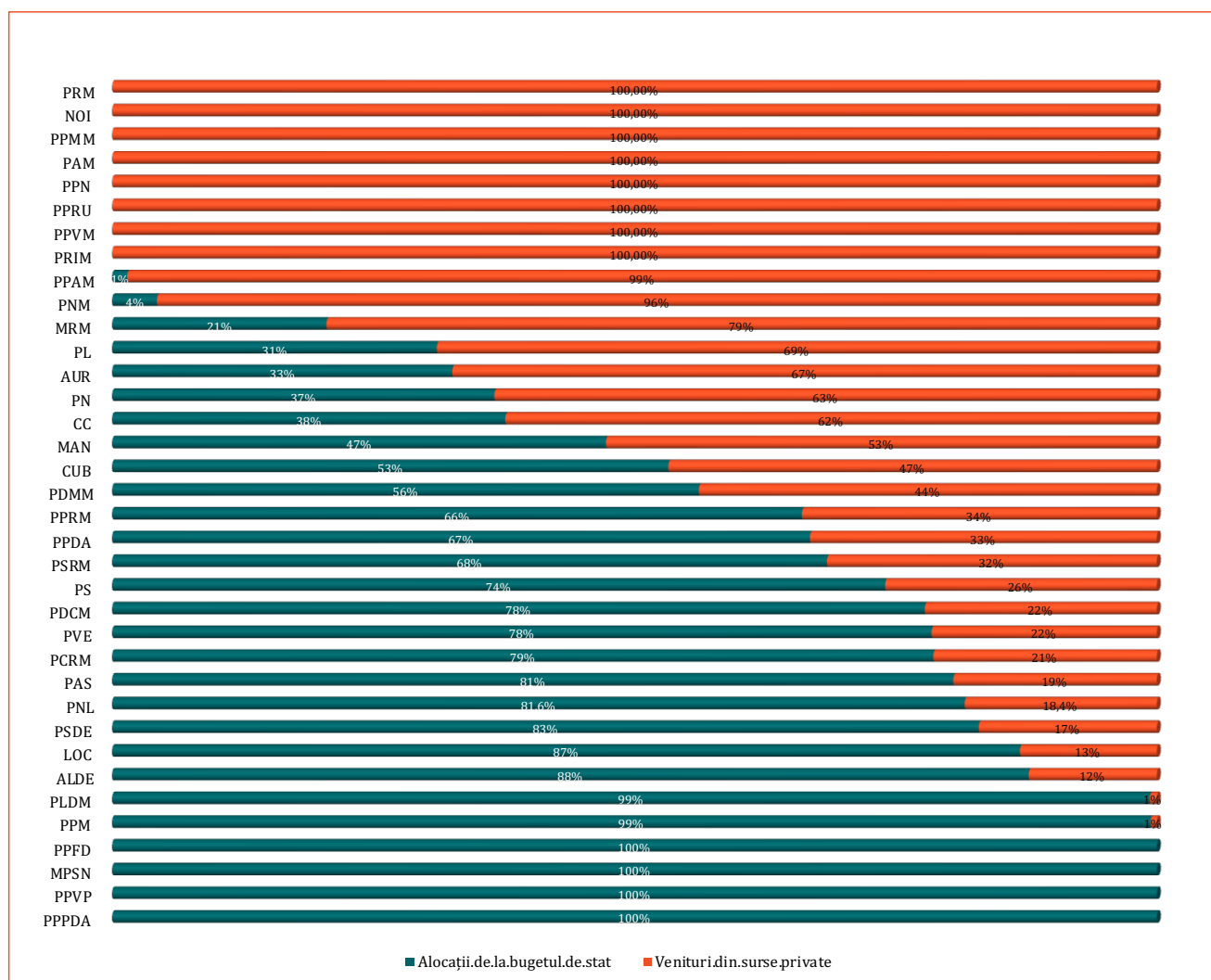
În cazul a 4 partide politice⁷⁴, alocațiile de la bugetul de stat au constituit unica sursă de venit (100%). Alte 2 partide au fost aproape integral dependente de aceste surse (circa 99%), iar încă 5 partide au înregistrat un grad ridicat de dependență, de aproximativ 80%. În cazul celorlalte 17 partide politice, alocațiile de la bugetul de stat reprezintă aproximativ de 40% din totalul veniturilor raportate (a se vedea graficul nr. 11).

⁷⁴ Partidele politice cu venituri doar din alocații de la bugetul de stat: PPPDA, PPVP, MPSN, PPF.

Partidele politice finanțate din alocații de la bugetul de stat

Coraportul dintre sursele publice și private de finanțare a partidelor

În contextul prezentat în grafic, deși se conturează o tendință de descreștere, se menține totuși o dependență ridicată a unor partide politice de alocații de la bugetul de stat. Astfel, 11 partide politice din cele 38 de formațiuni⁷⁵ care au raportat venituri fie din surse private fie din surse publice, sunt dependente de alocațiile de la bugetul de stat în proporție de peste 80%.

În acest context, reiterăm opinia Promo-LEX privind necesitatea diversificării surselor de finanțare ale partidelor politice, inclusiv prin consolidarea veniturilor din surse private, precum cotizații, donații și alte venituri.

Cadrul legal⁷⁶ obligă partidele politice care au beneficiat de alocații de la bugetul de stat să asigure utilizarea a 30% din valoarea acestora în scopul promovării și încurajării participării femeilor și tinerilor în procesele politic și electoral (20% - femei, 10% - tineri).

Potrivit rapoartelor prezentate CEC, 7 (29%) partide politice (PNM, PPDA, CUB, PS, PPVP, PPFD, MPSN) nu s-au conformat prevederilor respective, în situația în care ponderea cheltuielilor raportate de acestea pentru promovarea și încurajarea tinerilor și femeilor a fost mai mică decât limita stabilită de cadrul legal sau „zero” (a se vedea graficul nr. 12).

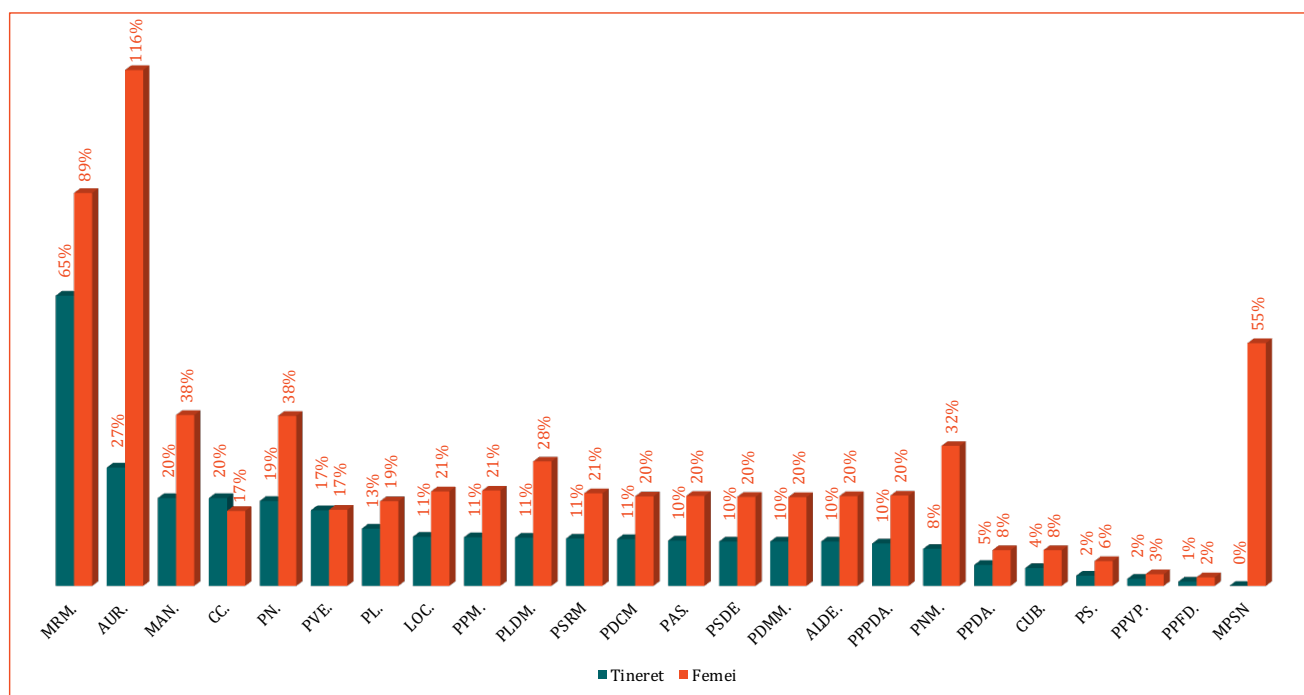
⁷⁵ În graficul nr. 11 sunt prezentate 36 partide deoarece acestea reflectă exclusiv raportul dintre alocații și veniturile private în bani 2 partide (PPP și PR) au fost excluse întrucât au raportat doar donații sub alte forme, fără venituri bănești.

⁷⁶ Art. 28, alin. (21) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

În cadrul exercitării atribuției de supraveghere a rapoartelor financiare pentru anul 2025, CEC a constatat că unele partide politice (PCRM, PPDA, ALDE, PPVP, PS, PNM, LOC) nu au respectat integral cotele procentuale prevăzute de lege pentru aceste destinații speciale. În același timp, în cazul unor partide, autoritatea electorală a constatat existența unor restanțe acumulate din anii precedenți și a unor solduri insuficiente în conturile destinate alocațiilor, fapt care a determinat Comisia să constate suspiciuni rezonabile privind utilizarea contrar destinației a unei părți din alocațiile de la bugetul de stat. În consecință, CEC a inițiat procese contravenționale, a atenționat partidele respective asupra obligației de respectare a destinației speciale a alocațiilor publice și a sesizat Curtea de Conturi pentru examinarea legalității utilizării resurselor financiare publice și, după caz, pentru obligarea restituirii sumelor utilizate contrar prevederilor legale.

Graficul nr. 12

Ponderea cheltuielilor pentru programe pentru tineri și femei din totalul alocațiilor de la bugetul de stat

Reamintim în acest context că anterior, în cadrul interviurilor desfășurate cu persoanele responsabile de raportarea financiară a partidelor, acestea au menționat despre lipsa unor reglementări detaliate privind raportarea cheltuielilor pentru tineri și femei, fapt care face ca acest proces să rămână în mare măsură subiectiv și interpretativ.

În acest sens, reiterăm recomandarea Promo-LEX de a fi elaborat și adoptat de către CEC un document metodologic privind atribuirea și raportarea cheltuielilor pentru programele destinate tinerelor și femeilor astfel încât partidele politice să poată determina și reflecta uniform cheltuielile aferente acestor categorii.

3.2.2 Cotizațiile de membru de partid

Partidele politice au dreptul de a-și finanța activitatea din cotizațiile colectate de la membrii de partid⁷⁷. Stabilirea mărimii și a modului de achitare a cotizațiilor de membru se face de partidul politic, în statutul acestuia. În rezultatul examinării statutelor celor 63 de partide politice ce aveau obligația de a prezenta rapoartele financiare anuale pentru anul 2025 către CEC și înregistrate până la 31 decembrie 2025, s-a constatat că toate prevăd obligația membrilor de partid de a achita cu regularitate cotizațiile.

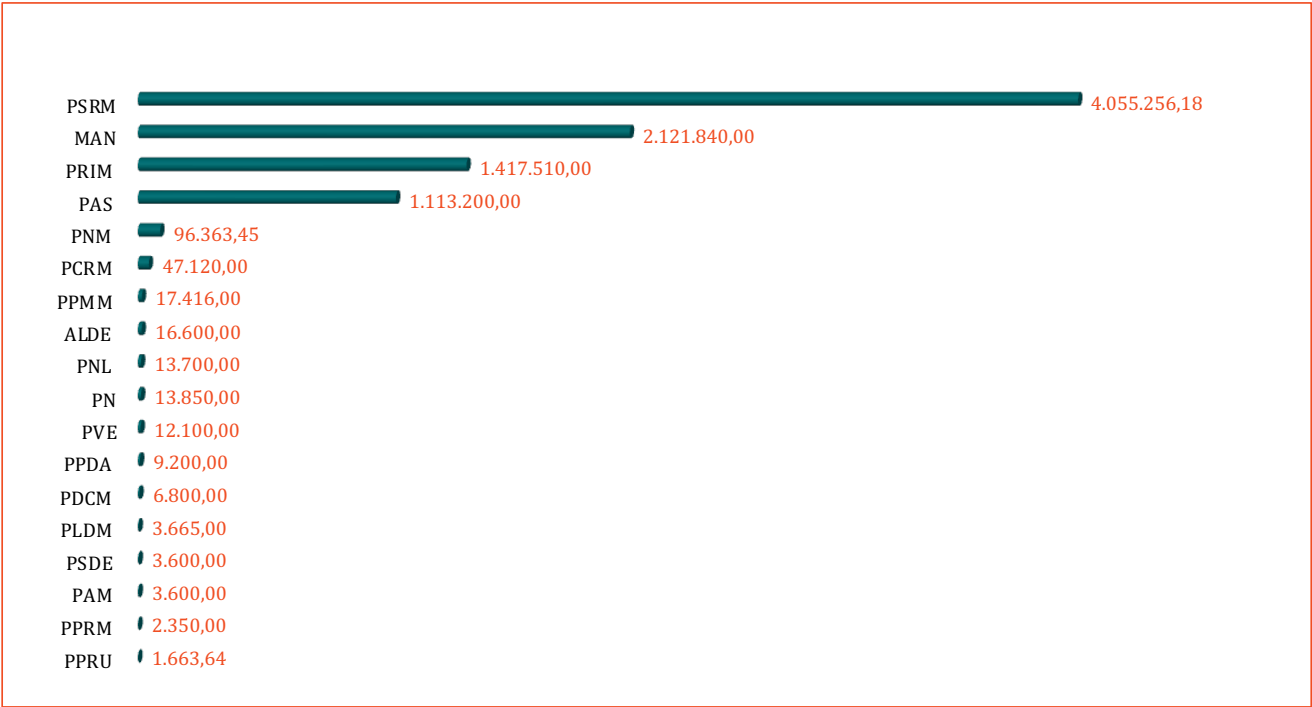
În pofida celor expuse însă, conform rapoartelor prezentate CEC, cotizațiile de membru de partid au prezentat o sursă de venit doar în cazul a 18 partide politice. Cu toate acestea, se atestă un progres, întrucât

⁷⁷ Art. 25, alin. (1) și art. 25¹ din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

suma totală acumulată a constituit **8.955.834 lei**, fiind cu 7.281.180 lei mai mare comparativ cu anul 2024. Dintre acestea, 45% au fost raportate de PSRM, 24% - MAN și 16% - PRIM (a se vedea graficul nr. 13).

Graficul nr. 13

Veniturile colectate din cotizațiile de membru de partid

Prin urmare, se constată că, în pofida numărului mare de partide politice și a diminuării semnificative a numărului de membri de partid raportați, se atestă o îmbunătățire destul de pronunțată a veniturilor acumulate din cotizațiile de membru. Creșterea veniturilor din cotizații în anul 2025 poate fi explicată atât prin eventuale schimbări interne de ordin organizațional la nivelul partidelor politice, cât și prin contextul electoral al alegerilor parlamentare desfășurate. În asemenea perioade, partidele politice tind să își mobilizeze mai activ membrii și structurile teritoriale, inclusiv prin intensificarea colectării cotizațiilor pentru susținerea activităților politice și electorale, în contextul unei campanii ce poate influența semnificativ poziționarea partidului pentru următorii ani.

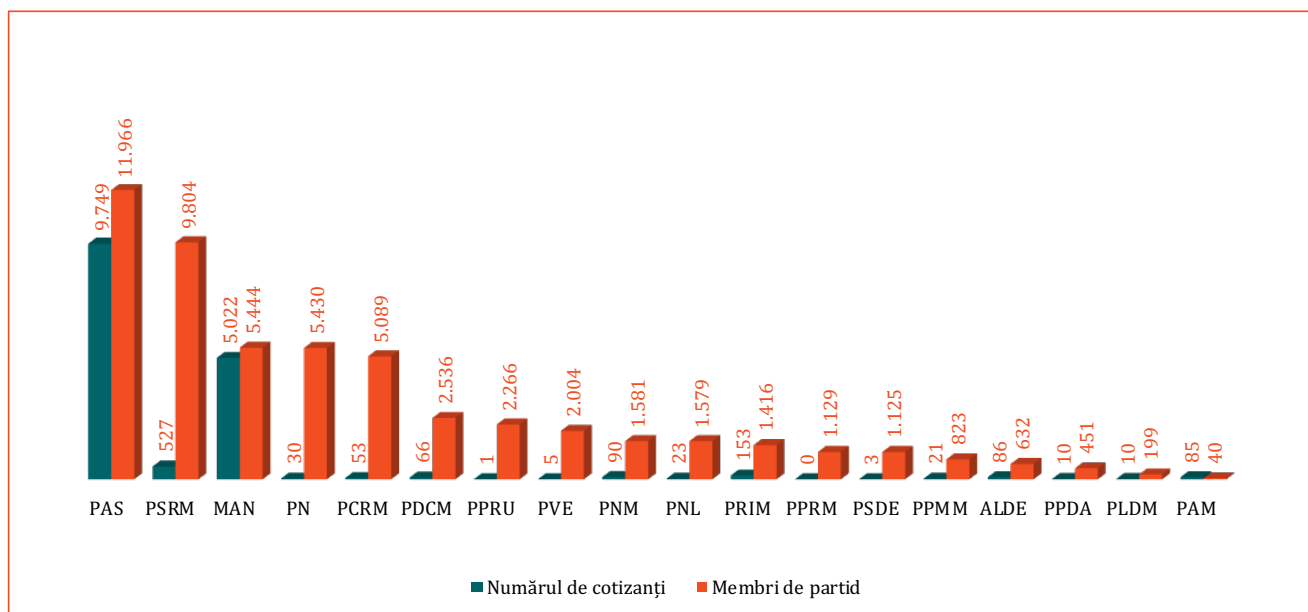
Cu privire la transparența și corectitudinea colectării cotizațiilor de membru de partid, constatăm că informația inclusă în rapoarte conține erori ce afectează transparența finanțării partidelor politice. Informațiile detaliate privind erorile de completare a rapoartelor, inclusiv pe segmentul cotizațiilor de membru, sunt prezentate în tabelul nr. 3. În opinia Promo-LEX, erorile respective constituie o încălcare a prevederilor cadrului legal din moment ce formatul rapoartelor financiare – elaborat în baza regulilor cadrului legal - conține rubrici clare ce urmează a fi completate de partide, inclusiv numele/prenumele, locul de muncă, funcția deținută de cotizant etc.

Estimarea raportului dintre numărul de membri declarați CEC și numărul persoanelor care au achitat cotizațiile arată că cea mai mare pondere a cotizanților se înregistrează în cazul PAM, unde numărul persoanelor care au achitat cotizații depășește numărul membrilor raportați (213%). Urmează MAN, care a raportat colectarea cotizațiilor de la 92% din membrii săi și PAS – de la 81% din membrii de partid (a se vedea graficul nr. 14).

În cazul PAM este necesar de precizat că pe parcursul anului 2025, numărul membrilor partidului a scăzut de la 88 - raportați în anul 2024 la 40 de membri în anul 2025. De asemenea, în registrul cotizațiilor se constată existența unor cotizanți reflectați repetat la mai multe poziții, fapt ce explică procentul ridicat al raportului dintre numărul cotizanților și numărul membrilor declarați.

Graficul nr. 14

Coraportul dintre numărul de cotizanți și cel al membrilor de partid raportați

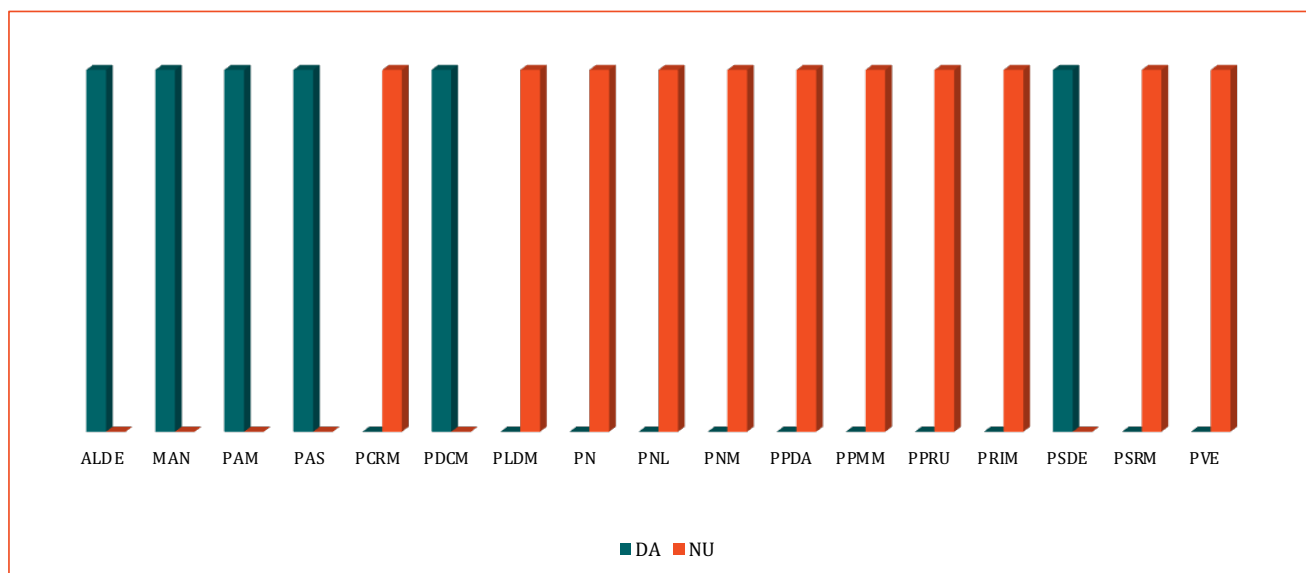

În opinia Promo-LEX, colectarea cotizațiilor de membru constituie o dovadă importantă a implicării și susținerii de către membrii de partid a ideilor și aspirațiilor promovate de acesta. Prin urmare, considerăm necesară sporirea implicării membrilor de partid în activitățile partidului politic, cel puțin prin achitarea cotizațiilor de membru.

La acest aspect, este necesar de menționat că în cazul a doar 6 partide politice din cele 18 care au colectat cotizații⁷⁸, președintele partidului a achitat cotizația de membru de partid (a se vedea graficul nr. 15).

Graficul nr. 15

Respectarea obligațiunii de achitare a cotizației de membru de către președintele de partid

⁷⁸ PPRM - nu a asigurat transparența privind cotizații care au contribuit la finanțarea partidului.

În funcție de modul de colectare a cotizațiilor, 68% dintre acestea - au fost colectate prin transfer bancar, iar 32% - în numerar. În cazul a 5 partide politice, cotizațiile au fost colectate doar în numerar, iar în cazul a 9 partide - doar prin transfer bancar. Metoda mixtă (transfer bancar/numerar) a fost observată în cazul a 3 partide politice (a se vedea graficul nr. 16).

Graficul nr. 16

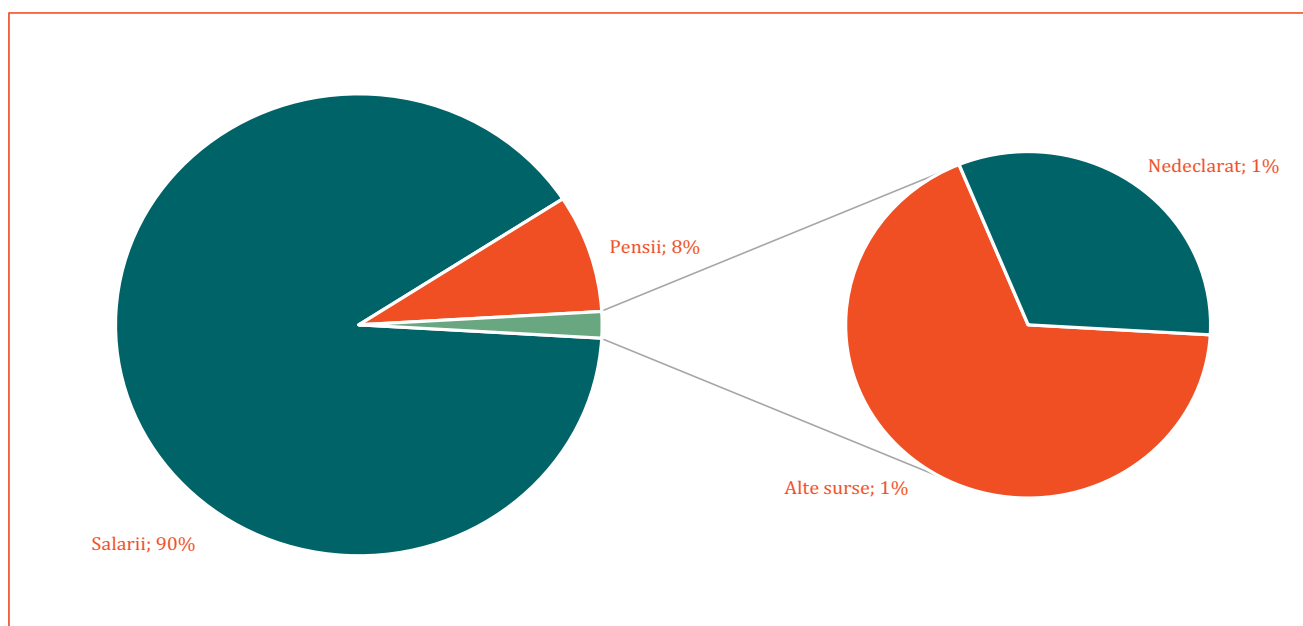
Modul de colectare a cotizațiilor de membru

În funcție de sursele de venit raportate pentru cotizanti, 90% dintre acestea au fost din salarii, 8% - din pensii, 1% - din alte surse (indemnizații, dividende etc.), iar aproximativ 1% - nu au fost declarate (a se vedea graficul nr. 17).

Graficul nr. 17

Sursele de venit declarate pentru cotizațiile raportate

2.2.2 Donațiile financiare

Cadrul legal⁷⁹ stabilește reguli clare și stricte privind finanțarea activității partidelor politice din donațiile provenite de la persoane fizice și juridice. În mod special, sunt reglementate sursele din care pot proveni veniturile donatorilor, precum și limitele aplicabile donațiilor în numerar. Astfel, o persoană fizică poate efectua, pe parcursul unui an bugetar, donații în numerar către unul sau mai multe partide politice în valoare de până la un salariu mediu pe economie, iar donațiile care depășesc această limită se efectuează exclusiv prin operațiuni bancare.

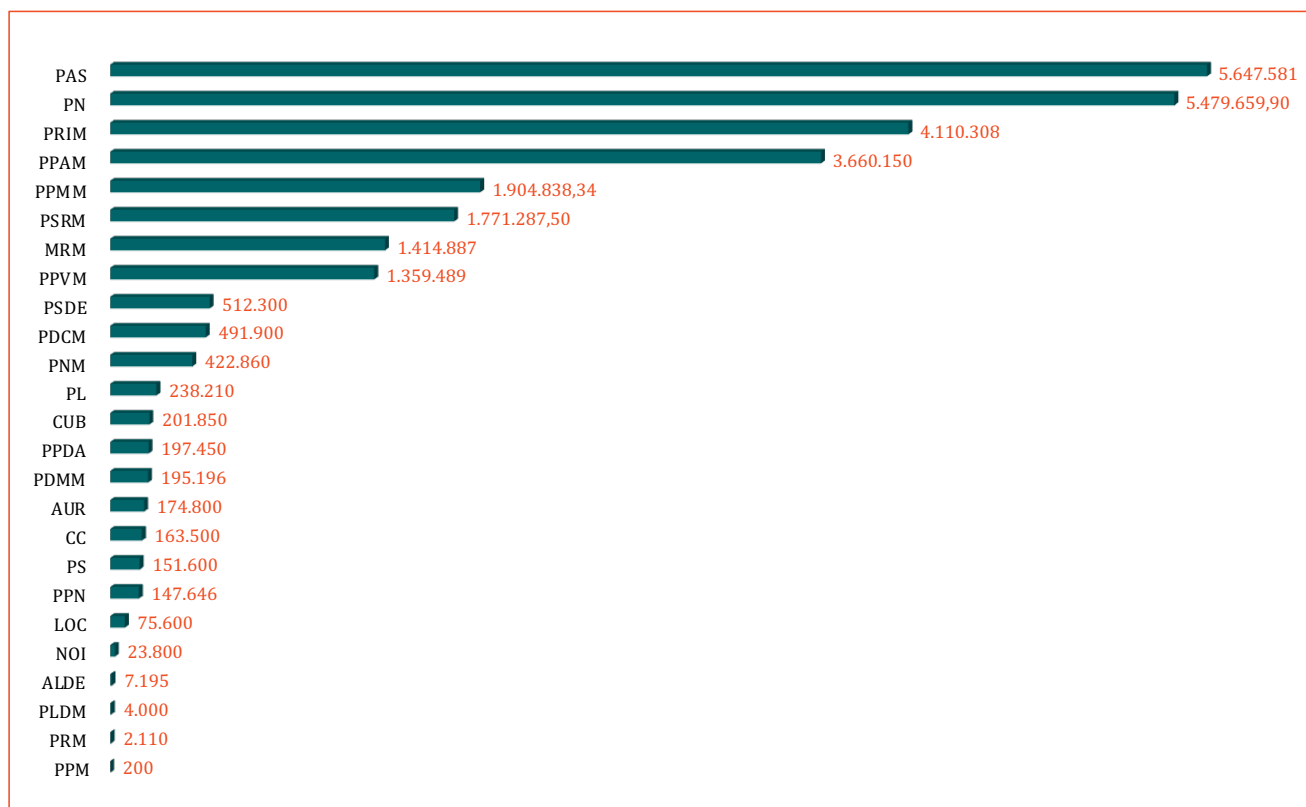
În cazul donațiilor ce depășesc 3 salarii medii lunare pe economie (48.300 de lei), CEC urmează să verifice declararea surselor de venit sau a obligațiilor fiscale ce decurg din acestea. În funcție de rezultatele verificărilor, CEC întreprinde măsuri pentru tragerea la răspundere contravențională și/sau, sesizează SFS pentru verificări suplimentare⁸⁰.

În anul 2025, veniturile financiare din donații au constituit **28.358.416,81 lei** (a se vedea graficul nr. 18), fiind de aproximativ două ori mai mari decât în anul 2024 (+14.791.795,81 lei). Cea mai mare creștere a veniturilor din donații financiare, comparativ cu anul 2024, a fost înregistrată în cazul partidelor PPAM (+3.660.150,00 lei), PRIM (+3.626.142,00 lei), PPMM (+1.904.838,34 lei) și PN (+1.797.847,90 lei). Prin urmare, se evidențiază o intensificare semnificativă a finanțării partidelor politice din surse private, ceea ce denotă o implicare mai activă a persoanelor fizice în susținerea activității partidelor politice, în special în contextul desfășurării campaniilor electorale și al creșterii interesului față de procesele politice din anul 2025.

Așadar, în anul 2025, venituri din donații financiare au fost raportate de 25 partide politice, cele mai multe fiind colectate de PAS - 20%, PN - 19% și PRIM - 14%.

Graficul nr. 18

Donațiile financiare raportate de partidele politice

⁷⁹ Art. 25 și 26 din [Legea nr.294/2007](#) privind partidele politice.

⁸⁰ Pct. 46 din [Regulamentul CEC](#) privind finanțarea activității partidelor politice, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1102 din 21 iunie 2023.

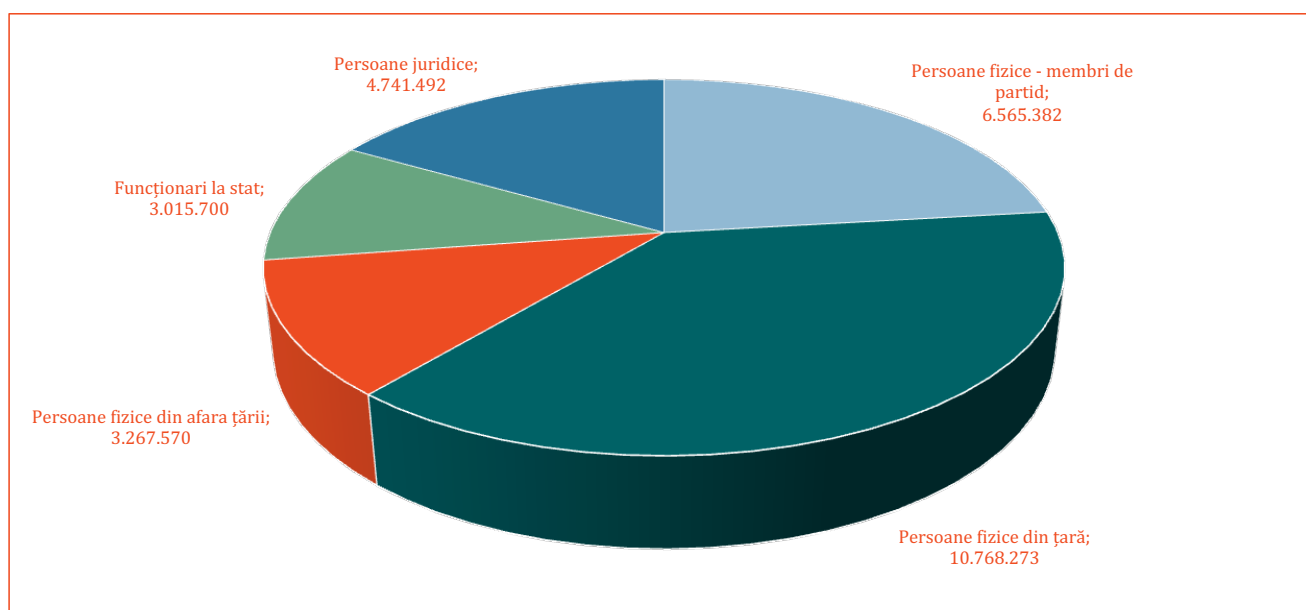
Din totalul donațiilor financiare raportate, 83% au fost efectuate de persoane fizice, ceea ce a constituit cu 1% mai puțin decât în 2024, iar 17% – de persoane juridice⁸¹ (a se vedea graficul nr. 19).

În cazul donațiilor financiare din partea persoanelor fizice, conform rubricilor din rapoartele privind gestiunea financiară pentru anul 2025, evidențiem că 28% din donații au fost efectuate de membrii de partid, 13% - de funcționari în sectorul bugetar, 46% au fost efectuate de alte persoane fizice cu venituri obținute în țară, iar 14% - de persoane fizice cu venituri obținute în afara țării.

În cazul veniturilor colectate din donații de la angajații din sectorul bugetar, acestea au fost raportate de 15 partide politice, cele mai multe fiind pentru PAS (1.167.020 de lei), urmat de PSRM (548.919,5 de lei), PN (541.400 de lei), PSDE (238.300 de lei), MRM (156.800 de lei), PS (96.600 de lei), CC (60.000 de lei), PPDA (58.650 de lei), PPAM (42.100 de lei), PDCM (36.000 de lei), NOI (23.800 de lei), PPMM (21.000 de lei), CUB (16.000 de lei), PDMM (7.000 de lei) și PRM (2.110 de lei).

Graficul nr. 19

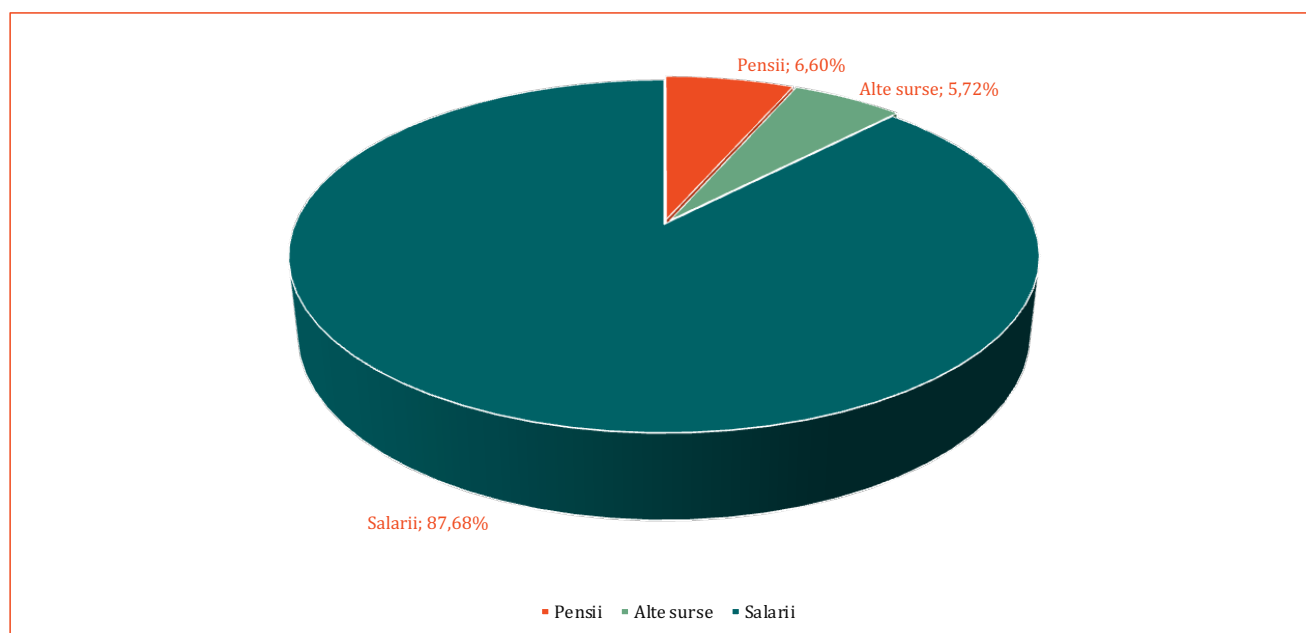
Donatorii resurselor financiare raportate de partide

În funcție de sursele de venit raportate ale donatorilor persoane fizice, în majoritatea cazurilor – 87% - donațiile au fost din salarii (a se vedea graficul nr. 20). În cazul a 7% - acestea au fost din pensii, iar 6% - alte surse (burse, indemnizații, dividende etc.).

⁸¹ Venituri de la persoane juridice au raportat 9 partide politice: PAS – 2.082.600 de lei; PPAM – 2.372.000 de lei; PPMM – 2.781,92 de lei; PSRM – 6.000 de lei; PDCM – 198.000 de lei; PL – 4.610,1 de lei; CUB – 40.000 de lei; PS – 35.000 de lei; ALDE – 500 de lei.

Sursele de venit ale donatorilor partidelor politice (persoane fizice)

Reamintim că CEC urma să verifice donațiile de comun cu cotizațiile care depășesc echivalentul a trei salarii medii lunare pe economie per donator, respectiv 48.300 de lei (pentru anul 2025). La o analiză detaliată a donațiilor financiare, s-a constatat că valoarea menționată a fost depășită în cazul a 181 de donatori (a se vedea Anexa nr. 4). Persoanele menționate au donat în susținerea a 17 partide politice în suma totală ce constituie 13.631.384,39 lei, adică 40% din totalul donațiilor și cotizațiilor financiare efectuate de persoanele fizice. În marea majoritate a cazurilor, în rezultatul interpelării SFS, CEC nu a identificat neconformități la acest aspect. Totuși, în puținele cazurile în care donațiile și cotizațiile efectuate au depășit veniturile declarate, partidele politice au fost somate să transfere la bugetul de stat sumele colectate cu abateri, iar în unele cazuri au fost inițiate și procese contravenționale.

Prin urmare, constatăm că în cazul a 60% din donațiile financiare și materiale, precum și din cotizațiile colectate de la persoane fizice, CEC nu a verificat veniturile oficiale declarate de donatori și cotizanți în vederea confirmării sau infirmării existenței acestora.

Cu toate acestea, pentru prima dată CEC a aplicat o abordare cumulativă, verificând împreună donațiile către partidele politice, cotizațiile de membru și contribuțiile efectuate de aceleași persoane în cadrul campaniilor electorale. Această abordare rezultă din prevederile pct.37 și pct.47 din Regulamentul privind finanțarea partidelor politice, care prevăd calcularea cumulativă a donațiilor efectuate către partidele politice, a donațiilor electorale și a cotizațiilor de membru la verificarea respectării plafonului anual de contribuții.

În același timp, o asemenea regulă de cumul nu este prevăzută expres nici de Legea nr. 294/2007 privind partidele politice și nici de Codul electoral. Legea nr. 294/2007 reglementează distinct finanțarea activității curente a partidelor politice și stabilește expres includerea cotizațiilor în plafonul aplicabil donațiilor către partide, în timp ce Codul electoral reglementează separat donațiile efectuate în perioada electorală către grupuri de inițiativă, concurenți electorali și participanți la referendum. Astfel, interpretarea cumulativă a tuturor acestor categorii de contribuții rezultă expres din regulament, fără a fi prevăzută în aceeași formulare în actele legislative primare.

În opinia Promo-LEX, această diferență de reglementare poate genera incertitudini sau interpretări privind modul de aplicare a plafonului anual al contribuțiilor și evidențiază necesitatea unei clarificări legislative exprese a raportului dintre finanțarea activității curente a partidelor politice și finanțarea activităților electorale. Totodată situația descrisă reprezintă un risc sporit de eludare a cadrului legal privind finanțarea partidelor politice. Prin urmare, considerăm necesară consolidarea mecanismelor de verificare a donațiilor și cotizațiilor raportate de partidele politice, inclusiv prin automatizarea schimbului de date dintre CEC și

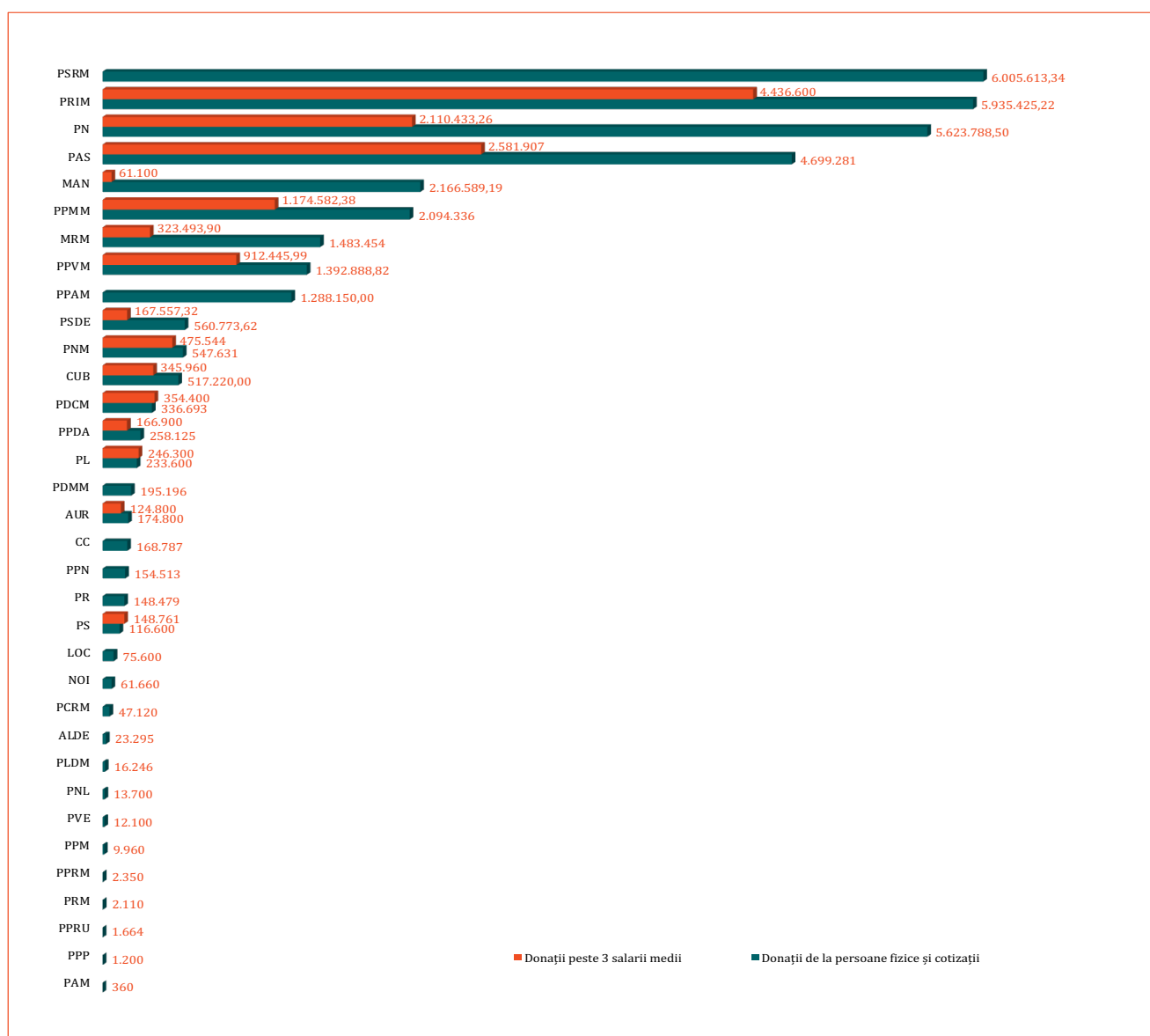
SFS, dar și pentru persoanele care declară venituri realizate în afara țării, în vederea confirmării existenței veniturilor declarate care au stat la baza efectuării contribuțiilor.

Limita stabilită de CEC la 3 salarii medii pe economie influențează și nivelul de verificare a donațiilor raportate de fiecare partid. Astfel, din cele 32 partide politice care au raportat donații de la persoane fizice și cotizații, doar 17 partide politice au fost pasibile verificărilor detaliate ale donatorilor. Dintre acestea, în cazul MAN⁸² – doar un donator a fost pasibil de verificare, AUR și PS⁸³ câte 2 donatori, PSDE și PPDA – câte 3 donatori, CUB și PL – câte 4 donatori, PDCM⁸⁴ și MRM – câte 5 donatori, PNM – 6 donatori, PPVM – 12 donatori, PPMM – 18 donatori, PAS – 27 de donatori, PN – 29 de donatori și PRIM – 60 de donatori. În ceea ce privește PPP, CEC a verificat donația de 600 lei, obținută sub formă de servicii din partea unei persoane fizice ce se regăsește și în lista de donatori ai PN.

Prin urmare, în cazul unor partide sunt verificate aproape toate donațiile, iar în cazul altora – nici una, (a se vedea graficul nr. 21).

Graficul nr. 21

Total donații de la persoane fizice și cotizații versus donații peste 3 salarii medii

⁸² Un donator din cadrul Blocului Electoral „ALTERNATIVA”, alegeri parlamentare 2025.

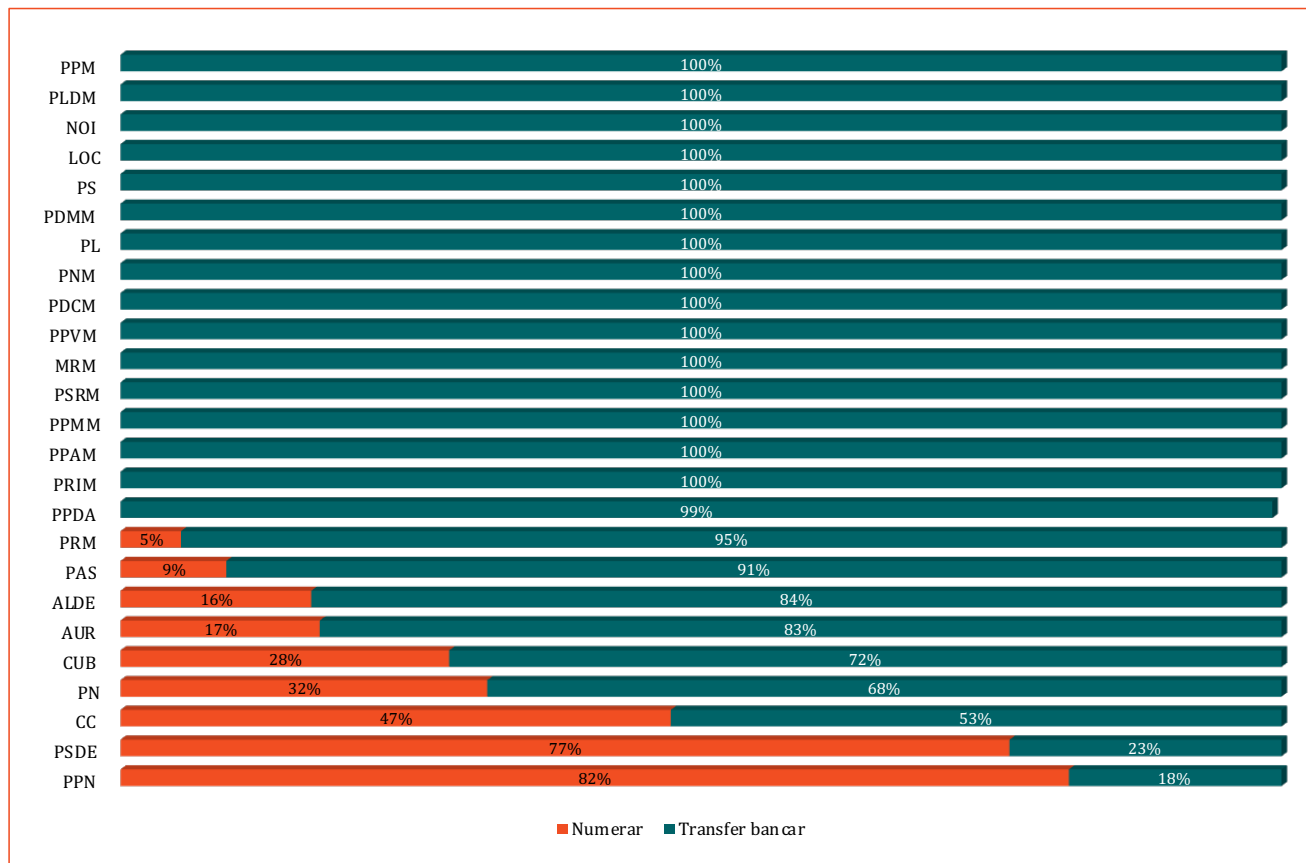
⁸³ Un donator din cadrul Blocului Electoral Împreună, alegeri parlamentare 2025.

⁸⁴ Patru donatori din cadru Blocului Electoral „ALTERNATIVA”, alegeri parlamentare 2025.

În funcție de modul de colectare a donațiilor financiare de la persoanele fizice, 12% - au fost în numerar, iar 88% - prin transfer bancar (în 2024, coraportul a fost de 36% - numerar și 64% - transfer bancar). În cazul a 16 partide politice donațiile au fost colectate doar prin transfer bancar, iar în cazul celorlalte 9 partide – mixt, atât în numerar, cât și transfer bancar (a se vedea graficul nr. 22).

Graficul nr. 22

Modul de colectare a donațiilor financiare de la persoanele fizice

În contextul înregistrat, se observă o evoluție pozitivă și în cazul donațiilor, tot mai multe fiind obținute prin transfer bancar.

Cadrul legal⁸⁵ stabilește că partidele nu pot fi finanțate de persoane juridice care, în ultimii 3 ani, au încheiat contracte de achiziții publice și nici nu pot beneficia de susținere materială directă sau indirectă din partea autorităților publice, organizații, întreprinderi, instituții publice ori a altor persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

Contrar acestor prevederi însă, au fost identificate două cazuri de finanțare provenite din surse interzise. Primul vizează donația în valoare de 190.000 de lei, făcută de S.C."Quadro" SRL în folosul PPAM cu încălcarea prevederii art.26 lit. e¹), și al doilea caz ce se referă la NOI, care a beneficiat de servicii gratuite din partea primăriei mun. Chișinău, constând în punerea la dispoziție a unor spații publice pentru desfășurarea activităților partidului, sprijin evaluat la 12.000 lei.

În ambele cazuri, CEC a dispus inițierea proceselor contravenționale. Suplimentar, în cazul PPAM, CEC a dispus și reținerea din alocațiile de la bugetul de stat până la atingerea sumei de 190.000 lei constatată ca primită cu încălcarea prevederilor legale.

Amintim că în cazul în care un partid politic primește cotizații sau donații cu încălcarea prevederilor legale, acesta este obligat să transfere la bugetul de stat sumele primite contrar prevederilor legale⁸⁶.

⁸⁵ Art. 26, alin. (6), lit. e¹) și lit.d) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

⁸⁶ Art. 31¹, alin. (1) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice.

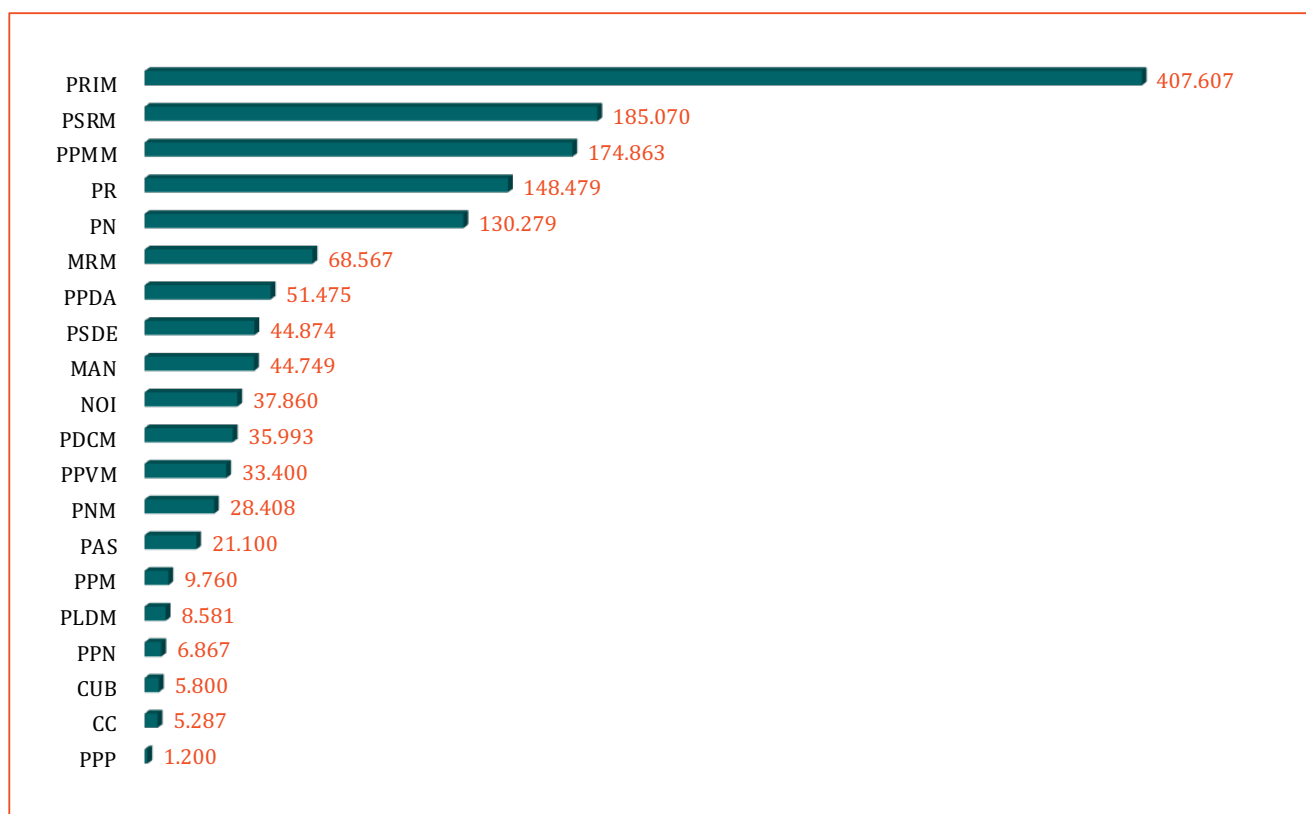
2.2.3 Donațiile materiale

Cadrul legal⁸⁷ asigură partidelor politice posibilitatea colectării veniturilor non-financiare – denumite generic "donații materiale", sub formă de proprietăți, bunuri, servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială, evaluate la valoarea lor medie de piață.

Venituri din donații materiale au fost raportate de 20 partide politice, valoarea totală a acestora fiind de **1.450.217,97 de lei**, dintre care 28% - raportate de PRIM, 13% - PSRM, 12% - PPMM (a se vedea graficul nr. 23).

Graficul nr. 23

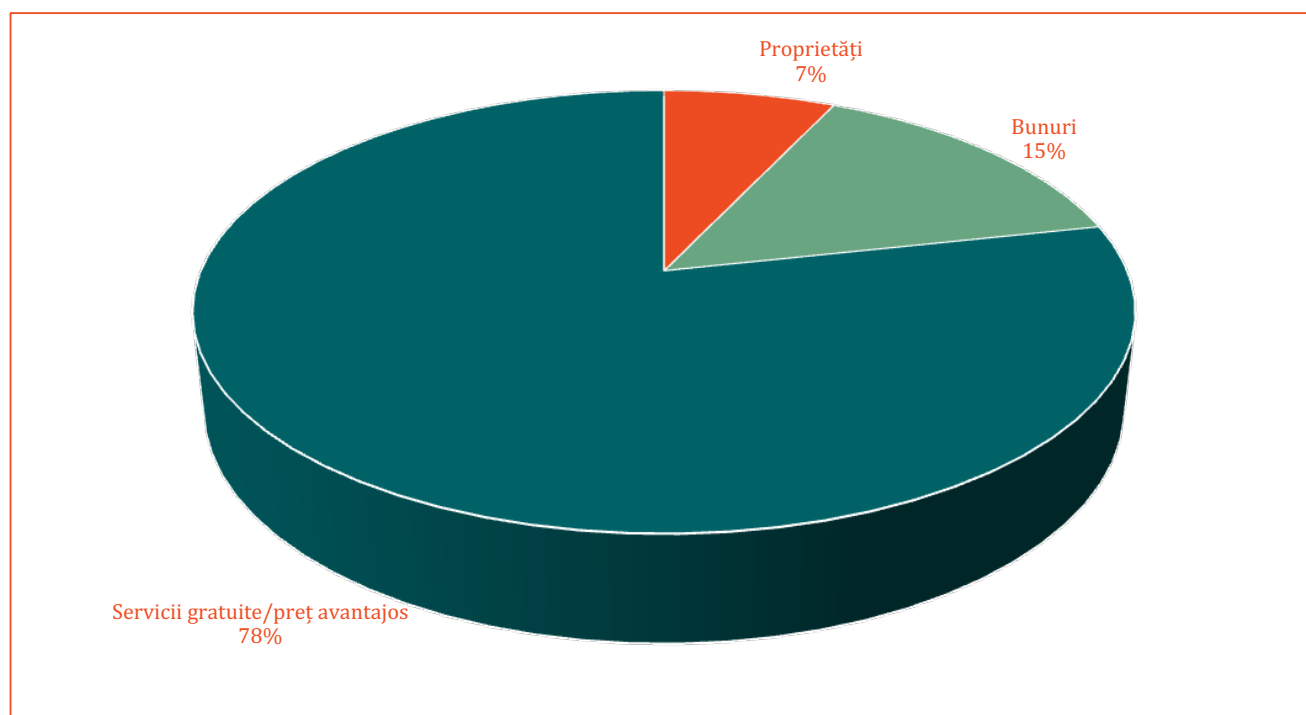
Donațiile materiale raportate de partidele politice

În funcție de tipul donațiilor materiale, majoritatea au fost înregistrate sub forma de servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială – 78% (a se vedea graficul nr. 24).

⁸⁷ Art. 25 și 26, alin. (1), lit. b) din [Legea](#) nr.294/2007 privind partidele politice.

Forma donațiilor materiale raportate de partidele politice

Analizând ponderea donațiilor materiale în totalul veniturilor raportate, observăm că pentru 2 partide politice – PR și PPP – acestea au reprezentat unica sursă de venit. În același timp, similar donațiilor financiare în numerar, donațiile materiale generează puține elemente verificabile care ar permite identificarea ușoară a activității financiare a partidelor politice. Prin urmare, în cazul în care autoritățile competente ar iniția un control calitativ al finanțării partidelor politice, situațiile în care veniturile provin exclusiv din donații materiale ar reduce considerabil posibilitatea realizării unui control eficient și obiectiv.

Astfel, în opinia Promo-LEX, pentru a preveni eludarea cadrului legal privind finanțarea partidelor politice, donațiile materiale ar trebui să aibă un caracter complementar în componenta surselor de finanțare ale partidelor politice. Totodată, considerăm necesară instituirea unor limite clare în cadrul legal privind volumul veniturilor ce pot fi acumulate din această sursă.

2.2.4 Venituri din activitatea economică

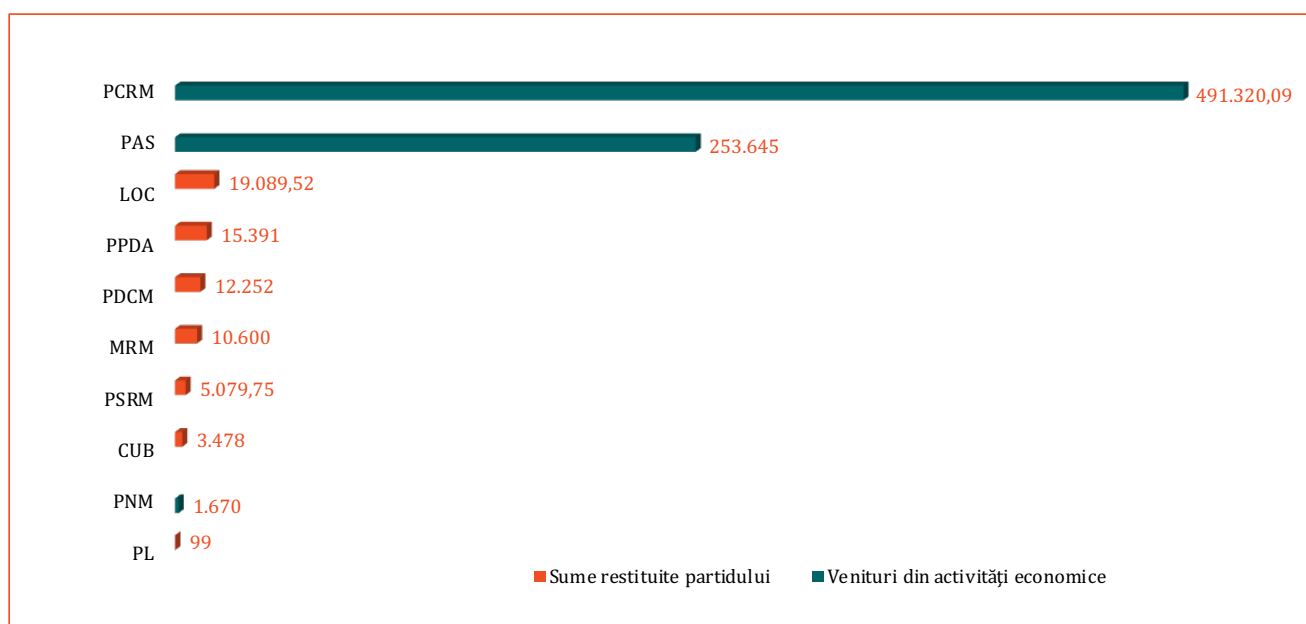
Cadrul legal⁸⁸ asigură partidelor politice posibilitatea colectării veniturilor rezultate din activitate editorială, activitate legată nemijlocit de administrarea proprietății sale, precum și alte activități ce aduc venituri pentru nevoile partidului, dacă aceste activități nu sunt interzise prin lege.

Venituri din astfel de surse au fost raportate de 10 partide politice, valoarea totală a acestora fiind de **812.624,78 de lei** – cu aproximativ 1,4 mil. de lei mai puțin decât în 2024. Dintre acestea, cele mai multe au fost raportate de PCRM – 60%, PAS – 31% și LOC – 2% (a se vedea graficul nr. 25). Totuși, în rezultatul analizei detaliate a rapoartelor pentru acest tip de venituri, s-a constatat că în cazul a 8% dintre acestea – au fost banii partidului restituiți din diverse surse. De exemplu, în cazul PDCM, CUB, LOC, PPDA, MRM – din contul „Fond electoral”, ceea ce de fapt nu constituie activitate economică.

Așadar, venituri reale din activitatea economică au fost în sumă totală de doar **747 mii de lei** (PAS, PCRM, PNM).

⁸⁸ Art. 24, alin. (3) și art. 25, alin. (1), lit. d) din [Legea](#) nr.294/2007 privind partidele politice.

Veniturile raportate de partide din activități economice

În cazul PCRM, aceste venituri au rezultat din activitatea legată nemijlocit de administrarea proprietății sale – servicii de locațiune (25.545,24 de lei) și dobânzi din depozite financiare (465.774,85 de lei). Venituri din depozite financiare a înregistrat și PNM, însă într-o sumă mai modestă – 1.670 de lei.

În cazul PAS, veniturile au fost acumulate din organizarea evenimentelor cu taxă de intrare pentru membrii de partid – 253.645 de lei. La acest aspect, subliniem că rapoartele financiare ale partidelor nu conțin un compartiment separat în care să fie reflectate datele privind membrii de partid și/sau persoanele fizice care au suportat cheltuieli financiare în beneficiul partidului pentru a participa la astfel de evenimente.

În opinia Promo-LEX, persistă riscul ca această practică să devină un mecanism prin care partidele politice ar putea eluda prevederile cadrului legal. Astfel, prin achiziționarea biletelor/locurilor de participare la diverse evenimente organizate de partid, fără o evidență clară a identității cumpărătorilor, există posibilitatea încălcării regulilor privind finanțarea politică, inclusiv a celor referitoare la donațiile în numerar și la plafonul maxim al donațiilor efectuate de o persoană fizică. Prin urmare, se recomandă stabilirea unor condiții clare și detaliate inclusiv pentru veniturile obținute de partide din activități economice.

2.3 Cheltuielile raportate și destinația acestora

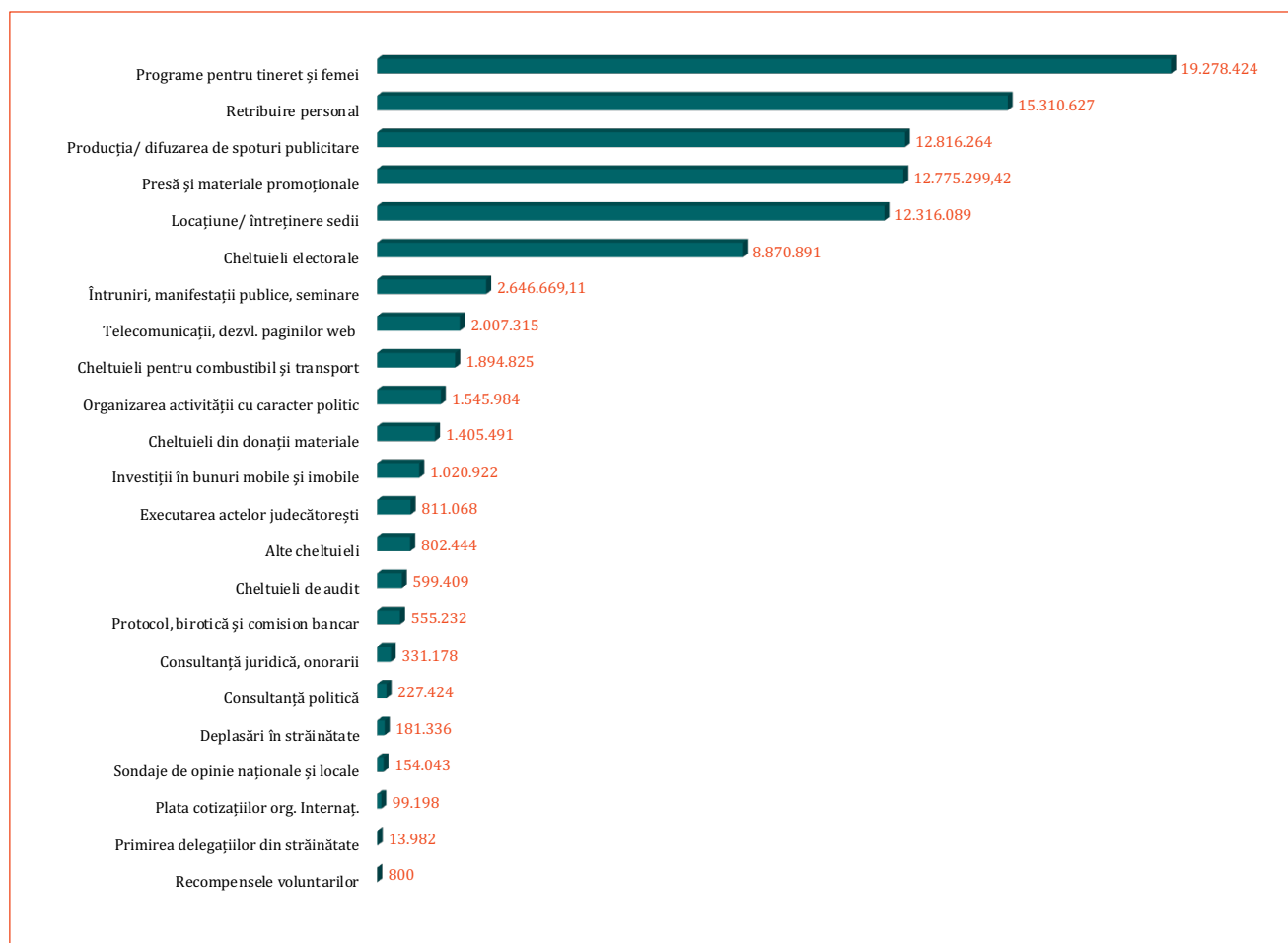
Cadrul legal⁸⁹ prevede că patrimoniul partidului politic, inclusiv veniturile, nu poate fi distribuit între membrii acestuia, fiind interzisă utilizarea în alte scopuri decât pentru realizarea sarcinilor statutare ale partidelor politice.

Pentru anul 2025, 21 de partide politice⁹⁰ au raportat „zero” lei cheltuieli, iar 38 de partide - au raportat cheltuieli totale în valoare de **95.664.915 de lei**, dintre care 1.450.217,97 de lei au constituit cheltuielile din donații materiale (a se vedea Anexa nr. 2).

Potrivit rapoartelor financiare, cele mai multe cheltuieli au fost efectuate pentru programe pentru tineri și femei – 20% din totalul cheltuielilor, retribuirea muncii – 16%, producția/difuzarea de spoturi publicitare – 13%, presă și materiale promoționale – 13% și cheltuieli electorale - 13% (a se vedea graficul nr. 26).

Graficul nr. 26

Destinația cheltuielilor raportate de partidele politice

Din totalul cheltuielilor raportate, 61% au fost din alocații de la bugetul de stat, iar 39% – din alte surse.

Comparativ, în anul 2024, cheltuielile efectuate din alocațiile de la bugetul de stat au reprezentat 77% din total. Astfel, se constată o diminuare a ponderii cheltuielilor efectuate din alocații bugetare în raport cu cele provenite din surse private. Cu toate acestea, alocațiile de la bugetul de stat continuă să constituie principala sursă de finanțare a cheltuielilor, în concordanță cu structura veniturilor raportate de partidele politice.

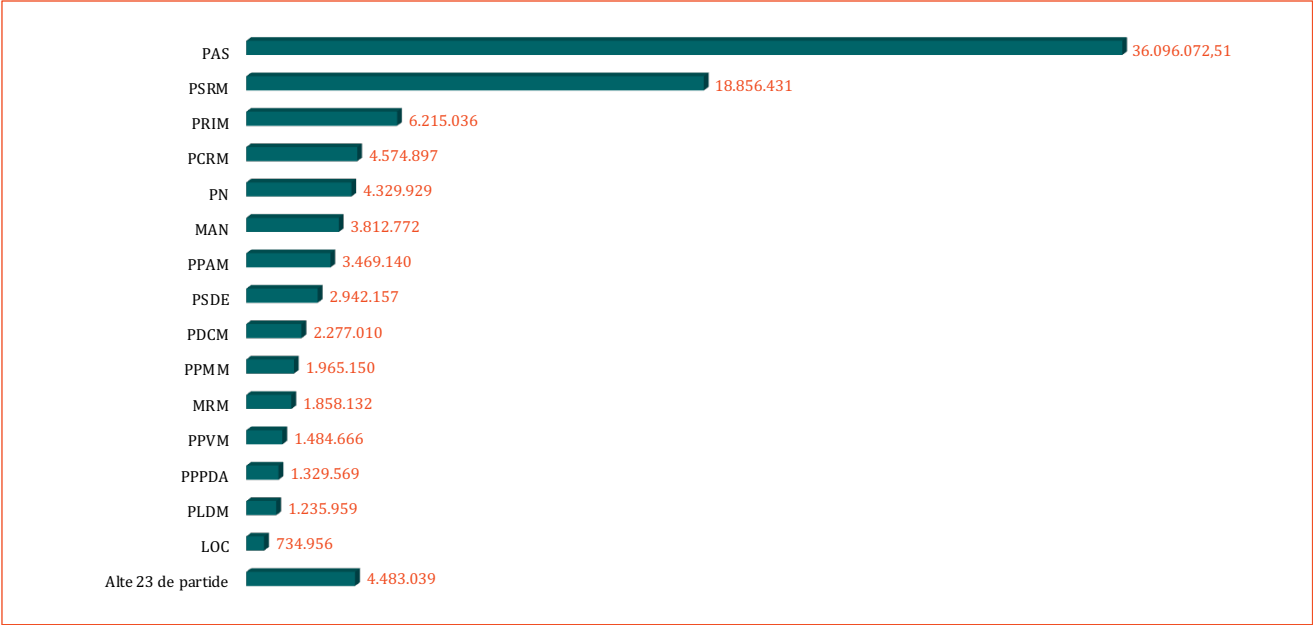
⁸⁹ Art. 24 din [Legea nr.294/2007](#) privind partidele politice.

⁹⁰ Partidele politice care au declarat „zero” lei cheltuieli: ACASĂ, MRRM, MRS, PACE, PCA, PE, PLD, POM, PONA, PPCD, PPDM, PPPPG, PPPPN, PPU, PPV, PRSM, PSD, PSE, PSM, PSP, UCM.

Cele mai multe cheltuieli au fost raportate de PAS – 38%, urmat de PSRM – 20%, PCRM – 5% și PN – 5%. Prin urmare, 68% din totalul cheltuielilor au fost raportate de doar 4 partide politice, în timp ce restul de 32% au revenit celorlalte 34 de partide politice (a se vedea graficul nr. 27).

Graficul nr. 27

Partidele politice care au raportat cheltuieli la CEC

CAPITOLUL IV

MONITORIZAREA CIVICĂ A FINANȚĂRII PARTIDELOR POLITICE

4.1 Monitorizarea activităților de promovare ale partidelor politice

Pe parcursul anului 2025, potrivit informației raportate de monitorii Promo-LEX, în afara campaniilor electorale și a activității grupurilor de inițiativă, 39 de formațiuni politice⁹¹ dintre care și o formațiune fără statut juridic⁹² au desfășurat cel puțin 6.949 de activități de promovare politică și evenimente precum: întruniri politice, agitație politică, campanii sociale, proteste și manifestări publice, activități statutare (ședințe organizatorice), deplasări interne și externe etc. (a se vedea graficul nr. 28 și Anexa nr. 3).

Activitățile menționate au fost constatate și raportate de monitorii Promo-LEX, fiind plasate pe platforma online de raportare utilizată și administrată de Asociație – <https://electorala.monitor.md/>.

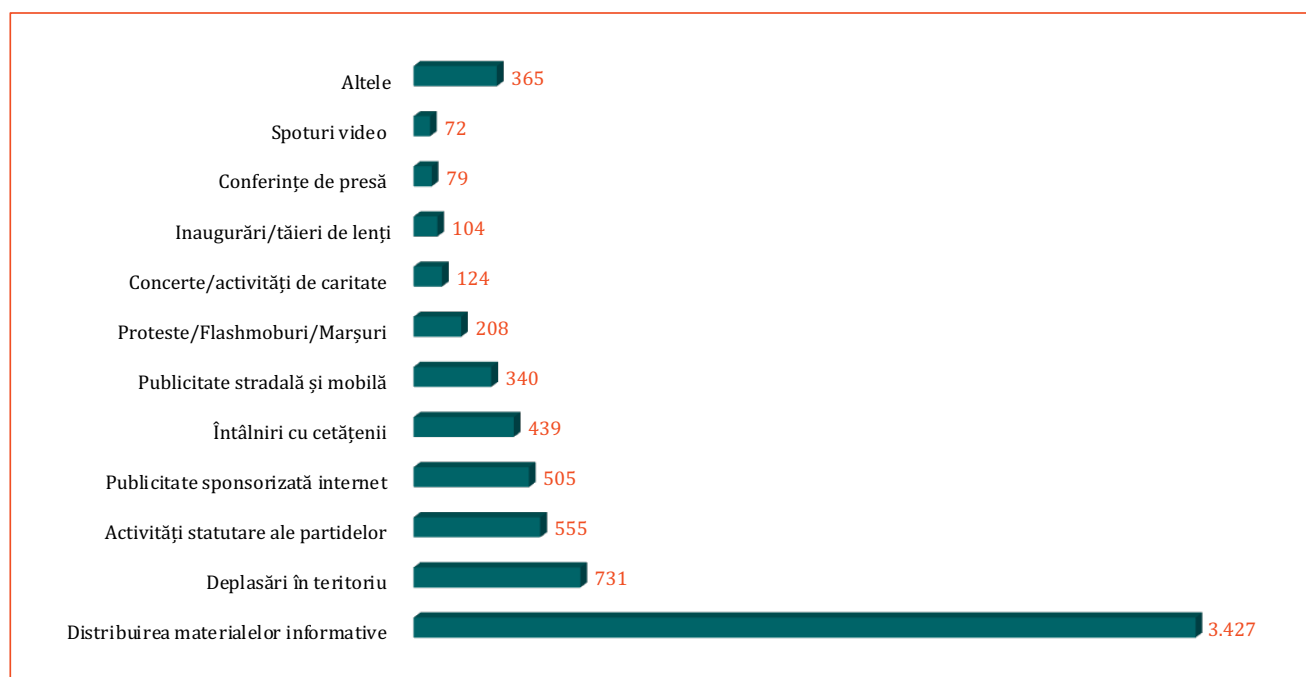
Totodată în perioada monitorizată, unele activități au fost desfășurate în comun de partide care ulterior au constituit blocuri electorale. Deși la momentul desfășurării activităților respective blocurile nu erau înregistrate oficial, monitorii au atribuit aceste activități blocurilor atunci când au fost identificate elemente clare de organizare și promovare comună. În cazurile în care activitățile au fost desfășurate separat, acestea au fost atribuite partidelor politice componente. În cazul activităților atribuite blocurilor, cheltuielile estimate aferente au fost repartizate în mod egal între partidele politice constituyente, la acestea fiind adăugate cheltuielile estimate pentru activitățile desfășurate separat de fiecare partid politic.

⁹¹ ACASA, ALDE, AUR, B. Împreună (PS ȘI PVE), B.Patriotic (PCRM,PSRM,PRIM și PPVM), B.Victorie (FASM, ȘANSĂ, PR și PPV), B.Alternativa (PDCM, MAN și CC), CC, B.BUN (PNL și ACASĂ), CUB, LOC, MAN, MPSH, MRM, MRRM, PAM, PAS, PCRM, PDCM, PDMM, PL, PLDM, PN, PNM, PPDA, PPM, PPMM, PPN, PPPPG, PPVM, PR, PRIM, PS, PSDE, PSRM, PVE, ȘANSĂ, UCM, UCSM.

⁹² B.Victorie (FASM, ȘANSĂ, PR și PPV).

Graficul nr. 28

Activitățile/evenimentele de promovare politică observate

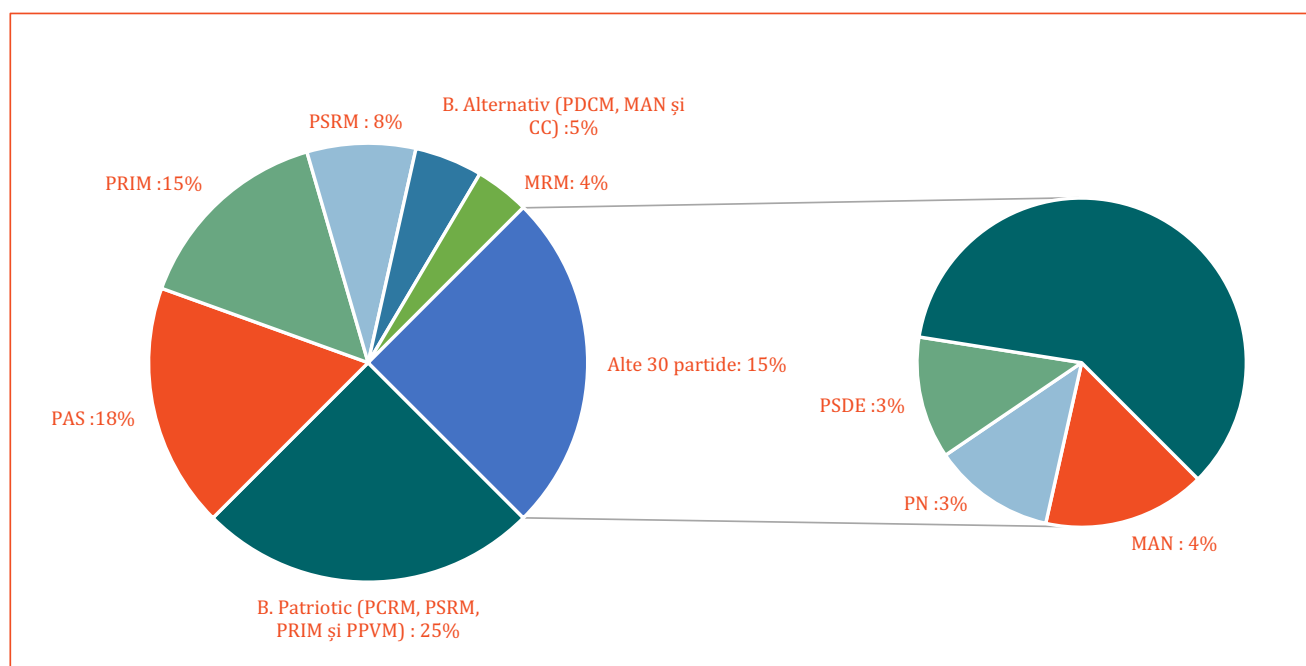

Din totalul activităților desfășurate, 49% au fost activități de distribuire a materialelor de informare politică și de colectare a semnăturilor în contextul diverselor campanii de informare, 11% - deplasări în țară și 8% activități statutare ale partidelor.

Cele mai multe activități observate de monitori au fost raportate pentru Blocul Patriotic (25%), PAS (18%) și PRIM (15%) – a se vedea graficul nr. 29 și Anexa nr. 3.

Graficul nr. 29

Ponderea evenimentelor/activităților politice observate în funcție de organizator

4.2 Estimările Promo-LEX privind cheltuielile neraportate de partidele politice

În baza rapoartelor completate de monitorii Promo-LEX, au fost estimate cheltuielile suportate de partidele politice pe parcursul anului 2025, atât pentru cheltuielile operaționale (sedii în locațiune, personal implicat – conform tabelului nr. 5), cât și pentru activitățile de promovare politică. Ulterior, aceste estimări au fost comparate cu cheltuielile raportate la CEC în cadrul rapoartelor privind finanțarea partidelor politice (inclusiv donațiile materiale). În rezultat, au fost identificate mai multe categorii de cheltuieli pentru care estimările Promo-LEX diferă, în unele cazuri semnificativ, de informațiile prezentate la CEC.

Tabelul nr. 5.

Sediile partidelor observate în teritoriu și personalul implicat pe parcursul anului 2025

N/O	Formațiune politică	Sedii observate	Sedii raportate	Personal observat	Personal raportat
1	AUR	1	4	0	1
2	CC	1	1	3	4
3	MAN	17	26	2	5
4	MRM	9	12	4	0
5	PAS	33	36	41	46
6	PCRM	10	14	3	19
7	PDCM	3	1	3	3
8	PL	1	1	0	1
9	PLDM	2	2	2	3
10	PN	30	31	11	10
11	PNM	1	1	0	0
12	PPDA	1	1	3	1
13	PPM	1	1	0	0
14	PPMM	1	2	0	1
15	PPPDA	1	1	0	3
16	PPVM	2	0	1	1
17	PRIM	6	0	2	0
18	PSDE	4	2	0	4
19	PSRM	41	42	29	54
20	PVE	1	0	0	0
Total		166	178	104	156

Au fost estimate și cheltuielile observate în cazul blocului „Victorie” – entitate fără statut juridic, constituită la 21 aprilie 2024, în Moscova, din care fac parte patru partide politice înregistrate în Republica Moldova (PR⁹³, ȘANSĂ⁹⁴, FASM⁹⁵ și PPV⁹⁶), afiliate lui Ilan Șor și Partidului Politic Șor, declarat neconstituțional. Potrivit rapoartelor prezentate la CEC, doar PR a raportat venituri și cheltuieli aferente donațiilor materiale. Celelalte formațiuni constituente fie nu au prezentat rapoartele financiare, fie le-au prezentat indicând valori „zero” lei atât la venituri, cât și la cheltuieli.

Drept repere metodologice pentru estimarea cheltuielilor au fost aplicate prețurile minime de piață identificate pentru serviciile, bunurile și lucrările utilizate de partide în scop de promovare politică. Prețurile respective au fost aplicate uniform pentru toate partidele politice. În acest context, considerăm că pot exista unele diferențe între costurile aplicate de Promo-LEX pentru estimări și cele efective ale partidelor politice (atât la raportarea cheltuielilor financiare, cât și a cheltuielilor din donații materiale).

Menționăm că în graficele ce reflectă estimările Promo-LEX privind cheltuielile considerate neraportate au fost incluse doar partidele politice pentru care au fost estimate asemenea cheltuieli, fiind excluse partidele care au raportat cheltuieli mai mari decât cele estimate de Promo-LEX.

⁹³ Venituri și cheltuieli – 148.478,81 de lei.

⁹⁴ Nu a prezentat raportul.

⁹⁵ Nu a prezentat raportul.

⁹⁶ A prezentat raportul cu valori „zero”.

4.2.1 Cheltuielile estimate de Promo-LEX

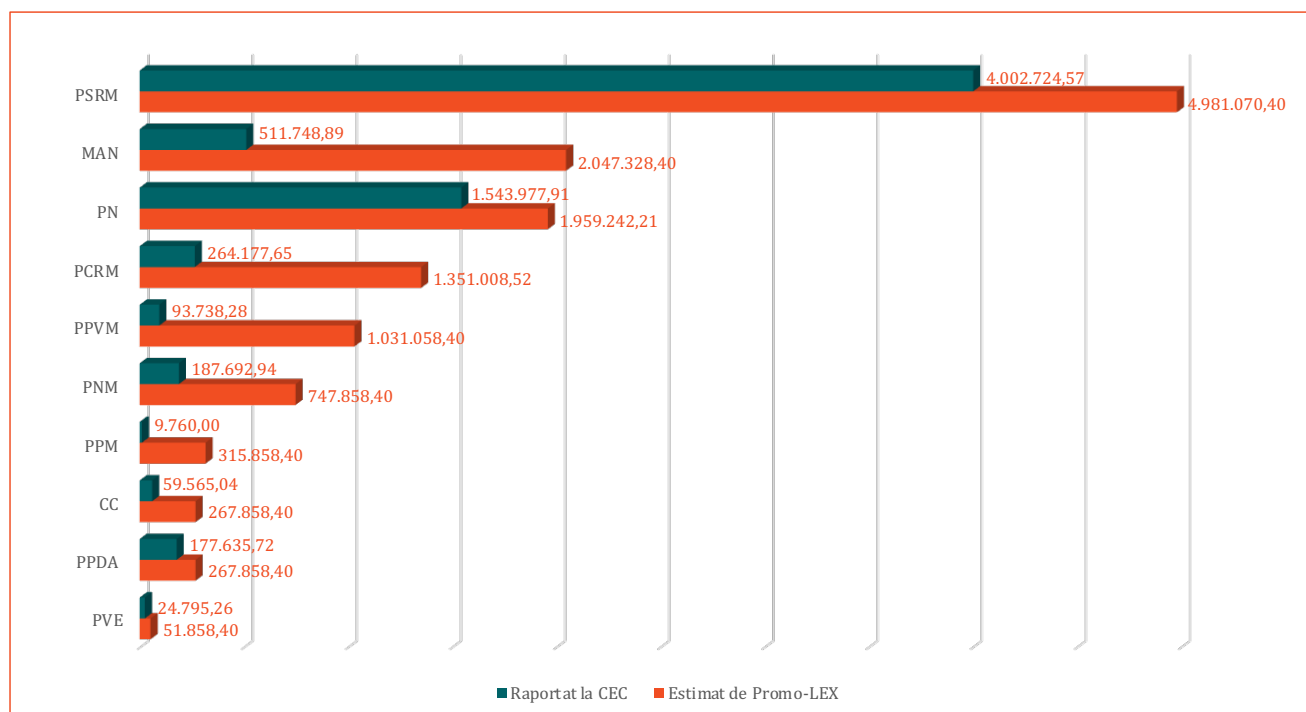
a) Cheltuieli estimate pentru locațiunea, întreținerea și funcționarea sediilor, inclusiv telecomunicații

Metodologia de calcul utilizată de Promo-LEX constă în înmulțirea suprafeței sediului partidului, estimată de monitorii Promo-LEX, la prețul pentru 1 m² de spațiu în locațiune la nivel raional și la perioada de activitate efectivă (numărul de luni) în care a fost utilizat sediul respectiv. Baza de calcul privind cheltuielile aferente locațiunii sediilor rezultă din înmulțirea costurilor minime lunare estimative de energie electrică pentru fiecare sediu (consumul mediu lunar pe țară de un consumator), apă – 100 de lei, gaz (consumul mediu lunar pe țară de un consumator) și internet/telefonie – 180 lei/lunar, la perioada de activitate efectivă.

Pentru anul 2025, în cazul a 10 partide politice, au fost estimate cheltuieli neraportate de aproximativ **6.145.184 de lei** (a se vedea graficul nr. 30). De menționat totodată că în cazul a 5 partide politice – CC⁹⁷, PPM⁹⁸, PN⁹⁹, PPVM¹⁰⁰ și PSRM¹⁰¹ - au fost luate în calcul drept cheltuieli raportate la CEC inclusiv donațiile oferite sub alte forme.

Graficul nr. 30

Cheltuieli estimate versus raportate pentru locațiunea/întreținerea sediilor, telecomunicații

Cele mai multe cheltuieli neraportate pentru locațiunea sediilor și întreținerea acestora, inclusiv telecomunicații, au fost estimate pentru MAN (1.535.579,51 de lei), PCRM (1.086.830,87 de lei) și PSRM (978.345,83 de lei).

b) Cheltuieli estimate pentru retribuirea muncii

Drept bază de calcul a fost luat cuantumul salariului minim pe țară stabilit pentru anul 2025 – 5.500 de lei/lunar, înmulțit la numărul de persoane implicate în activitatea partidului, raportat de monitorii Promo-LEX și, respectiv, la durata perioadei monitorizate (anul 2025, cu excepția campaniei electorale).

⁹⁷ Plăți pentru energie electrică și internet- 1.213,76 de lei.

⁹⁸ Bunul imobil în arendă – 9.760 de lei.

⁹⁹ Servicii de locațiune (comodat) oficiu – 66.000 de lei.

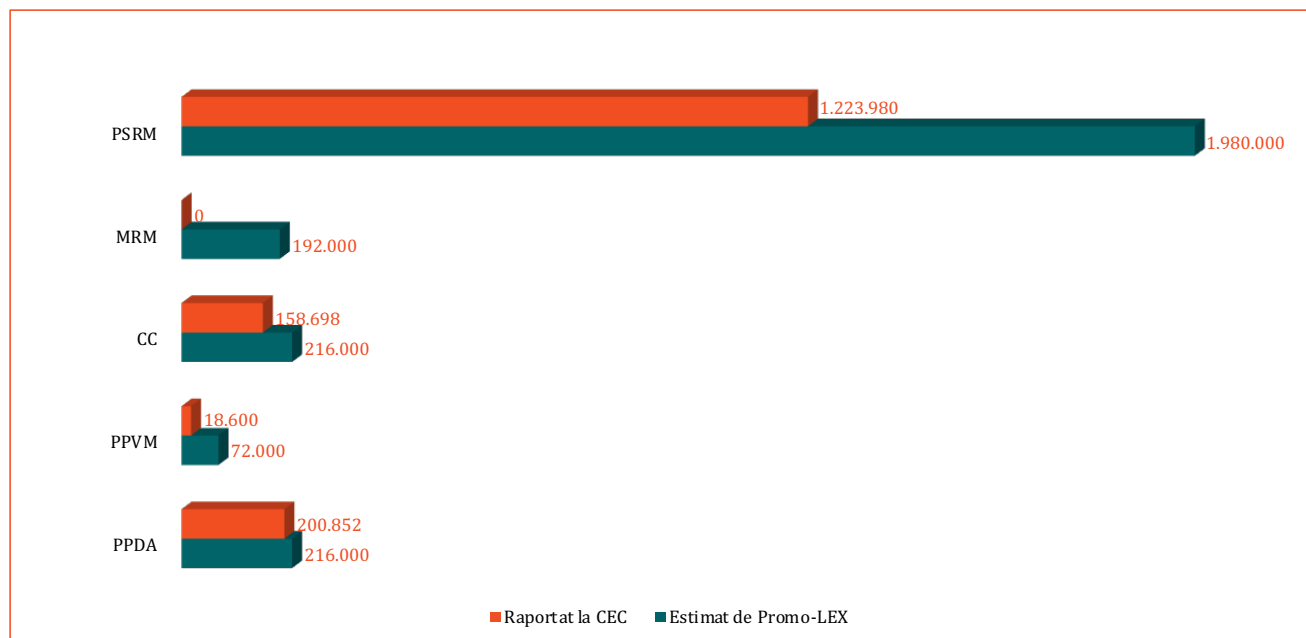
¹⁰⁰ Oficiu în or. Șoldănești și Căușeni – 12.000 de lei.

¹⁰¹ Servicii telefonie mobilă - 488 de lei.

Pentru anul 2025, monitorii Promo-LEX au observat 104 de persoane (a se vedea tabelul nr. 5) implicate în activitățile de promovare a formațiunilor politice. În baza acestora, în cazul a 5 partide politice, au fost estimate cheltuieli neraportate de cel puțin **1.073.870 de lei** (a se vedea graficul nr. 31).

Graficul nr. 31

Cheltuieli estimate versus raportate pentru retribuirea muncii

Cele mai multe cheltuieli neraportate pentru retribuirea muncii au fost estimate pentru PSRM (756.020 de lei), MRM (192.000 de lei) și CC (57.302 de lei).

c) Cheltuieli estimate pentru recompensele voluntarilor

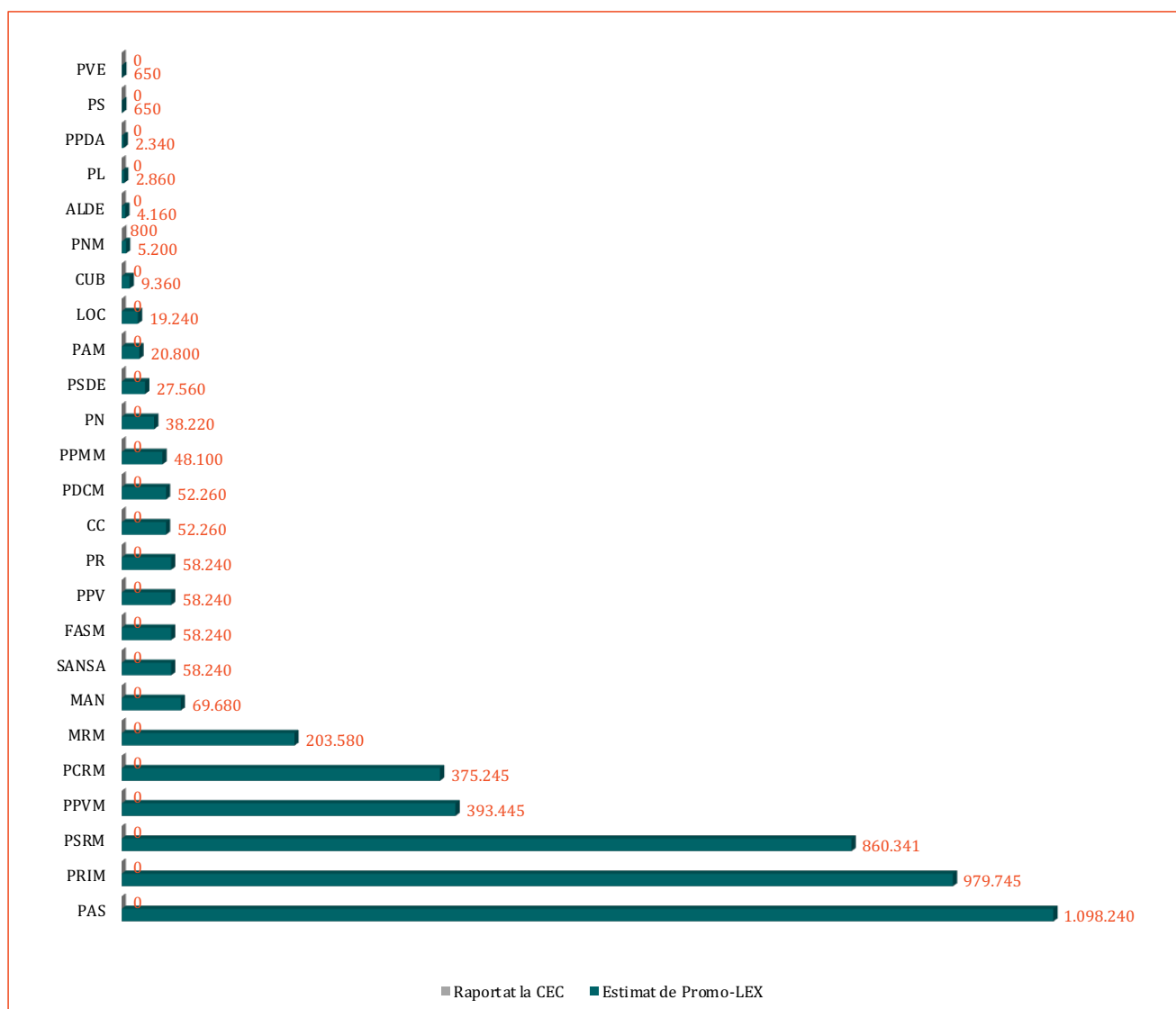
Estimarea cheltuielilor pentru voluntarii implicați în activitățile partidului politic se efectuează în baza cuantumului salariului minim pe țară. Pentru anul 2025, acesta constituie 5.500 de lei lunar, echivalentul a 32,54 lei/oră sau 260 lei/zi.

În anul 2025, monitorii Promo-LEX au observat 17.240 de voluntari care au desfășurat activități de promovare politică în favoarea a 25 de partide politice. În baza activităților constatate de Promo-LEX, s-au estimat cheltuieli aferente implicării voluntarilor în valoare de cel puțin **4.496.096 de lei** (a se vedea graficul nr. 32). Dintre partidele politice vizate, doar PNM a raportat cheltuieli pentru recompensele voluntarilor (800 de lei).

Dintre cele 25 de partide politice monitorizate, 13 au făcut parte din blocuri politice constituite, după cum urmează: Blocul Alternativa (CC, MAN și PDCM), Blocul Împreună (PS și PVE), Blocul Victorie (FASM, ȘANSĂ, PPV și PR) și Blocul Patriotic (PSRM, PCRM, PRIM și PPVM).

În lipsa unor reguli prestabilite privind repartizarea cheltuielilor aferente activităților comune desfășurate de blocurile politice între partidele constitutive, Promo-LEX a atribuit în mod egal fiecărui partid component cheltuielile estimate pentru activitățile comune observate. Această abordare metodologică a fost aplicată uniform tuturor blocurilor politice monitorizate și nu reflectă neapărat contribuția financiară efectivă a fiecărui partid la organizarea activităților respective.

Cheltuieli estimate versus raportate pentru recompensele voluntarilor

Cele mai mari cheltuieli neraportate pentru recompensele voluntarilor au fost estimate pentru PAS (1.098.240 de lei), PRIM (979.745 de lei) și PSRM (860.341 de lei).

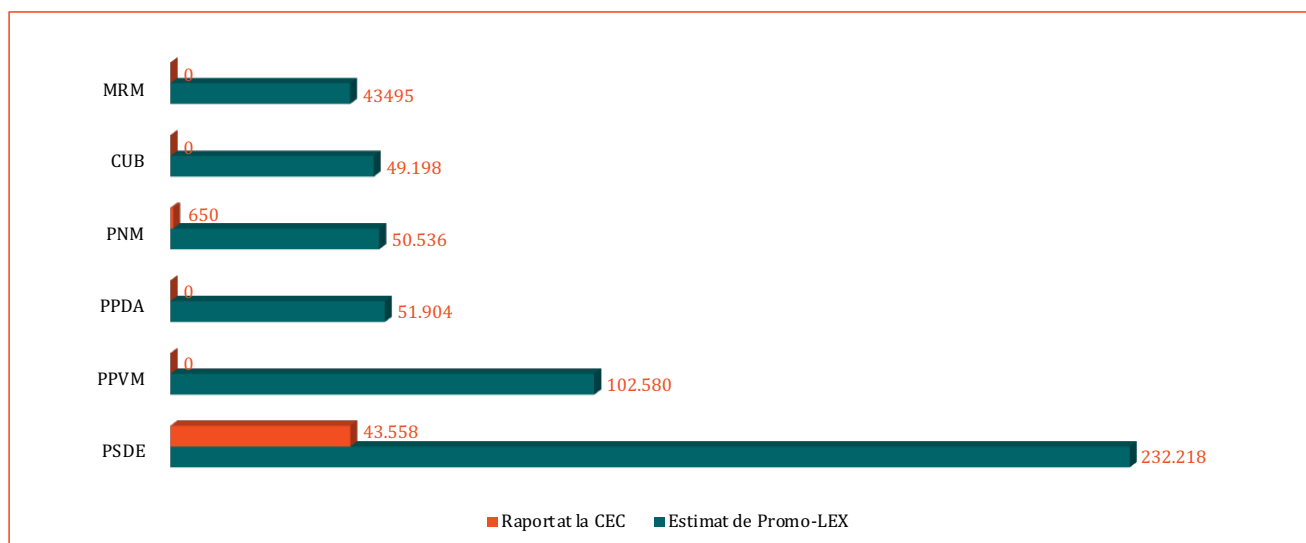
Promo-LEX subliniază că activitățile de promovare politică desfășurate în teren, precum distribuirea materialelor informative sau agitația politică, presupun implicarea unui anumit număr de persoane. Deși activitatea voluntarilor poate avea caracter benevol, se presupune că desfășurarea pe scară largă a acestor activități implică de regulă și costuri aferente organizării și motivării persoanelor implicate. Prin urmare, nereflectarea unor asemenea cheltuieli în rapoartele financiare poate indica raportarea incompletă a cheltuielilor efectiv suportate de partidele politice.

d) Cheltuieli estimate pentru deplasări peste hotare

Pe parcursul anului 2025, monitorii Promo-LEX au observat activități desfășurate peste hotare de reprezentanți ai cel puțin 6 partide politice pentru care au fost estimate cheltuieli neraportate în valoare de cel puțin **485.723,5 de lei** (a se vedea graficul nr. 33). În cazul acestor partide este de subliniat faptul că la cheltuielile raportate la CEC pentru această categorie au fost incluse și cheltuielile donațiilor sub alte forme (PNM¹⁰² și PSDE¹⁰³).

¹⁰² Participarea la un eveniment din Romania - 650 lei.

¹⁰³ Deplasari peste hotare - 40.558 lei.

Cheltuieli estimate versus raportate pentru deplasări peste hotare

Cele mai multe cheltuieli neraportate pentru deplasările peste hotare au fost estimate pentru PSDE (188.661 de lei), PPVM (102.580 de lei) și PPDA (51.904 de lei).

e) Cheltuieli estimate pentru combustibili/transport

În contextul organizării și desfășurării activităților/eventimentelor de promovare politică, monitorii Promo-LEX au raportat inclusiv efectuarea unor cheltuieli pentru combustibil și transport. Ca urmare, în cazul a 19 partide politice au fost estimate cheltuieli neraportate în valoare de cel puțin **240.958 de lei** (a se vedea graficul nr. 34).

Totodată, este de menționat că, dintre cele 19 partide politice, 11 au fost componente ale blocurilor constituite: Blocul Alternativa¹⁰⁴ (CC, MAN și PDCM), Blocul Împreună¹⁰⁵ (PS și PVE), Blocul Victorie¹⁰⁶ (FASM, ȘANSĂ, PPV și PR) și Blocul BUN¹⁰⁷ (PNL și ACASĂ). Pentru activitățile comune desfășurate în cadrul acestor blocuri, monitorii au estimat cheltuielile totale în funcție de evenimentele organizate, repartizând în mod egal fiecărui partid constituent cheltuielile operate în comun, la care au fost adăugate estimările aferente activităților desfășurate separat de fiecare partid. Adicional de subliniat faptul că la cheltuielile raportate la CEC pentru această categorie au fost incluse și donațiile sub alte forme (MAN¹⁰⁸).

¹⁰⁴ Estimat total pentru bloc – 105.974,8 lei și separat pentru CC – 3.220 lei, pentru MAN – 13.576,9 lei, PDCM – 5.221 lei.

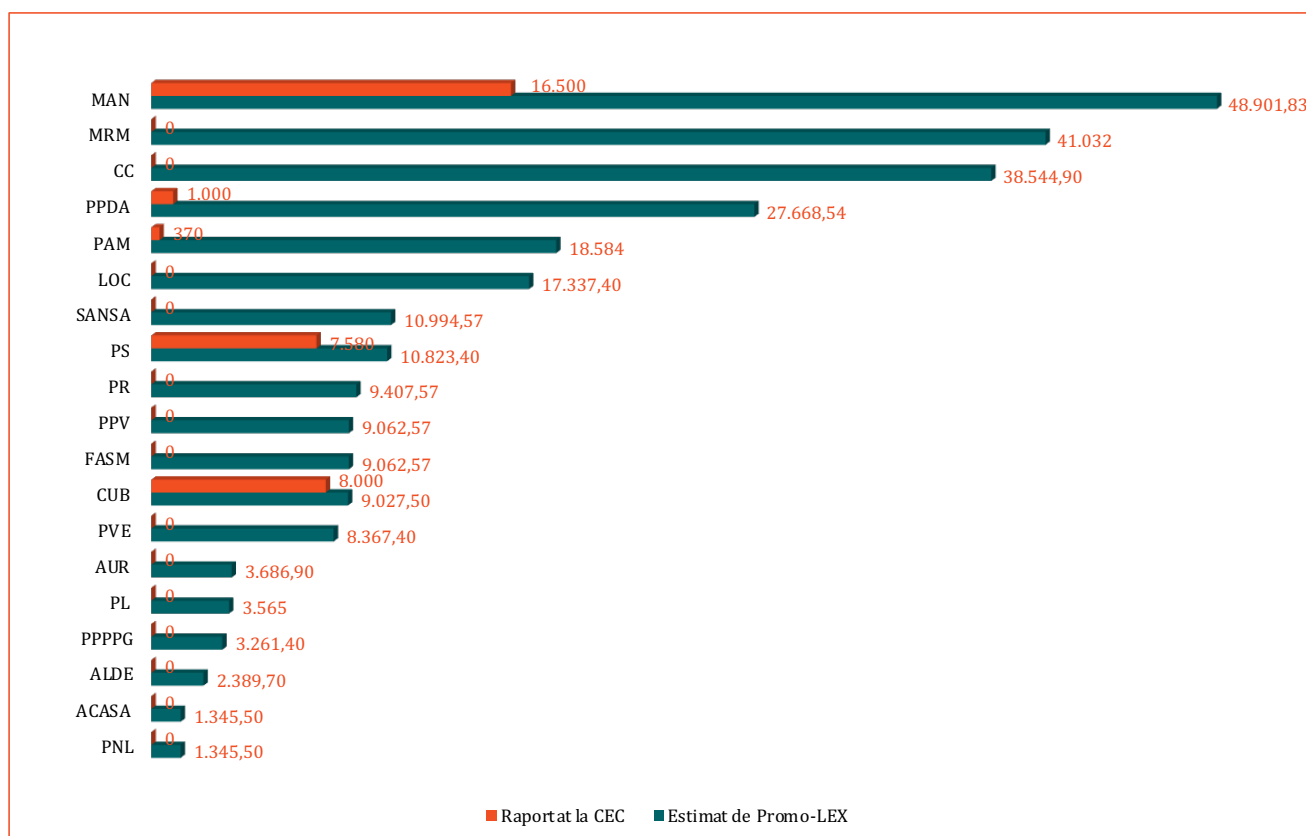
¹⁰⁵ Estimat total pentru bloc – 16.734,8 lei și separat pentru PS – 2.456,4 lei și PVE – 0 lei.

¹⁰⁶ Estimat total pentru bloc – 36.250,3 lei și separat pentru FASM – 0 lei, pentru PPV – 0 lei, pentru ȘANSĂ – 1.932 lei, pentru PR – 345 lei.

¹⁰⁷ Estimat total pentru bloc – 2.691 lei și separat pentru PNL – 0 lei, pentru ACASĂ – 0 lei.

¹⁰⁸ Servicii transport de pasageri – 13.500 lei.

Cheltuieli estimate versus raportate pentru combustibil/transport

Cele mai multe cheltuieli neraportate pentru combustibili/transport au fost estimate pentru MRM (41.032 de lei), CC (38.544,9 de lei) și MAN (32.401,83 de lei).

f) Cheltuieli pentru evenimente politice

La estimarea cheltuielilor pentru evenimentele politice au fost luate în calcul toate cheltuielile observate ca fiind efectuate de partidele politice pentru organizarea activităților de promovare politică, inclusiv: întruniri politice, concerte, mese festive, inaugurarea sau darea în exploatare a unor lucrări/ proiecte, activități de agitație politică (distribuirea materialelor informative, activități din ușă în ușă, amplasarea corturilor informative etc.), acțiuni de salubritate, ședințe centrale și teritoriale de partid, constituirea organizațiilor teritoriale, proteste și marșuri, traininguri/instruiri, campanii sociale etc.

Estimările respective au avut la bază costurile minime de piață identificate pentru fiecare tip de material, lucrare sau serviciu observat și raportat de monitorii Promo-LEX.

În anul 2025, potrivit rapoartelor monitorilor Promo-LEX, în cazul a cel puțin 9 partide politice, dintre care 4 (FASM, PR, PPV și ȘANSĂ)¹⁰⁹, au fost estimate cheltuieli neraportate în valoare de cel puțin **1.968.485 de lei** (a se vedea graficul nr. 35). Pentru activitățile comune desfășurate în cadrul acestui bloc, monitorii au estimat cheltuielile totale în funcție de evenimentele organizate, repartizând în mod egal fiecărui partid constituent cheltuielile operate în comun, la care au fost adăugate, după caz, estimările aferente activităților desfășurate separat de fiecare partid.

¹⁰⁹ Estimat total pentru bloc – 167.400 lei și separat pentru FASM – 0 lei, PR – 0 lei, PPV – 0 lei și ȘANSĂ – 0 lei.

Cheltuieli estimate versus raportate pentru organizarea evenimentelor

Cele mai multe cheltuieli neraportate pentru organizarea evenimentelor politice au fost estimate pentru PN (1.779.127 de lei), partidele ce au format Blocul „Victoria” (41.850 de lei pentru fiecare partid) și MRM (9.342 de lei).

g) Cheltuieli pentru presă și materiale promoționale

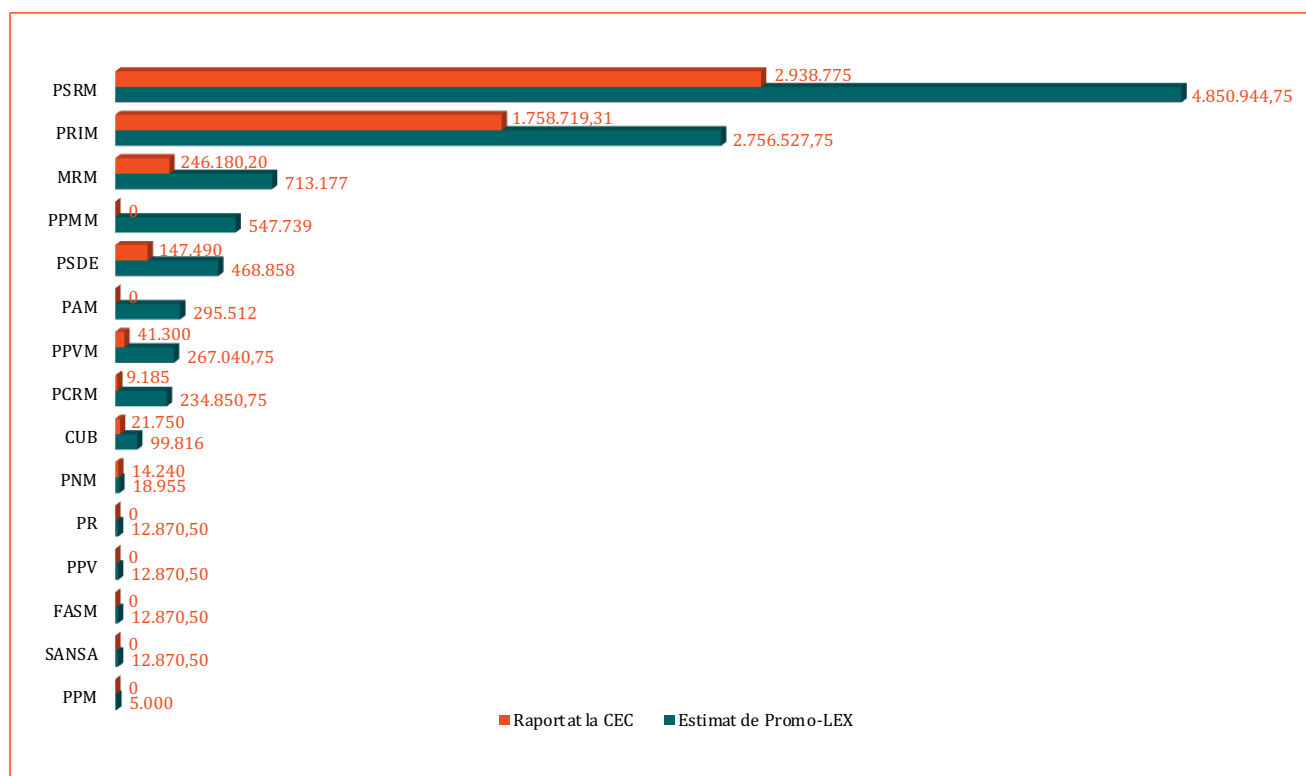
La estimarea acestor cheltuieli au fost incluse cheltuielile pentru tipărirea ziarelor de partid și a altor materiale poligrafice, confecționarea materialelor de vizibilitate cu simbolica partidelor politice (tricouri, veste, chipiuri, fulare, genți, ecusoane, insigne, steaguri, etc.) etc.

Respectiv, pentru anul 2025, în cazul a 15 partide politice au fost estimate cheltuieli neraportate pentru presă și materiale promoționale în valoare de cel puțin **5.132.263 de lei** (a se vedea graficul nr. 36). În cazul partidelor politice PSRM, PCRM, PPVM și PRIM au fost luate în calcul atât estimările efectuate de către monitorii Promo-LEX pentru activitățile comune desfășurate în cadrul Blocului „Patriotic”¹¹⁰, repartizate în mod egal fiecărui partid constituent, cât și, după caz, estimările aferente activităților desfășurate separat de fiecare partid. În mod similar, în cazul partidelor politice FASM, ȘANSĂ, PPV și PR, care au constituit Blocul „Victorie”¹¹¹, au fost luate în calcul atât estimările aferente activităților comune desfășurate în cadrul blocului, repartizate în mod egal între partidele constituyente, cât și estimările aferente activităților desfășurate separat de fiecare partid, acolo unde acestea au existat.

¹¹⁰ Estimat total pentru bloc – 939.403 lei și separat pentru PSRM – 4.616.094 lei, PCRM – 0 lei, PRIM – 2.521.677 lei, PPVM – 32.190 lei.

¹¹¹ Estimat total pentru bloc – 51.482 lei și separat pentru FASM – 0 lei, PR – 0 lei, PPV – 0 lei și ȘANSĂ – 0 lei.

Cheltuieli estimate versus raportate pentru presă și materiale promoționale

Cele mai multe cheltuieli neraportate pentru presă și materiale promoționale au fost estimate pentru PSRM (1.912.170 de lei), PRIM (997.808 de lei) și MRM (466.997 de lei).

În context, se evidențiază repetarea unui fenomen constatat în anii precedenți și care contravine cadrului legal¹¹², și anume lipsa informațiilor privind furnizorul publicității, tipografia care a realizat materialele, data tipăririi și tirajul acestora. În anul curent, au fost observate materiale promoționale sub formă de bannere stradale. Astfel de materiale au fost identificate în cazul partidului PSRM – cel puțin 66 de bucăți, MRM – 31 de bucăți și PAM – 26 de bucăți.

În consecință, se poate constata că, în realitate, cheltuielile aferente categoriei „presă și materiale promoționale” ar putea fi mai mari decât cele estimate. Totuși, din cauza lipsei datelor tipografice¹¹³ obligatorii, nu a fost posibilă realizarea unei estimări mai exacte și mai veridice a acestor cheltuieli.

h) Cheltuieli pentru publicitate în rețeaua internet

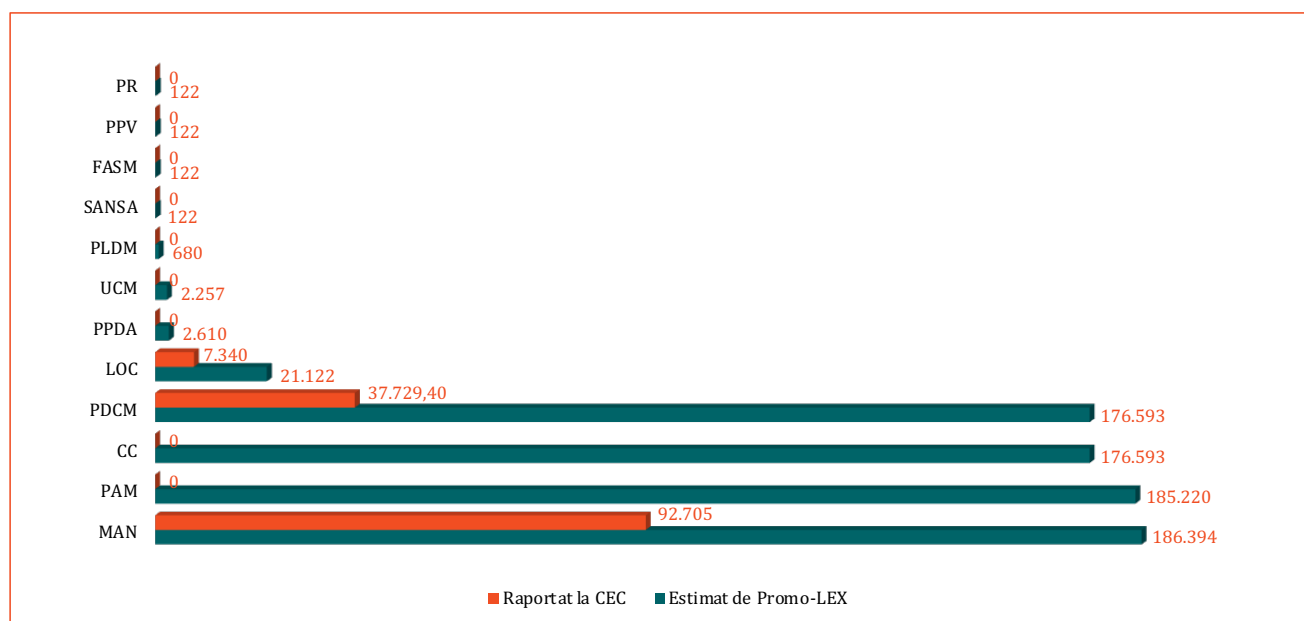
Cheltuielile pentru publicitate în rețeaua internet au inclus cheltuielile pentru difuzarea conferințelor de presă/transmiterea live prin intermediul agențiilor specializate a evenimentelor organizate de partidele politice.

În baza informației raportate de monitorii Promo-LEX, în cazul a 12 partide politice au fost estimate cheltuieli neraportate de cel puțin **614.183 de lei** (a se vedea graficul nr. 37).

¹¹² Articolul 9 din Legea nr. 62, cu privire la publicitate

¹¹³ PAS - 34 bannere și billborduri fără tiraj; PSRM - 66 bannere și billborduri fără tiraj; MRM - 31 bannere și billborduri fără tiraj; PAM - 26 bannere și billborduri fără tiraj; LOC - 3 billborduri fără tiraj.

Cheltuieli estimate versus raportate pentru publicitate în rețeaua internet

Cele mai mari cheltuieli neraportate pentru publicitatea în rețeaua internet au fost estimate pentru PAM (185.220 de lei), CC (176.593 de lei) și PDCM (138.864 de lei).

Suplimentar, menționăm că, dintre cele 12 partide politice, 7 au fost componente ale blocurilor constituite: Blocul Alternativa¹¹⁴ (CC, MAN și PDCM) și Blocul Victorie¹¹⁵ (FASM, ȘANSĂ, PPV și PR). Pentru activitățile comune desfășurate în cadrul acestor blocuri, monitorii au estimat cheltuielile totale în funcție de evenimentele organizate, repartizând în mod egal fiecărui partid constituent cheltuielile operate în comun, la care au fost adăugate și estimările aferente activităților desfășurate separat de fiecare partid.

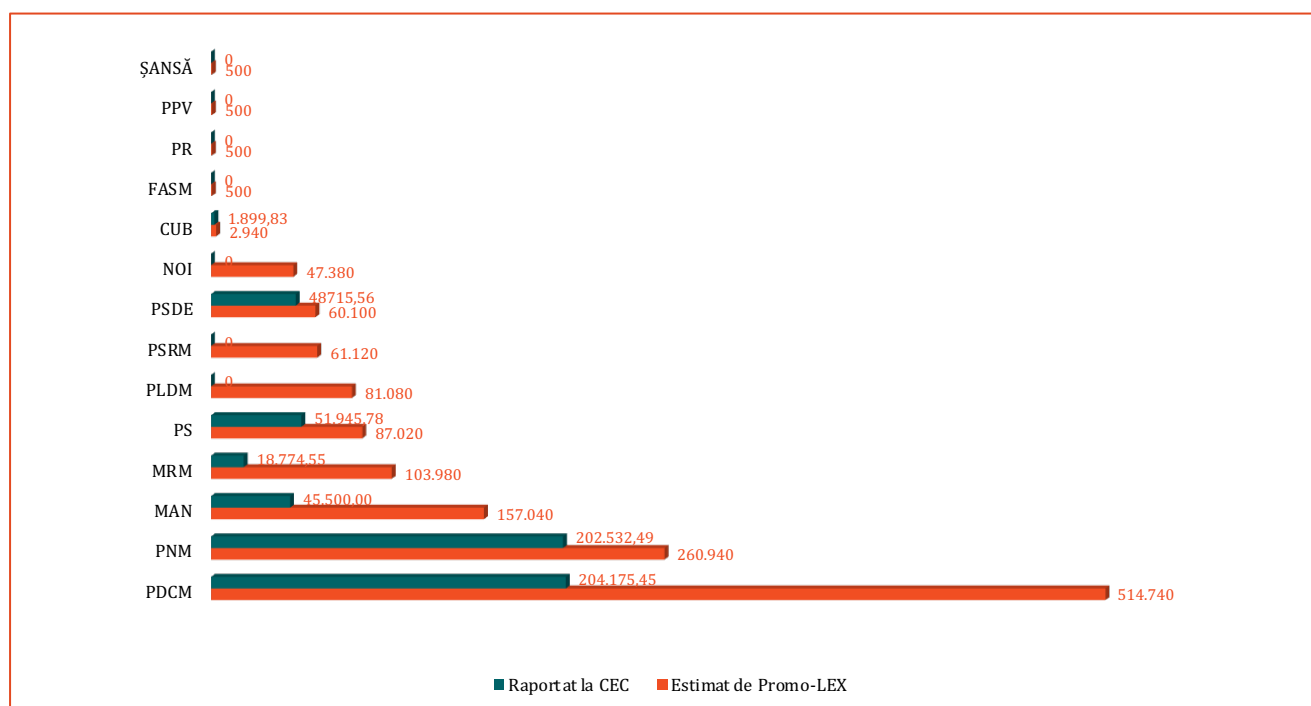
i) Cheltuieli pentru publicitate în rețelele de socializare

Pentru publicitatea sponsorizată prin intermediul rețelei sociale Meta, în cazul a 14 partide politice, au fost estimate cheltuieli neraportate de minimum **804.796 de lei** (a se vedea graficul nr. 38). Dintre acestea, cele mai multe au fost estimate pentru PDCM – 64% din total.

¹¹⁴ Estimat total pentru bloc – 529.779 lei și separate CC – 0 lei, MAN – 9.801 lei și PDCM – 0 lei.

¹¹⁵ Estimat total pentru bloc – 488 lei și separat pentru FASM – 0 lei, PR – 0 lei, PPV – 0 lei și ȘANSĂ – 0 lei.

Cheltuieli estimate versus raportate pentru publicitate în rețelele de socializare

Dintre cele 14 de partide politice monitorizate, 4 au făcut parte din blocul politic Victorie¹¹⁶ - PR, FASM, ȘANSĂ și PPV.

Pentru activitățile comune desfășurate în cadrul acestui bloc, monitorii au estimat cheltuielile totale în funcție de activitățile observate, repartizând în mod egal fiecărui partid constituent cheltuielile aferente acțiunilor comune.

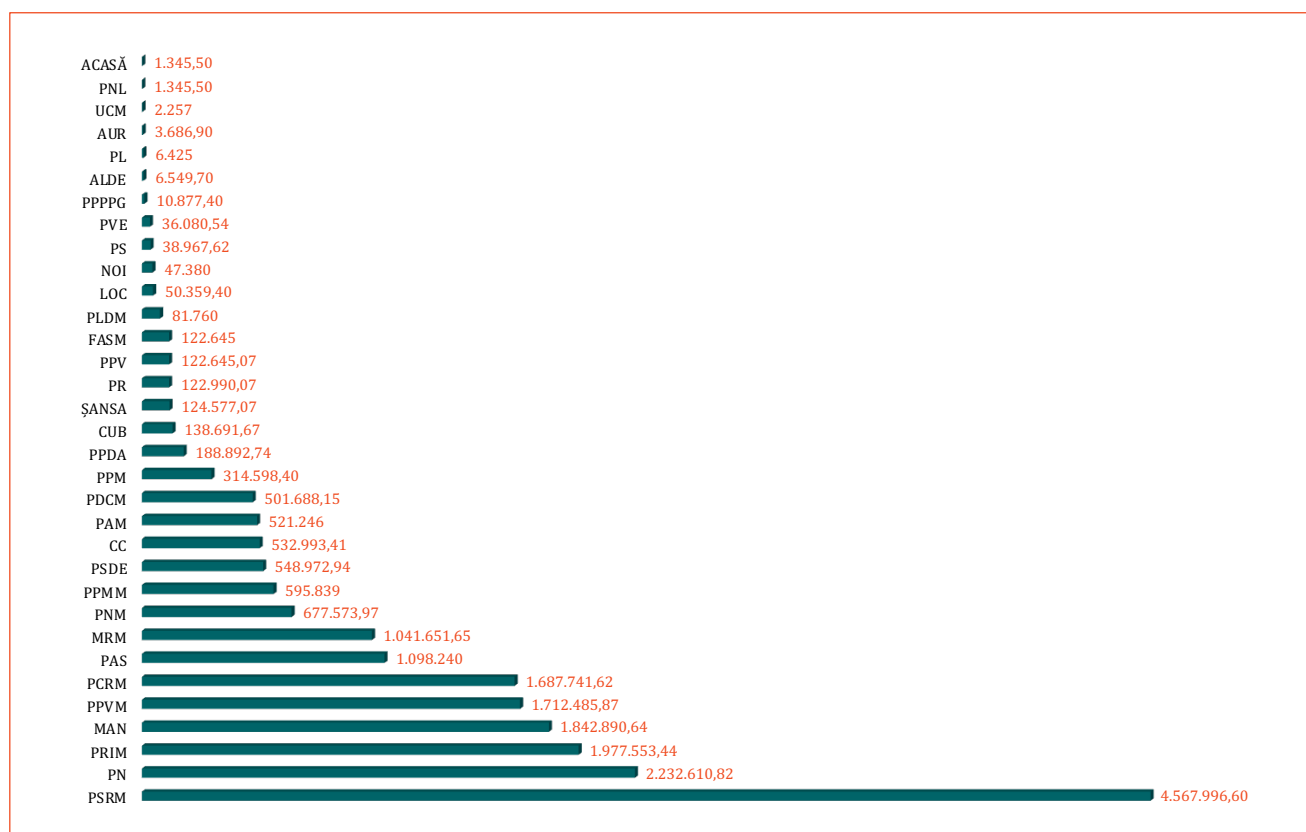
4.2.2 Concluzii privind cheltuielile estimate de Promo-LEX ca fiind neraportate

În contextul celor relatate, concluzionăm că pentru anul 2025, Promo-LEX a estimat un quantum total al cheltuielilor neraportate de 33 de partide politice de cel puțin **20.961.559 de lei** (a se vedea graficul nr. 39).

Cele mai mari cheltuieli neraportate pentru anul 2025 au fost estimate pentru PSRM - 22%, PN - 11%, PRIM și MAN a câte - 9%, iar PPVM și PCRM a câte - 8%.

¹¹⁶ Estimat total pentru bloc - 2000 de lei și separate pentru PR - 0 lei, FASM - 0 lei, ȘANSĂ - 0 lei, PPV - 0 lei.

Total cheltuieli estimate de Promo-LEX drept neraportate

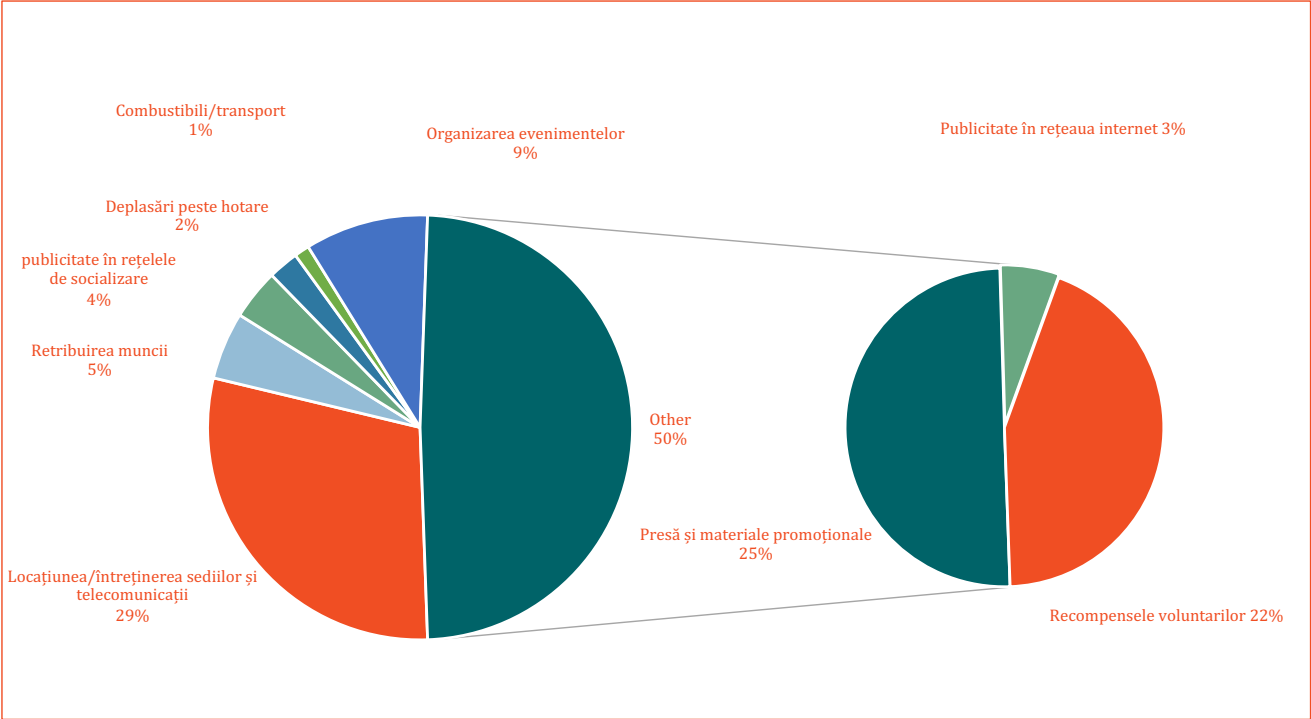

Tot în acest context amintim că deși în anul 2025 partidului politic ȘANSA, FASM, PPV și PR le-a fost limitată activitatea, PR și PPV au prezentat rapoartele pentru anul 2025.

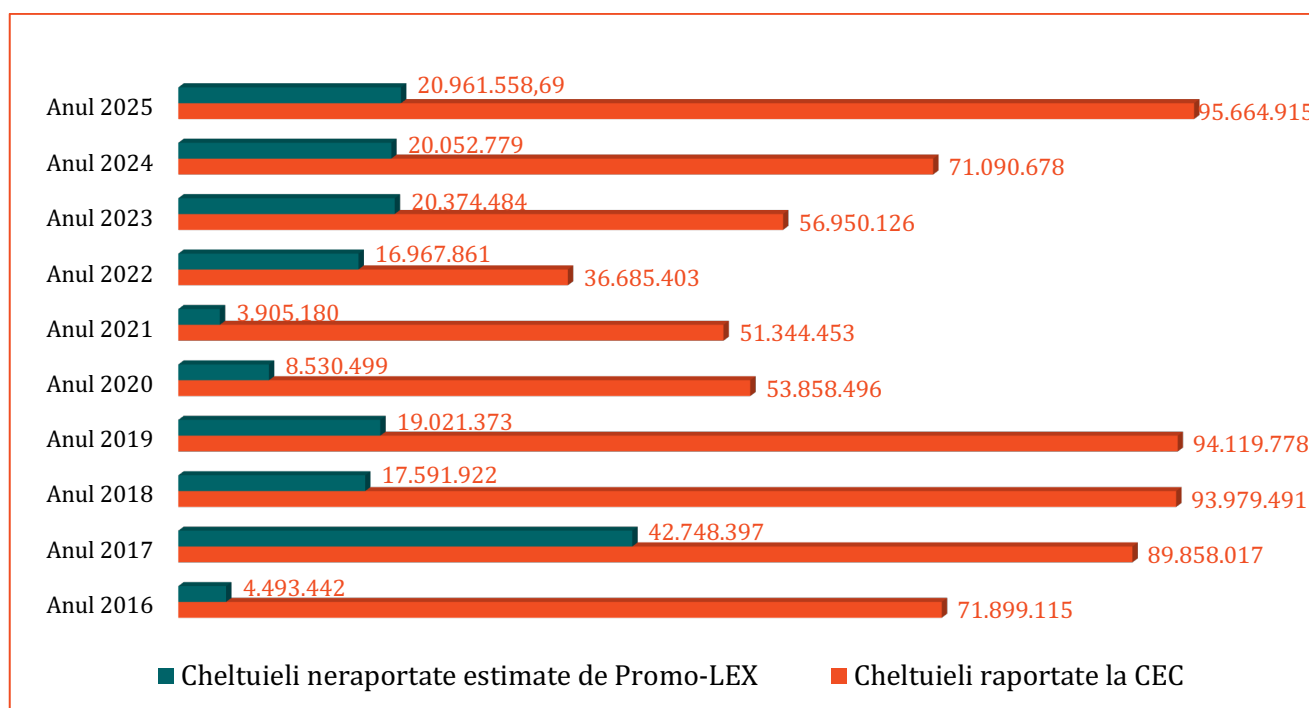
În funcție de destinația cheltuielilor estimate drept neraportate pentru anul 2025, cele mai multe au fost pentru locațiunea/ întreținerea sediilor, telecomunicații– 29%, presă și materiale promoționale– 24% și pentru recompensele voluntarilor– 21%. (a se vedea graficul nr. 40).

Graficul nr. 40

Destinația cheltuielilor estimate drept neraportate

În graficul nr. 41 este reflectată evoluția, în perioada 2016–2025, a volumului cheltuielilor raportate de partidele politice la CEC comparativ cu cheltuielile neraportate estimate de Promo-LEX. Astfel, constatăm că, în anul 2025, ponderea cheltuielilor neraportate a fost mai mică decât în anul precedent, deși numărul partidelor politice pentru care au fost constatate cheltuieli neraportate a fost mai mare cu 13 partide. Totodată, cheltuielile neraportate estimate au constituit doar 22% din totalul cheltuielilor raportate.

Evoluția cheltuielilor raportate la CEC versus cheltuielile neraportate estimate de Promo-LEX

Având în vedere constatările monitorizării civice, precum și concluziile formulate în hotărârile CEC referitoare la practici ce pot constitui finanțare ilegală a partidelor politice și utilizarea neconformă a resurselor financiare în scop politic, considerăm necesară consolidarea mecanismelor instituționale de supraveghere și control al finanțării politice și electorale.

Aceasta ar implica verificarea operativă și mai aprofundată a rapoartelor financiare, monitorizarea sistematică a publicității politice, inclusiv în mediul online, identificarea prin controale a surselor de finanțare indirectă sau ascunsă, precum și aplicarea promptă, proporțională și efectivă a măsurilor de sancționare în cazurile de încălcare a legislației privind finanțarea partidelor politice.

În contextul în care Promo-LEX monitorizează constant procesele electorale și finanțarea partidelor politice, semnalând în mod repetat existența cheltuielilor neraportate, a activităților finanțate prin intermediul terților, precum și nedeclararea unor categorii de cheltuieli, încurajăm utilizarea mai eficientă și consecventă de către CEC a tuturor instrumentelor prevăzute de cadrul legal, dar și dezvoltarea în continuare a acestuia pentru a face față fenomenelor noi care afectează transparența și corectitudinea finanțării politice.

RECOMANDĂRI¹¹⁷

Parlamentului Republicii Moldova:

- 1) Includerea, pe lângă cotizații și donații, în plafonul maxim al veniturilor acumulate de partidele politice, inclusiv a veniturilor obținute din alocații de la bugetul de stat și activități economice;
- 2) Reglementarea mai clară a condițiilor privind veniturile obținute de partidele politice din activități economice (de exemplu, vânzarea biletelor sau locurilor la evenimente), astfel încât să fie posibilă identificarea plătitorului și verificarea respectării limitelor legale pentru donații obținute sub alte forme;
- 3) Reglementarea mai detaliată a finanțării indirecte și a activităților de promovare politică desfășurate prin intermediul terților, organizațiilor afiliate sau persoanelor interpuse;
- 4) Revizuirea și detalierea cadrului legal privind limitarea activității partidelor politice și declararea acestora drept succesoare ale partidelor declarate neconstituționale (procedurile, termenele și efectele juridice) prin stabilirea unor criterii clare și verificabile pentru aplicarea măsurilor asigurătorii și pentru constatarea continuității de fapt a activității partidului politic;
- 5) Instituirea obligației de raportare distinctă a activităților și cheltuielilor desfășurate în comun de partidele componente ale unui bloc politic, pentru a asigura transparența surselor de finanțare și a preveni omiterea sau raportarea fragmentată a cheltuielilor efectuate în interesul blocului;
- 6) Stabilirea unor limite și reguli mai clare privind acumularea și utilizarea donațiilor materiale de către partidele politice, inclusiv cu detalierea modalităților de evaluare, evidența contabilă și raportare a acestora;
- 7) Identificarea mecanismelor necesare pentru asigurarea unui echilibru rezonabil între finanțarea publică și cea privată a partidelor politice;
- 8) Identificarea și dezvoltarea mecanismelor necesare pentru verificarea donațiilor și cotizațiilor provenite de la persoane cu venituri obținute în străinătate, inclusiv prin consolidarea schimbului de informații cu autoritățile competente din alte state;
- 9) Evaluarea periodică a eficienței cadrului normativ privind finanțarea partidelor politice, inclusiv a impactului reformelor adoptate în anul 2025.

Comisiei Electorale Centrale:

- 1) Intensificarea eforturilor CEC în vederea valorificării depline a instrumentelor și competențelor prevăzute de cadrul legal pentru asigurarea unei supravegheri proactive și a unui control eficient al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, inclusiv prin aplicarea consecventă a mecanismelor de verificare, sancționare și prevenire a neregulilor;
- 2) Dezvoltarea unui nou modul SSI „Control Financiar” în scopul consolidării transparenței și accesului public la datele privind finanțarea; asigurarea accesibilității informațiilor de interes public din acest modul prin aplicarea principiilor datelor deschise, concomitent cu întărirea mecanismelor de securitate, reziliență și flexibilitate ale sistemului;

¹¹⁷ În lista recomandărilor înaintate se regăsesc și unele recomandări relevante din rapoartele anterioare ale Asociației Promo-LEX privind monitorizarea finanțării partidelor politice.

- 3) Adoptarea unor metodologii mai detaliate privind raportarea financiară de către partidele politice, grupurile de inițiativă și concurenții electorali, cu reglementarea clară a donațiilor în natură, a activităților de voluntariat și a cheltuielilor pentru programe destinate tinerilor și femeilor;
- 4) Extinderea criteriilor de verificare a donațiilor acordate partidelor politice, astfel încât controlul să nu se limiteze doar la donațiile care depășesc pragul de 3 salarii medii pe economie;
- 5) Consolidarea cooperării interinstituționale dintre CEC și alte autorități competente (SFS, CNA, SPCSB, organele de urmărire penală și instituțiile bancare) în vederea facilitării schimbului operativ de informații relevante pentru verificarea finanțării politice și electorale.

Partidelor politice:

- 1) Sporirea implicării membrilor în activitatea partidului politic, inclusiv prin încurajarea contribuției financiare a acestora, prin achitarea regulată a cotizațiilor de partid;
- 2) Consolidarea eforturilor de diversificare a surselor de finanțare ale partidelor politice în vederea diminuării dependenței de fondurile alocate de la bugetul de stat;

ABREVIERI

ASP – Agenția Servicii Publice
art. – articolul
alin. – alineatul
CAC – Curtea de Apel Centru
CEC – Comisia Electorală Centrală
CECE - Consiliul Electoral de Circumscripție Electorală
CNA – Centrul Național Anticorupție
IGP – Inspectoratul General al Poliției
PA – Procuratura Anticorupție
Pct. - Punctul
SFS – Serviciul Fiscal de Stat
SIAS - Sistemului Informațional Automatizat de Stat „Alegeri”
SIS – Serviciul de Informații și Securitate
SPCSB - Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
u.c. – unitate convențională
ACASĂ - Partidul Politic Partidul Reîntregirii Naționale Acasă
ALDE - Partidul Politic Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa
AUR - Partidul Politic Alianța pentru Unirea Românilor
CC - Partidul Politic Partidul Acțiunii Comune - Congresul Civic
CUB - Partidul Politic Coaliția pentru Unitate și Bunăstare
FASM - Partidul Politic Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei
LOC - Partidul Politic Liga Orașelor și Comunelor
MAN - Partidul Politic Mișcarea Alternativa Națională
MPSN - Mișcarea Profesioniștilor Speranța-Надежда
MRM - Partidul Politic Mișcarea Respect Moldova
MRRM - Mișcarea Social - Politică a Romilor din Republica Moldova
MRS - Partidul Politic Mișcarea Reformei Sociale
NOI - Partidul Politic Noua Opțiune Istorică
P.Reg. - Partidul Regiunilor din Moldova
PACE - Partidul Politic Partidul Acasă Construim Europa PACE
PAM - Partidul Politic Partidul Agrar din Moldova
PAS - Partidul Politic Partidul Acțiune și Solidaritate
PC - Partidul Conservator
PCA - Partidul Politic Partidul Creștin Agrar
PCRM - Partidul Comuniștilor din Republica Moldova
PDCM - Partidul Politic Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei
PDMM - Partidul Politic Partidul Democrat Modern din Moldova
PE - Partidul European
PL - Partidul Liberal
PLD - Partidul Politic Partidul Legii și Dreptății
PLDM - Partidul Liberal Democrat din Moldova
PMUEM - Partidul Moldova Unită - Единая Молдова
PN - Partidul Politic Partidul Nostru
PNL - Partidul Național Liberal
PNM - Partidul Politic Partidul Național Moldovenesc
POM - Partidul Politic Partidul Oamenilor Muncii
PONA - Partidul Politic Pentru Oameni, Natură și Animale
PPAM - Partidul Politic Alianța „MOLDOVENII” (fostul PPPO - Partidul Politic Puterea Oamenilor)

PPCD - Partidul Popular Creștin Democrat
PPDA - Partidul Politic Democrația Acasă
PPDM - Partidul Politic Partidul Popular Democrat din Moldova
PPFD - Partidul Politic Forța Diasporei
PPM - Partidul Patrioții Moldovei
PPMM - Partidul Politic Moldova Mare
PPN - Partidul Politic Noi
PPP - Partidul Politic Patria
PPPPA - Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr
PPPPG - Partidul Politic Partidul Popular Găgăuz
PPPFM - Partidul Politic Partidul Fenix Moldova
PPPPN - Partidul Politic Partidul Progresului Național
PPRM - Partidul Politic Partidul Popular din Republica Moldova
PPRU - Partidul Politic Republica Unirii
PPU - Partidul Politic Unitate
PPV - Partidul Politic Victorie
PPVM - Partidul Politic Partidul pentru Viitorul Moldovei
PPVP - Partidul Politic Voința Poporului
PR - Partid Politic Partidul Renaștere
PRIM - Partidul Politic Partidul Republican Inima Moldovei
PRM - Partidul Republican din Moldova
PRSM - Partidul Politic Partidul Ruso-Slavean din Moldova
PS - Partidul Politic Partidul Schimbării
PSD - Partidul Social Democrat
PSDE - Partidul Social Democrat European
PSE - Partidul Politic Partidul Stînga Europeană
PSM - Partidul Socialist din Moldova
PSP - Partidul Politic Partidul Societății Progresiste
PSRM - Partidul Politic Partidul Socialiștilor din Republica Moldova
PVE - Partidul Politic Partidul Verde Ecologist
ȘANSĂ - Partidul Politic Șansă
UCM - Partidul Politic Uniunea Centristă din Moldova
UCSM - Partidul Politic Uniunea Creștin-Socială din Moldova

ANEXE

Anexa nr. 1. Veniturile partidelor politice raportate pentru anul 2025

N/O	Partid politic	Total Venit raportat	Total venituri în bani	Alocații de la buget	Cotizații de membru	Donații financiare	Activități economice	Donații materiale
1	PAS	36024763,56	36003663,56	28989237,56	1113200,00	5647581,00	253645,00	21100,00
2	PSRM	18655734,43	18470664,77	12639041,34	4055256,18	1771287,50	5079,75	185069,66
3	PN	8793787,91	8663509,31	3169999,41	13850,00	5479659,90	0,00	130278,60
4	PCRM	2517013,51	2517013,51	1978573,42	47120,00	0,00	491320,09	0,00
5	PSDE	3071630,48	3026756,86	2510856,86	3600,00	512300,00	0,00	44873,62
6	MAN	4069515,26	4024766,07	1902926,07	2121840,00	0,00	0,00	44749,19
7	PPDA	1371096,11	1371096,11	1371096,11	0,00	0,00	0,00	0,00
8	PDCM	2336266,87	2300273,51	1789321,11	6800,00	491900,00	12252,40	35993,36
9	PLDM	1154339,79	1145758,93	1138093,93	3665,00	4000,00	0,00	8580,86
10	CC	267481,54	262194,58	98694,58	0,00	163500,00	0,00	5286,96
11	CUB	445028,38	439228,38	233900,36	0,00	201850,00	3478,02	5800,00
12	PR	148478,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	148478,81
13	LOC	722791,33	722791,33	628101,81	0,00	75600,00	19089,52	0,00
14	PRIM	5935425,22	5527818,00	0,00	1417510,00	4110308,00	0,00	407607,22
15	PPDA	720273,44	668798,49	446757,33	9200,00	197450,00	15391,16	51474,95
16	MRM	1862260,94	1793693,83	368207,36	0,00	1414886,50	10599,97	68567,11
17	PL	345836,05	345836,05	107527,08	0,00	238210,10	98,87	0,00
18	PS	583163,81	583163,81	431563,81	0,00	151600,00	0,00	0,00
19	PNM	572732,26	544324,47	23431,37	96363,45	422859,65	1670,00	28407,79
20	PDMM	445368,96	445368,96	250172,96	0,00	195196,00	0,00	0,00
21	ALDE	194130,87	194130,87	170335,87	16600,00	7195,00	0,00	0,00
22	AUR	259221,17	259221,17	84421,17	0,00	174800,00	0,00	0,00
23	PNL	74480,85	74480,85	60780,85	13700,00	0,00	0,00	0,00
24	PPVM	1392888,82	1359488,82	0,00	0,00	1359488,82	0,00	33400,00
25	PPVP	94625,06	94625,06	94625,06	0,00	0,00	0,00	0,00
26	PVE	56126,95	56126,95	44026,95	12100,00	0,00	0,00	0,00
27	MPSN	43929,80	43929,80	43929,80	0,00	0,00	0,00	0,00
28	PPRU	1663,64	1663,64	0,00	1663,64	0,00	0,00	0,00
29	PPM	42848,17	33088,17	32888,17	0,00	200,00	0,00	9760,00
30	PPN	154513,00	147646,00	0,00	0,00	147646,00	0,00	6867,00
31	PPAM	3713922,16	3713922,16	53772,16	0,00	3660150,00	0,00	0,00
32	PPFD	10566,15	10566,15	10566,15	0,00	0,00	0,00	0,00
33	PAM	3600,00	3600,00	0,00	3600,00	0,00	0,00	0,00
34	PPRM	6918,41	6918,41	4568,41	2350,00	0,00	0,00	0,00
35	PPP	1200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1200,00
36	PPMM	2097117,61	1922254,34	0,00	17416,00	1904838,34	0,00	174863,27

37	NOI	61659,57	23800,00	0,00	0,00	23800,00	0,00	37859,57
38	PRM	2110,00	2110,00	0,00	0,00	2110,00	0,00	0,00
TOTAL		98254510,89	96804292,92	58677417,06	8955834,27	28358416,81	812624,78	1450217,97

Anexa nr. 2. Cheltuielile raportate de partidele politice în anul 2025

N/O	Partid	Locațiune/ întreținere sedii, telec.	Retribuire personal	Recompensele voluntarilor	Consultanță politică	Presă și materiale promoționale	Producția/ difuzarea de spoturi publicitare	Organizarea activității cu caracter politic	Deplasari în străinătate	Primirea delegațiilor din străinătate	Plata cotizațiilor către organizațiile politice internaționale	Telecomunicații și dezvoltarea aplicațiilor sau paginilor web	Investiții în bunuri mobile și imobile
1	ALDE	6500,00	131288,49	0,00	0,00	3785,00	4586,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	AUR	111645,40	0,00	0,00	0,00	0,00	3929,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18182,26	0,00
3	CC	51595,08	158697,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6756,20	0,00
4	CUB	125601,50	105350,13	0,00	0,00	21750,00	41355,02	0,00	0,00	0,00	0,00	6781,43	0,00
5	LOC	93330,42	213630,81	0,00	0,00	60522,77	37974,56	45990,00	0,00	0,00	0,00	6967,74	0,00
6	MAN	497009,99	186676,28	0,00	0,00	809956,20	138204,70	254437,72	30726,00	0,00	0,00	14738,90	18412,80
7	MPSN	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	MRM	418576,30	0,00	0,00	0,00	246180,20	415007,78	0,00	0,00	0,00	0,00	13682,67	0,00
9	NOI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	37859,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10	PAM	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	584,00	0,00
11	PAS	2677055,15	7163316,15	0,00	0,00	4522119,63	3329179,45	0,00	108890,23	13981,99	95698,31	1094932,30	884258,03
12	PCRM	239931,86	2306217,75	0,00	0,00	9185,00	0,00	13500,00	0,00	0,00	0,00	24245,79	34322,33
13	PDCM	568251,49	258230,85	0,00	0,00	114835,60	241904,85	348480,01	0,00	0,00	0,00	7476,00	0,00
14	PDMM	345734,02	0,00	0,00	0,00	0,00	21079,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	PL	277654,40	22150,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4986,59	0,00
16	PLDM	347069,87	181588,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3499,20	21447,00	0,00
17	PN	1176751,05	1249392,25	0,00	0,00	183141,00	1137868,78	1432,48	0,00	0,00	0,00	301226,86	13743,10
18	PNL	0,00	41450,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	450,00	0,00
19	PNM	187692,94	0,00	800,00	0,00	14240,00	202532,49	13486,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20	PPAM	29282,85	392020,40	0,00	0,00	785441,33	1437130,98	13300,00	0,00	0,00	0,00	5574,19	0,00
21	PPDA	135417,71	200852,48	0,00	0,00	73700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	42218,01	0,00
22	PPFD	0,00	188,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	PPM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

24	PPMM	215679,52	64361,90	0,00	0,00	893764,92	221166,30	304633,99	38720,00	0,00	0,00	6900,00	0,00
25	PPN	6867,00	42716,04	0,00	0,00	44972,50	2500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2100,00	0,00
26	PPP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
27	PPFDA	205980,14	291490,93	0,00	102424,00	2380,00	4888,80	0,00	0,00	0,00	0,00	12895,83	0,00
28	PPRM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
29	PPRU	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
30	PPVM	81738,28	18600,00	0,00	0,00	41300,00	562905,19	31883,62	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31	PPVP	41400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11450,00	0,00	0,00	0,00	4280,00	0,00
32	PR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33	PRIM	346571,65	426879,16	0,00	35000,00	1758719,31	2486479,46	341751,50	0,00	0,00	0,00	1350,00	0,00
34	PRM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
35	PS	111394,33	0,00	0,00	0,00	100795,96	116088,04	16612,48	0,00	0,00	0,00	3219,10	22186,00
36	PSDE	345374,15	631548,41	0,00	90000,00	147490,00	396235,76	0,00	3000,00	0,00	0,00	51072,24	0,00
37	PSRM	3648788,78	1223979,98	0,00	0,00	2938775,00	1977387,06	149025,00	0,00	0,00	0,00	353447,79	48000,00
38	PVE	22995,26	0,00	0,00	0,00	2245,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1800,00	0,00
Total		12316089,14	15310627,46	800,00	227424,00	12775299,42	12816263,69	1545983,69	181336,23	13981,99	99197,51	2007314,90	1020922,26

(continuare)

N/O	Partid	Protocol, birotică și comision bancar	Combustibil/carburanți și transport	Executarea actelor judecătorești/actele ale instituțiilor statului	Consultanță juridică, achitarea onorariilor avocaților, ale executorilor și ale experților	Sondaje de opinie naționale și locale	Întruniri, manifestații publice, seminare, cursuri de instruire pentru membrii de partid	Programe pentru tineret și femei	Cheltuieli de audit	Alte cheltuieli	Cheltuieli electorale	Cheltuieli din donații materiale	Total cheltuieli
1	ALDE	3377,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51446,30	600,00	0,00	-7359,55	0,00	194223,96
2	AUR	4063,60	0,00	900,00	0,00	0,00	50270,00	120593,50	0,00	0,00	-42,88	0,00	309540,88
3	CC	4360,87	0,00	0,00	510,10	0,00	0,00	86034,47	0,00	0,00	0,00	5286,96	313241,53
4	CUB	3353,53	0,00	0,00	20000,00	0,00	27900,00	53305,77	0,00	0,00	0,00	5800,00	411197,38
5	LOC	22278,15	0,00	0,00	0,00	46222,75	386,60	200343,79	0,00	2358,00	4950,00	0,00	734955,59
6	MAN	4761,77	3000,00	54699,80	30700,00	0,00	62767,20	1108662,64	0,00	17385,00	535883,62	44749,19	3812771,81
7	MPSN	2695,45	0,00	0,00	171,00	0,00	0,00	24020,69	0,00	0,00	0,00	0,00	26887,14
8	MRM	2388,29	0,00	0,00	140,00	0,00	44707,60	566664,03	0,00	0,00	82218,50	68567,11	1858132,48
9	NOI	2000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21536,01	0,00	0,00	61395,59
10	PAM	1485,00	370,00	200,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2840,00
11	PAS	235420,51	622303,79	79086,89	0,00	103896,04	1182477,46	8831247,21	231109,37	0,00	4900000,00	21100,00	36096072,51
12	PCRM	19199,97	144891,60	0,00	0,00	0,00	8774,43	0,00	80000,00	70972,19	1623656,00	0,00	4574896,92
13	PDCM	4157,78	74580,32	402,40	0,00	0,00	70025,58	549671,55	0,00	3000,00	0,00	35993,35	2277009,78
14	PDMM	195,50	0,00	350,00	2757,75	0,00	0,00	75051,89	0,00	0,00	0,00	0,00	445168,82
15	PL	7268,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34410,00	0,00	0,00	0,00	0,00	346470,06
16	PLDM	5184,74	50650,00	0,00	60000,00	0,00	47729,94	442708,88	67500,00	0,00	0,00	8580,86	1235958,86
17	PN	29783,63	0,00	12682,70	25355,61	0,00	71610,00	1820987,80	42000,00	71311,28	-1937636,07	130278,60	4329929,07
18	PNL	3318,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	45218,96
19	PNM	3615,48	7000,00	0,00	201,20	0,00	79036,25	9347,91	0,00	0,00	0,00	28407,79	546360,95
20	PPAM	9690,26	255885,01	0,00	0,00	0,00	208682,00	0,00	0,00	227606,45	104526,95	0,00	3469140,42
21	PPDA	9065,00	1000,00	111,20	16842,00	0,00	35098,53	90734,40	0,00	0,00	0,00	51474,95	656514,28
22	PPFD	2779,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	307,72	0,00	0,00	0,00	0,00	3275,72
23	PPM	4750,30	17181,45	0,00	0,00	0,00	0,00	10665,18	0,00	0,00	0,00	9760,00	42356,93
24	PPMM	25967,53	0,00	0,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18592,50	0,00	174863,27	1965149,93

25	PPN	2757,75	0,00	0,00	0,00	0,00	26480,00	0,00	0,00	8298,71	0,00	0,00	136692,00
26	PPP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1200,00	1200,00
27	PPPDA	4000,88	189089,00	0,00	0,00	0,00	60214,00	410005,53	46200,00	0,00	0,00	0,00	1329569,11
28	PPRM	1895,33	0,00	0,00	0,00	0,00	2325,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4220,33
29	PPRU	1925,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1925,30
30	PPVM	17069,50	23333,74	529432,18	0,00	0,00	95000,00	0,00	0,00	3,22	50000,00	33400,00	1484665,73
31	PPVP	4223,91	24000,00	0,00	10000,00	0,00	0,00	4000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99353,91
32	PR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	148478,81	148478,81
33	PRIM	44655,01	500,00	124093,05	3000,00	0,00	40229,78	0,00	0,00	198200,00	0,00	407607,22	6215036,14
34	PRM	1348,64	0,00	110,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1458,64
35	PS	4099,77	7580,00	0,00	0,00	0,00	10495,60	34092,00	0,00	0,00	185238,13	0,00	611801,41
36	PSDE	26783,81	68774,79	0,00	88000,00	3923,90	199873,56	755110,23	60000,00	0,00	30096,50	44873,62	2942156,97
37	PSRM	31706,66	404685,74	9000,00	73000,00	0,00	302069,58	3983955,46	72000,00	163180,29	3292360,00	185069,66	18856431,00
38	PVE	3603,80	0,00	0,00	0,00	0,00	20515,00	15057,02	0,00	0,00	7000,00	0,00	73216,08
Total		555232,01	1894825,44	811068,22	331177,66	154042,69	2646669,11	19278423,97	599409,37	802443,65	12760968,20	1405491,39	95664915,00

Anexa nr. 3. Activitățile observate de monitorii Promo-LEX în cazul partidelor politice pe parcursul anului 2025

Activități de promovare politică	ACASĂ	ALDE	AUR	B.Împreună (PS și PVE)	B.Patriotic (PCRM,PSRM,PR IM și PPVM)	B.Victorie (FASM, ȘANSĂ, PR și PPV)	B.Alternativ a (PDCM, MAN și CC)	CC (PNL și ACASĂ)	CUB	LOC	MAN	MPSH	MRM	MRRM	PAM	PAS	PCRM	PDCM	PDMM	PL	PLDM	PN	PNM	PPDA	PPM	PPMM	PPN	PPPPG	PPVM	PR	PRIM	PS	PSDE	PSRM	PVE	ȘANSĂ	UCM	UCSM	Total	
Distribuirea materialelor informative		1		1	1298	1	162	1		10	10	24		125		69	777	1		1		2	2		3	40			9		669		18	202	1				3427	
Deplasări în teritoriu		3	4	16	158	17	30	2		5	19	4		11		19	100	6	3	1	8	3	18	10	48		13		1	8		89		42	92		1		731	
Activități statutare ale partidelor	1	2	3	23	32	6	11	3	5	9	7	29		40		3	49	13		2	7	1	23	2	5		2		18	17	1	123	2	26	88				2	555
Publicitate sponsorizată internet	1	9		3	23	3	5			7	23	78		14		8	114		6	2		23	108	4		67						7						505		
Întâlniri cu cetățenii					35		137	1		10	5	5		26			78		2			19	1	11		25			7		43		34					439		
Publicitate stradală și mobilă					119		1			1	4			37		26	49					34				4				11		20	34					340		
Proteste/Flashmoburi/Marșuri	3	2		1	22	68	3				1		1	2			3	1			1	12	7	2		5			12	1	55			6				208		
Concerte/activități de caritate					4	10					3	4		2			3					12		4					5		2		16	59					124	
Înăugurări/tăieri de lenți	1			1	7	17	4	1		1		5		3		1	13	3	1		2	1	11	3	2		5	1		9	1	6		4			1		104	
Conferințe de presă				6	2	1	16				3	8			1	4	12			2		2			2			2		8		4	3				1		79	
Spoturi video				2							19	5		1		1	21					3	4			6				7			3					72		
Altele					3	11	7			3	1	94		2			64					1	40	6	7		10			10		28		11	38	6	1		365	
Total	6	17	7	53	1703	134	376	8	5	46	95	256	1	263	1	131	1283	24	12	7	19	8	197	143	85	3	179	1	19	79	3	1041	2	182	525	7	3	1	2	6.949

Anexa nr. 4. Donațiile ce au depășit trei salarii medii pe economie¹¹⁸

Nr. de ord.	Partidul politic/CE /CI	Nr. de ord.	Numele persoanei fizice	Suma totală a donațiilor/cotizațiilor de membru pentru anul 2025(lei)	Nr. de ord.	Partidul politic/CE/CI	Nr. de ord.	Numele persoanei fizice	Suma totală a donațiilor/cotizațiilor de membru pentru anul 2025(lei)
1	PAS	1	BORIS MARCOCI	96.000,00	3	PRIM	49	VASIL CHIRTOCA	90.000,00
		2	ALA POP	180.000,00			50	ALEXEI CHIRTOCA	90.000,00
		3	GUZGAN SORIN	90.000,00			51	VALENTINA CHIRTOCA	90.000,00
		4	BAIBARAC CLAUDIA NICOLAE	65.000,00			52	VASILE UNGUREANU	55.000,00
		5	REZAN OLEG ISAC	96.000,00			53	ANDREI ELISTRATOV	90.000,00
		6	VLADISLAV CHETRUSCA	96.600,00			54	MARIA BORTA	90.000,00
		7	ILIE BUZILA	50.000,00			55	IURIE MOROȘAN	90.000,00
		8	NICOLAI MERAJI	96.500,00			56	IGOR DEMETEENCO	90.000,00
		9	VICTOR BOSTAN	192.600,00			57	IGOR SCERBINSCHI	96.000,00
		10	ECATERINA DEMCENCOV	96.600,00			58	GHIZELA SAHNIS	96.000,00
		11	VASILE TOFAN	96.600,00			59	VEACESLAV CODREANU	90.000,00
		12	NATALIA VRABIE	190.600,00			60	NATALIA CODREANU	90.000,00
		13	MAXIM VRABIE	190.000,00		Total			4.436.600,00
		14	VEACESLAV PUIU	70.000,00	4	PS	1	ION POTLOG	96.600,00
		15	VICTOR TASCA	50.000,00		Total			96.600,00
		16	ALEXEI CIORAP	50.000,00	5	CUB	1	GRAMMA RODICA	124.960,00
		17	ANATOLIE TURCAN	95.000,00			2	CIUBOTARU ANATOL	80.000,00
		18	NICOLAE TRICOLICI	143.100,00			3	ALA GALAȚAN	101.000,00
		19	GRIGORE COJOCARI	95.000,00			4	MARIANA AMBROS	40.000,00
		20	VADIM BERDAN	50.000,00		Total			345.960,00
		21	VERONICA GRIGORAȘ	50.000,00	6	PNM	1	BUCUR ADRIAN	85.400,00
		22	IURIE CRISTEA	86.000,00			2	SLOBODCICOV ALEXANDRU	90.000,00
		23	DANIEL ROTARU	51.330,00			3	CODREANU TATIANA	94.744,00

¹¹⁸ Notă: în cazul unor donații care depășesc limita de 6 salarii medii lunare pe an și/a unor sume care sunt sub limita de un salariu dar sunt incluse în tabel, atragem atenția că datele trebuie tratate cumulativ, conform problemei discutate la p. 37 a Raportului prezent.

		24	ALEXANDRU SCUTARU	77.977,00			4	ALIONA AFANAS	50.400,00
		25	ALIC BARABOI	60.000,00			5	SIMION GALBUR	65.000,00
		26	DUMITRU VICOL	96.000,00			6	IVAN FAINA	90.000,00
		27	GHEORGHE ICHIM	71.000,00		Total		475.544,00	
Total		2.581.907,00	7	PSDE	1	CAUIA ALEXANDRU	50.000,00		
2	PN	1	BALEANU NATALIA	96.099,15			2	IURIE BIVOL	60.000,00
		2	BUMBU MIHAIL	60.000,00			3	ION SULA	57.557,32
		3	CRETU NINA	80.000,00			Total		167.557,32
		4	BALACCI CRISTIAN	75.800,00	8	PPDA	1	VASILE BOBOC	64.000,00
		5	CIOBANU ILIE	77.687,95			2	IGOR COROIAN	52.900,00
		6	COJOCARU MIHAIL	38.900,00			3	STANISLAV JARDAN	50.000,00
		7	LIUBINSCHI CORINA	75.000,00	Total		166.900,00		
		8	LIUBINSCHI CRISTINA	75.000,00	9	MRM	1	IGOR CONEA	90.000,00
		9	PETCU ANDRIAN	50.000,00			2	ALEXANDRU CIOBAN	66.640,00
		10	TANAS CRISTI	75.000,00			3	RADU BABENCU	50.000,00
		11	COSTACHI NICULAI	80.000,00			4	MARIAN LUPU	50.853,90
		12	ROTARI ANDREI	57.432,15			5	IULIA APOSTOL	66.000,00
		13	CIOBANU ILIE	38.647,95	Total		323.493,90		
		14	COJOCARU MIHAIL	39.060,00	10	PL	1	MIHAI GHIMPU	85.000,00
		15	TELEMBICI IURIE	57.501,20			2	VALERIAN BEJAN	50.000,00
		16	MELNIC TATIANA	85.595,20			3	LILIAN CHICU	50.000,00
		17	ARAPAN VITALIE	58.072,00			4	LUDMILA MIRON	61.300,00
		18	PETKOV ALEXANDR	80.000,00	Total		246.300,00		
		19	REVENCO ANDREI	64.297,00	11	PPP	1	BALEANU NATALIA	600
		20	NEGRUTA LILIA	70.600,00		Total		600	
		21	ALEXANDR KILOVATII	95.000,00	12	AUR	1	MARIA PLAMADEALA	49.500,00
		22	VALENTIN REVENCO	185.000,00			2	SERGIU COVALI	75.300,00
		23	IVAN CEROPITA	84.996,00		Total		124.800,00	
		24	ELENA BOGUS	57.933,90	13	PDCM	1	TUNGUSCOVA TATIANA	65.300,00
		25	IGOR MUNTEANU	53.412,76		Total		65.300,00	

		26	TABARAN ALEXANDR	50.600,00	14	PPVM	1	STASIEV DUMITRU VICTOR	67.640,00
		27	SMOLEARCIUC IANA	60.000,00			2	VRABIE CONSTANTIN	86.767,29
		28	RADU GHETIU	58.100,00			3	MORARU OLESEA	90.638,70
		29	DENIS SOVA	60.698,00			4	SURDU VALERIU	80.000,00
		Total		2.110.433,26			5	MUNTEANU DENIS	80.000,00
3	PRIM	1	VLADIMIR POPOVICI	59.350,00	14		6	GORELOV NICOLAE	60.000,00
		2	ZATVORNITCAIA ECATERINA	96.500,00			7	ZMEU MARIA	75.000,00
		3	GONCEAR ALEXEI	85.000,00			8	VELIXAR VITALIE	52.400,00
		4	RAILEAN ANASTASIA	52.000,00			9	ELENA PIATA	80.000,00
		5	GONCEAR LIUDMILA	58.000,00			10	GHEORGHE ANGHELUTA	80.000,00
		6	BABIUC VASILI	50.000,00			11	TAMARA BOGHIU	80.000,00
		7	MRUG VASILI	62.000,00			12	GRIGORI TOPAL	80.000,00
		8	ERINEZ MAXIM	90.000,00			Total		912.445,99
		9	LASCIONOV MAXIM	80.000,00	15	PPMM	1	FURTUNA VICTORIA	57.414,88
		10	VOITENCO BOGDAN	70.000,00			2	NECULISEANU ION	60.000,00
		11	AGACHI VADIM	50.000,00			3	HERTA MARIAN	66.599,84
		12	CRAEVSCHI PAVEL	60.000,00			4	HLOPETCHI IGOR	90.000,00
		13	VISNEVSCHI ALEXEI	80.000,00			5	CORTAC VALENTIN	58.062,46
		14	SIRBU DORIN	63.900,00			6	PÎNTEA IGOR	56.315,20
		15	KRAEVSKAIA LILIANA	60.000,00			7	CUCULER GHEORGHI	57.990,00
		16	RAISCAIA IULIA	96.600,00			8	HARABAGIU ION	96.000,00
		17	JOSAN ANASTASIA	80.000,00			9	DAMIAN LIVIA	55.000,00
		18	ANGHELUTA DENIS	54.000,00			10	FIODOROVA POLIXENA	59.600,00
		19	BEREJNAIA LIUDMILA	96.000,00			11	FURNICA ALEXANDR	60.000,00
		20	DIOMINA ROZA	50.000,00			12	STEFLEA IGOR	60.000,00
		21	VRUTCAIA RODICA	51.000,00			13	MIHAIL GLAVAL	51.800,00
		22	IULIA SOLOVIOVA	78.000,00			14	MIHAIL DRAB	91.000,00
		23	VIOREL ALBU	53.100,00			15	ALIONA SEROGLAZOVA	60.000,00
		24	OLEG STEFANIUC	90.000,00			16	SERGHEI UNTILOV	50.000,00
		25	ALIONA COROI	70.000,00			17	ANDREI NEGREA	57.050,00

		26	IVAN COROI	60.000,00	16		18	ANDREI POIATA	87.750,00	
		27	ALEXANDRU TUCEAC	196.460,00		Total			1.174.582,38	
		28	SVETLANA CIOBANU	50.000,00		Blocul Electoral „ALTERNATIVA” 119 (PDCM)	1	SVETLANA NASTAS	50.000,00	
		29	NATALIA TUCEAC	85.000,00			2	GONCEARUC ANTON	87.100,00	
		30	OLGA GORBAN	53.260,00			3	GOLOVACI MARINA	60.000,00	
		31	GHENADIE COCIUG	80.000,00			4	ONESCIUC VERONICA	92.000,00	
		32	GHENADIE LUNIN	101.560,00		Total			289.100,00	
		33	VASIL TIMINSKI	60.000,00	17	Blocul Electoral „ALTERNATIVA” , alegeri parlamentare 2025 (MAN)	1	ION ONȚA	61.100,00	
		34	OLGA DIACENCO	49.610,00						
		35	ELENA DURLESCU	50.000,00						
		36	SAVVA BORDIAN	65.000,00						
		37	RADU CRUDU	75.000,00						
		38	IGOR UZUN	55.000,00						
		39	OLEG VAINSENCER	86.600,00						Total
		40	GULNARA ELENCIUC	70.000,00	18	Blocul Electoral Împreună, alegeri parlamentare 2025 (PS)	1	SERGIU TOFILAT	52.160,54	
		41	BLANARI VITALIE	59.000,00						
		42	ANSAROV RAMIZ	69.000,00						
		43	ROSIPANU DIANA	50.360,00						
		44	CEBOTARIOVA TATIANA	75.700,00						
		45	IURASCO TATIANA	58.000,00						
		46	CORENCENCO GALINA	49.600,00						
		47	ANATOLIE DINTIU	90.000,00						Total
		48	SEMION SECRIERU	55.000,00	Total					13.631.384,39

¹¹⁹ Includerea blocurilor electorale în prezentul tabel se datorează faptului că CEC a efectuat verificarea cumulată a tuturor scrutinelor din anul 2025 și a rapoartelor semestriale ale partidelor, astfel încât datele aferente blocurilor reflectă o imagine completă a verificărilor efectuate.

Erată:

În raportul „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2025”, la pagina 16, enunțul:

„Totodată, raportul de control a fost transmis Centrului Național Anticorupție și Ministerului Justiției pentru anexarea acestuia la probatoriul existent în litigiul privind limitarea activității partidului, procedură care s-a soldat ulterior cu limitarea activității PRIM pentru o perioadă de 12 luni.”
se va citi astfel:

„Totodată, raportul de control a fost transmis Centrului Național Anticorupție și Ministerului Justiției pentru anexarea acestuia la probatoriul existent în litigiul privind limitarea activității partidului.”
Se exclude partea finală: „procedură care s-a soldat ulterior cu limitarea activității PRIM pentru o perioadă de 12 luni.”

www.promolex.md,
str. Petru Movilă 23/13,
MD-2004, Chișinău, Moldova
e-mail: info@promolex.md

